

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

**GİRİŞİMCİLİK DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KAMU VE
ÖZEL SEKTÖR DESTEKLERİNE İLİŞKİN ALGILARI: SIVAS
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE
BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Alime DEMİR

Sivas
Ekim 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

**GİRİŞİMCİLİK DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KAMU VE
ÖZEL SEKTÖR DESTEKLERİNE İLİŞKİN ALGILARI: SİVAS
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE
BİR ARAŞTIRMA**

Yüksek Lisans Tezi

Alime DEMİR

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Berrin FİLİZÖZ

Sivas
Ekim 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : İşletme Ana Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Girişimcilik Dersi Alan Öğrencilerin Kamu ve Özel Sektör Desteklerine İlişkin Algıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma
Savunma Tarihi : 06/09/2019
Danışmanı : Prof. Dr. Berrin FİLİZÖZ

Unvanı - Adı Soyadı

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Berrin FİLİZÖZ

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ufuk ORHAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mustafa IŞKIN

İmza

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Alime DEMİR tarafından hazırlanan Girişimcilik Dersi Alan Öğrencilerin Kamu ve Özel Sektör Desteklerine İlişkin Algıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma başlıklı tez, kabul edilmiştir.

.../.../.....

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

02./10./2019

Alime DEMİR

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans çalışmalarım süresince benden desteğini esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Berrin FİLİZÖZ'e, çalışmanın analiz bölümünde desteğini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Ziyet ÇINAR hocama, tez çalışmalarım sırasında bana destek veren değerli arkadaşım Gizem BAKIR'a ve çalışmalarım sırasında hep yanımda olan sevgili eşime ve aileme teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	vii
TABLO LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
ÖZET	xiii
ABSTRACT	xv
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
GİRİŞİMCİLİK VE TEMEL KAVRAMLAR	3
1.1. Girişim.....	3
1.2. Girişimci	4
1.2.1. Girişimcinin Özellikleri	5
1.2.1.1. Kişisel Özellikleri	5
1.2.1.2. Davranışsal Özellikleri.....	6
1.2.1.3. Sosyal Özellikleri.....	6
1.2.2. Girişimci Olmayı Etkileyen Faktörler	7
1.2.2.1 Aile.....	7
1.2.2.2. Eğitim.....	9
1.2.2.3. Çevre	10
1.2.3. Girişimci Olmanın Olumlu Ve Olumsuz Yönleri.....	10
1.2.3.1. Girişimci Olmanın Olumlu Yönleri	11
1.2.3.1.1. Özerklik.....	11
1.2.3.1.2. Başarma Hissi.....	11
1.2.3.1.2. Finansal Kontrol.....	12
1.2.3.2. Girişimci Olmanın Olumsuz Yönleri.....	12
1.2.3.2.1. Kişisel Özveriler.....	12
1.2.3.2.2. Sorumluluk Yükü	12
1.2.3.2.3. Zarara Fazla Tolerans Gösterememek.....	12
1.3. Girişimcilik.....	13
1.3.1. Girişimcilikle İlgili Diğer Kavramlar	15

1.3.1.1. Yönetici	15
1.3.1.2. Lider	15
1.3.1.3. Sermayedar.....	16
1.3.1.4. İşveren.....	16
1.3.2. Girişimciliğin Önemi	16
1.3.3.Girişimciliğin Türleri.....	18
1.3.3.1. Orijinal Girişimcilik.....	18
1.3.3.2. İç Girişimcilik	18
1.3.3.3. Kurumsal Girişimcilik.....	19
1.3.3.4. Profesyonel Girişimcilik	19
1.3.3.5. Teknik Girişimcilik	20
1.3.3.6. Girişimci Girişimcilik	20
1.3.3.7. Eko Girişimcilik.....	20
1.3.3.8. Stratejik Girişimcilik.....	21
1.3.3.9. Küresel Girişimcilik.....	21
1.3.3.10. Fırsat Girişimciliği	22
1.3.3.11. Takipçi Girişimcilik	22
1.3.4. Girişimcilik Niyeti	23
1.3.5. Girişimcilik Kültürü.....	23
1.3.6. Girişimcilik Süreci.....	24
1.3.6.1. Fırsatların Belirlenmesi.....	25
1.3.6.2. İş Planının Geliştirilmesi.....	25
1.3.6.3. Gerekli Kaynakların Belirlenmesi	26
1.3.6.4. Ortaya Çıkan Yeni İşletmenin Yönetilmesi.....	26
1.3.6.5. Olgunluk Dönemi Ve Girişimin Sonuçlarının Alınması.....	26
İKİNCİ BÖLÜM.....	29
TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLERE SAĞLANAN KAMU VE ÖZEL SEKTÖR	
DESTEKLERİ.....	29
2.1. Kamu Destekleri.....	29
2.1.1. Bakanlık Destekleri.....	29
2.1.1.1. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri	29
2.1.1.1.1. KOSGEB Destekleri.....	29

2.1.1.1.1.1. KOSGEB'in Kuruluşu ve Tarihsel Gelişimi	29
2.1.1.1.1.2. KOSGEB'in Vizyon ve Misyonu	31
2.1.1.1.1.3. KOSGEB'in Örgüt Yapısı ve Organizasyon Şeması	32
2.1.1.1.1.4. KOSGEB'in Amacı	38
2.1.1.1.1.5. KOSGEB'in Görevleri	38
2.1.1.1.1.6. KOSGEB Destekleri.....	40
2.1.1.1.2. Tübitak Destekleri	45
2.1.1.1.2.1. 1512-Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı (Bigg)	45
2.1.1.1.2.2. 2238-Girişimcilik ve Yenilikçilik Yarışmaları Programı	49
2.1.1.1.2.3. 2239-Girişimcilik ve Yenilikçilik Eğitimi ve Araştırma Faaliyetlerini Destekleme Programı	49
2.1.1.1.2.4. 1514-Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP).....	51
2.1.1.1.2.5. 1601-Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik Destekleme Programı	52
2.1.1.1.3. Kalkınma Ajansı Destekleri	53
2.1.1.1.3.1. Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu ve Gelişimi	53
2.1.1.1.3.2. Kalkınma Ajanslarının Görevleri	54
2.1.1.1.3.2. Kalkınma Ajanslarının Destekleri	55
2.1.1.3. Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Destekleri	56
2.1.1.3.1. Türkiye İş Kurumu (İşkur) Destekleri.....	56
2.1.1.4. Hazine ve Maliye Bakanlığı Destekleri	58
2.1.1.4.1. Genç Girişimcilere Vergi ve Sigorta Prim Teşviki	58
2.1.1.4.1.1. Genç Girişimcilere Sağlanan Vergi Teşviki.....	58
2.1.1.4.1.2. Genç Girişimcilere Sağlanan Sigorta Prim Teşviki.....	60
2.1.2. Kredi Garanti Fonu Destekleri.....	61
2.1.2.1. Kredi Garanti Fonu Kuruluşu ve Gelişimi.....	61
2.1.2.2. Kredi Garanti Fonunun Vizyon ve Misyonu	63
2.1.2.3. Kredi Garanti Fonunun Organizasyon Şeması	64
2.1.2.4. Kredi Garanti Fonu Destekleri.....	64
2.1.3. SODES Destekleri	68
2.2. Özel Sektör Destekleri.....	69

2.2.1. Melek Yatırımcılar.....	69
2.2.1.1. Melek Yatırımcıların Özellikleri.....	71
2.2.2. Risk Sermayesi	72
2.2.3. Banka Destekleri.....	74
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	75
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR	
ARAŞTIRMA	75
3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	75
3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi	75
3.3. Evren Örneklem.....	76
3.4. Araştırmanın Bulguları ve Yorumları.....	77
3.4.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Analizi	77
3.4.1.1. Bölümlere İlişkin Dağılım	77
3.4.1.2. Yaş Durumuna İlişkin Dağılım	78
3.4.1.3. Cinsiyete İlişkin Dağılım	78
3.4.1.4. Genel Not Ortalamasına İlişkin Dağılım	79
3.4.1.5. Burs ya da Kredi Kullanma Durumuna İlişkin Dağılım	79
3.4.1.6. Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Dağılım	80
3.4.1.7. Baba Mesleğine İlişkin Dağılım	80
3.4.1.8. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Dağılım.....	81
3.4.1.9. Anne Mesleğine İlişkin Dağılım	81
3.4.1.10. Ailenin Gelir Düzeyine İlişkin Dağılım.....	81
3.4.1.11. Ailede Girişimci Olup Olmadığına İlişkin Dağılım.....	82
3.4.1.12. Ailede Girişimci Olanların Yakınlık Derecesine İlişkin Dağılım.	82
3.4.1.13. Öğrencilerin Kariyer Hedeflerine İlişkin Dağılım	83
3.4.1.14. Öğrencilerin Almış Olduğu Eğitimin Kariyer Hedefleriyle	
İlişkisi Dağılımı	83
3.4.1.15. Öğrencilerin Çevre İle Olan İlişkilerine Göre Dağılımı	84
3.4.2. Faktör Analizi	85
SONUÇ.....	107
KAYNAKÇA	111
EKLER.....	125

Ek 1. Anket Formu	125
ÖZ GEÇMİŞ.....	129

KISALTMALAR

BİDEB	: Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı
İŞGEM	: İş Geliştirme Merkezleri
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KGF	: Kredi Garanti Fonu
KMO	: Kaiser-Meyer-Olkin
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KÜSGEM	: Küçük Sanayi Geliştirme Merkezi
KÜSGET	: Küçük Sanayi Geliştirme Teşkilatı Genel Müdürlüğü
MEKSA	: Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı
SEGEM	: Sınai Eğitim ve Geliştirme Merkezi Genel Müdürlüğü
SODES	: Sosyal Destek Programı
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TESK	: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TEYDEB	: Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOSYÖV	: Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı
TTGV	: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Yeni Girişimci Desteği Destek Unsurları Tablosu.....	42
Tablo 2. İŞGEM Destek Unsurları Tablosu	45
Tablo 3: Kredi Garanti Fonu Ortaklık Yapısı	62
Tablo 4: Yıllar İtibariyle Melek Yatırımcılara Verilen Lisans Sayısı.....	71
Tablo 5. Alt Faktörlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler ve Soru Numaralarının Tanımı.....	77
Tablo 6. Alt Faktörlerin Toplam Varyansı Açıklama Oranları.....	77
Tablo 7. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Dağılımı	78
Tablo 8. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı	78
Tablo 9. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Dağılımı	79
Tablo 10. Öğrencilerin Genel Not Ortalamasına Göre Dağılımı	79
Tablo 11. Öğrencilerin Burs Ya da Kredi Kullanma Durumuna Göre Dağılımı	79
Tablo 12. Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	80
Tablo 13. Baba Mesleğine Göre Dağılım.....	80
Tablo 14. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	81
Tablo 15. Anne Mesleğine Göre Dağılım	81
Tablo 16. Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılım	82
Tablo 17. Ailede Girişimci Olup Olmadığına İlişkin Dağılım.....	82
Tablo 18. Ailede Girişimci Olanların Yakınlık Derecesine İlişkin Dağılım.....	83
Tablo 19. Öğrencilerin Kariyer Hedeflerine İlişkin Dağılım	83
Tablo 20. Öğrencilerin Almış Olduğu Eğitimin Kariyer Hedefleriyle İlişkisi Dağılımı	84
Tablo 21. Öğrencilerin Çevre ile Olan İlişkilerine Göre Dağılımı.....	84
Tablo 22. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması..	85
Tablo 23. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması..	90
Tablo 24. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması..	91

Tablo 25. Öğrencilerin Not Ortalamasına Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	92
Tablo 26. Öğrencilerin Burs Ya da Kredi Alma Durumuna Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	93
Tablo 27. Babanın Eğitim Durumuna Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması ..	94
Tablo 28. Babanın Mesleğine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	96
Tablo 29. Annenin Eğitim Durumunu Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması ..	97
Tablo 30. Annenin Mesleğine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	99
Tablo 31. Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeyine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	100
Tablo 32. Öğrencilerin Ailelerindeki Girişimci Durumuna Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	101
Tablo 33. Öğrencilerin Kariyer Hedeflerine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	102
Tablo 34. Alınan Eğitimin Kariyer Hedefine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	104
Tablo 35. Öğrencilerin Çevre ile İlişkisine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması	105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Girişimciliğin Olumlu ve Olumsuz Yönleri.....	11
Şekil 2 : Girişimcilik Süreci	25
Şekil 3: KOSGEB Teşkilat Şeması	32
Şekil 4: 1512 Süreci.....	48
Şekil 5:Kredi Garanti Fonu Organizasyon Şeması.....	64

ÖZET

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de girişimcilik hak ettiği yerini bulmaya başlamış olması dolayısıyla, girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör destekleri çeşitliliği de bu durumla doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Üretim kadar hizmet sektörünün de önem kazanmış olduğu ve aynı zamanda işsizliğin artış gösterdiği günümüzde hem işsizliğe çare olarak hem de hizmet sektöründeki boşluğu doldurmak için karşımıza girişimcilik çıkmaktadır. Girişimcinin öncelikle bir hayalinin yani iş fikrinin olması gerekmektedir. Sahip olunan bu iş fikrinin hayata geçebilmesi için yeterli düzeyde finansman kaynağı ile yönetim bilgi ve tecrübesinin bir araya gelmesi gerekmektedir. Ancak genellikle başarılı olabilecek bir iş fikrine sahip olan girişimci adayları ya gerekli finansman kaynağından yoksunlardır ya da bu durumun tersi olarak sermaye sahipleri parlak bir iş fikri bulamazlar. Böyle durumlarda önü açık iş fikirleri daha yeşermeden kaybolup giderken sermaye sahiplerinin sermayeleri de atıl bir vaziyette ülke ekonomisine hiçbir katkısı olmadan beklemektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde girişimciliğin kavramsal çerçevesi ortaya koyulmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör destekleri incelenmiş, üçüncü bölümünde ise girişimcilik dersi alan lisans öğrencilerinin girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerine olan bakış açılarına demografik özelliklerinin etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Araştırmada anket yöntemi kullanılarak, çalışmada kullanılan anket soruları 502 öğrenciye uygulanmış olup, uygulanan bu anketlerden 427 tanesi sağlıklı olarak elimize ulaşmış ve analizler bu anketlerden elde edilen veriler üzerinden yapılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda, bazı değişkenler arasında anlamlı bir fark önemli bulunurken, bazılarında fark önemsiz bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Girişimciliği destekleyen kurumlar

ABSTRACT

Since the entrepreneurship has started to find its rightful place in our country as in the world, the diversity of public and private sector supports provided to entrepreneurs is increasing in direct proportion to this situation. Nowadays, service sector has gained importance as much as production and at the same time, entrepreneurship emerges as a solution both as a remedy for increasing unemployment and to fill the gap in the service sector. First of all, the entrepreneur must have a dream, that is, a business idea. In order to this business idea to be implemented, sufficient financial resources and management knowledge and experience must be combined. However, entrepreneur candidates who have a business idea that can be successful in the majority of times, either lack the necessary funding or vice versa, capital owners cannot find a brilliant business idea. In such cases, while open-minded business ideas disappear before they are formed, the capital of capital owners is waiting for uselessly without any contribution to the national economy.

In the first part of this study, the conceptual framework of entrepreneurship is tried to be put forward. In the second part, the public and private sector supports provided to entrepreneurs were examined and in the third part, it was aimed to investigate undergraduate students who take entrepreneurship course situate perspectives on public and private sector support on entrepreneurs effect on demographic characteristics

In the research, the questionnaire questions used in the study were applied to 502 students and 427 of these surveys were received properly and the analyzes were based on the data obtained from these surveys. As a result of the statistical analysis of the obtained data, a significant difference was found significant between some variables, while the difference was found insignificant in some variables.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneur, Institutions supporting entrepreneurship

GİRİŞ

Girişimci ruh doğuştan gelen bir özellik mi? Yoksa sonradan mı kazanılır? Tartışmaları devam ederken bireyde var olan potansiyelin sosyal çevre, aile, girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, eğitim ve devlet politikaları neticesinde açığa çıkacağı düşüncesi yaygınlaşmıştır (Bozkurt, Kalkan, Koyuncu, Alparslan, 2012: 231). Bu düşünce doğrultusunda ekonomik kalkınmanın itici gücü olan girişimciliğin özendirilerek yaygınlaştırılmasını amaçlayan devlet politikaları geliştirilmiş ve geliştirilmeye devam edilmektedir. Bu politikaların en göze çarpanları girişimcilik eğitimi ve girişimcilerin finansal olarak desteklenmesidir. Girişimcilik eğitimindeki temel amaç, bireylerin girişimci ruhlarını ortaya çıkarıp kendi işlerini kurmalarını sağlamaktır. Bu amaçla üniversitelerde uygulanmakta olan girişimcilik eğitimleriyle bireylerin kendi işlerini kurmaları için gerekli olan temel girişimcilik ve işletmecilik becerilerini kazanmalarını sağlamaktır. Bunun yanı sıra bireylerin girişimci kişilik özelliklerinin farkına varmalarını sağlayarak çevrenin onlara sunmuş fırsatları görmelerini sağlayacak yetileri geliştirmek ve bu fırsatları faydaya çevirebilmeyi öğretmek başarılı girişimlerin ortaya çıkmasını sağlayarak ülkedeki girişimcilik kültürünü geliştirmektir (Özdemir, Özgüner, Alkış, 2018: 431). Girişimci adaylarının önünde duran engellerden biri ve hatta en önemlisi olarak karşılıklarına sermaye yetersizliği çıkmaktadır. Bu engelin ortadan kalkarak gelişme potansiyeli yüksek girişimlerin hayata geçmesini ve büyümesini sağlamak amacıyla kamu sektörü ve özel sektörün sağlamış hibe, kredi ve ortaklık şeklindeki destekler çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu araştırmada girişimcilere sağlanan kamu sektörü ve özel sektör destekleri incelenerek lisans eğitimi sürecinde girişimcilik dersi alan öğrencilerin söz konusu bu desteklerden beklentileri, destekleri kullanma istekleri, girişimcilik dersinin destekler hakkında bilgi sahibi olmaya katkısı, girişimciliğin istihdama katkısı hakkındaki düşünceleri, desteklerin girişimci olma düşüncelerine etkisi olup olmadığı ve destekleri ulaşılabilir görüp görmedikleri öğrencilerin demografik özelliklerinin etkisi incelenmiştir. Çalışmada kullanılan anket soruları 502 öğrenciye uygulanmış olup, uygulanan bu anketlerden 427 tanesi sağlıklı olarak elimize ulaşmış ve analizler bu anketlerden elde edilen veriler üzerinden yapılmıştır. Anket

alışması Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerle yapılmıştır.

Tez çalışması üç bölümden oluşmaktadır. Tezin ilk iki bölümü kavramsal bilgilerden oluşmaktadır. Üçüncü bölüm ise, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi girişimcilik dersi alan öğrencilerine uygulanan anketlerden elde edilen verilerin analizini içermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK VE TEMEL KAVRAMLAR

1.1. Girişim

İnsanoğlunun ihtiyaçları sınırsız olmakla birlikte söz konusu ihtiyaçlarını ancak, belirli bir topluma mensubu olarak karşılama imkanı bulabilirler. Toplum, çeşitli kurumları sayesinde ancak bu ihtiyaçları karşılama imkanı bulabilir. Ekonomik niteliğe sahip olanlar bu kurumların en başında gelmektedir. İnsanların parayla sahip olabileceği ürün ve hizmetleri temin edebilen kurumlar ekonomik nitelikli kurumlar olarak tanımlanabilir. Ekonomik kurumlar yoluyla insan ihtiyaçlarını temin etmeye yarayan ürün ve hizmetler, üretilir ve söz konusu bu kurumlar yoluyla nihai tüketicilere ulaştırılır. Mensubu olduğu toplumun sosyal ve ekonomik olarak gelişmesi için sermayeyi, doğal kaynakları ve emeği bir araya getirerek gerekli kurumları oluşturmak insanoğlunun görevleri başında gelmektedir (Sinanoğlu, Koç 2005: 3).

Girişim, insanların ihtiyaçlarını kesintisiz bir şekilde temin etmek üzere, belli bir pazarı bulunan ve bu pazarda belli bir fiyat seviyesine ulaşmış ekonomik hizmet ve ürünleri üretebilmek ve sahibine, yani girişimcisine kazanç sağlamak amacı taşıyan bir işletmedir veya girişimcilerin ticari faaliyette bulunmak üzere kurdukları ekonomik bir kurumdur (Şekerler 2006: 5).

İşletme kurma fikriyle yola çıkarak, bu fikir için planlar yapıp çaba gösterip o işletmeyi kurmak girişim olarak tanımlanabilmektedir. Girişim, gelir sağlamak, hizmet ve ürün üreterek veya fon sağlayabilmek için oluşturulan hukuki ve ekonomik kişiliğe sahip süreklilik arz eden bir yapı şeklinde ifade edilebilir. Bir girişimin hayata geçirilebilmesi, bu girişimcinin bir takım zorlukları yenerek, karşısına çıkan fırsatları görebilmesi ve bu fırsatları değerlendirebilmesiyle mümkün olabilmektedir. Ancak bir girişimde en önemli nokta, yeterli derecede iş kurma isteğinin bulunması ve kararlı olabilmektir (Birçek 2008: 3).

1.2. Girişimci

Emek, hammadde ve enerjiye bir değer katarak bir araya getiren kişi girişimci olarak tanımlanmaktadır (Akdemir, 2015: 8).

Girişimci olabilmek, riski kabullenme ve yöneticilik yeteneğinin her ikisine de sahip olma temeline dayanmaktadır (Aytaç 2006:141).

Bilgiyi esas alarak, iyi bir fizibilite çalışmasının ardından herhangi bir finansman yöntemi kullanıp, insanlığın faydası için ürün ve hizmet üretmek amacıyla girişimde bulunarak ekonomik büyümeyi, bağımsızlığı, kendine toplumda iyi bir noktada yer bulmayı hedefleyen ve bunun için çaba gösteren her birey girişimci olarak kabul edilir (Kayalar, Ömürbek 2007: 186).

Belirsiz bir ortamda neyin, nasıl ve ne zaman yapılacağına dair karar verme yetkisine sahip ve kazanç sağlamak isteğiyle bu durumun sorumluluğunu yüklenen kişi girişicidir (Korkmaz 2012: 210).

Başka bir ifade ile girişimci; belirsizlik sürecinde yeni iş fikirleri üreterek belirsizliği fırsata ve kazanca çevirendir (Durukan 2006: 29).

Girişimci; her ne kadar patron gibi görünse de çalışan ve işveren konumundadır. İyi bir yönetici, iyi bir işveren aynı zamanda iyi bir çalışan olan girişimci ihtiyaç halinde operasyonun bütün süreçlerini de üstlenebilmeli ve sorunlar karşısında çözüm bulabilmelidir (Göçmen 2007: 8).

Girişimci, sahip olduğu sermayesini risk üstlenerek ürün veya hizmet üretip pazarlayarak yatırıma dönüştüren kişidir. Girişimci üretim için gerekli olan öğeleri birleştirerek, ürün veya hizmet üretimini başlatan, üretim için ihtiyaç duyulan finans kaynaklarını ve üretimin pazarlanacağı piyasayı bulandır. Girişimcinin faaliyetlerindeki temel hedef kar elde etmektir. Yani girişimci kar elde etmek için belli bir seviyede risk üstlenerek, diğer yandan da üretim öğelerini birleştirerek değer katmaktadır. Girişimci, bir işi yapmaya başlayabilen ve bundan korkmayan kişidir. Girişimci sürekli olarak keşiifler peşinde olan, araştırmacı, ihtimallerden fırsatlar oluştırmaya çalışan ve kargaşayı fırsata dönüştürendir (Karagöz 2009: 33).

Girişimci, işi planlayıp çalışanlarını organize ederek girdilerin doğru bir şekilde işlenmesini sağlayan ve elde edilen ürün ve hizmetlerin karlılık sağlayacak

şekilde tüketicilere ulaştırma yeteneğine sahip olan kişi olarak da tanımlanmaktadır. Ekonomik önemi açısından bakacak olursak girişimci istihdam yaratan kişidir. Girişimciliğin gelişmekte olduğu ülkelerde işsizlikte de büyük oranda düşüşler sağlamaktadır. Ekonomik büyümenin başrolünde olan ve ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek üretkenlik alanlarına geçmesini sağlayan yine girişimcidir (Kutlu 2006: 4).

1.2.1. Girişimcinin Özellikleri

Girişimci olmak birtakım kişisel, davranışsal ve sosyal özelliklerin bir arada bulunmasını gerektirir (Köybaşı 2016: 10).

Girişimciler vizyon sahibi olan kimselerdir. Kaosları fırsata dönüştürürler ve sürekli farklılık arayışındadırlar. Bu açıdan da diğer insanlardan farklılık göstermektedirler. Girişimci; fırsatları fark eder, fırsatlara değer katar ve fırsatları kazanca çevirir. Bu fırsatları kazanca çevirirken sermayesini, emeğini, zamanını ve bilgisini kullanır ve belli seviyede bir risk yüklenir (Doğan 2015:7-8).

1.2.1.1. Kişisel Özellikleri

Kişilik, insanların tutumlarını, davranışlarını, becerilerini, ilgi alanlarını giyimlerini, iletişim becerilerini, konuşma biçimlerini, alışkanlıklarını ve başka insanlarla olan iletişimlerini kapsayan ve böylece insanın özelliklerini açıklayan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Bozkurt, Erdurur 2013: 59).

Girişimciyi başka insanlardan ayırt eden tarafı, onun girişimci kişilik özelliklerini taşımasıdır. Girişimci kişilik özellikleri, her girişimde olması ve bu durumun girişimcinin başarılı olmasında etkili olan faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir deyişle bu özelliklere sahip girişimcilerin, girişimci faaliyetlerde bu özellikleri taşımayanlara oranla daha başarılı olduğu söylenebilmektedir. Girişimci kişilik özellikleri olarak birçok özellik sayılmaktadır. Bunlara baktığımızda yeniliklere açıklık, dışa dönüklük, duygusal denge, anlayış, insanlara uyum sağlayabilme, stresle başa çıkabilme, sorumluluk sahibi olma, proaktif kişilik ve inisiyatif alabilme gibi özellikler sıralanmaktadır (İnce, Erdem, Deniz, Bağlar 2015: 402).

Girişimci kişilik özellikleri, girişimciyi diğer insanlardan ayırmaktadır. Girişimciliğe adım atan bireylerin bitmek bilmeyen bir girişimcilik tutkusuna ve başarma isteğine sahip hızlı karar verebilen, yaratıcı, atak, pratik düşünme yeteneği olan, yeniliğe açık insanlar olduğu görülmektedir ve bir vizyona sahiptirler. Girişimci kişiler güçlü, risk alabilen iş hayatının zorluklarına katlanmayı başaran kişilerdir (Bozkurt 2006: 99).

1.2.1.2. Davranışsal zellikleri

Girişimcilerin sahip olduğu farklı farklı özellik ve davranış tipi olabilir. İlgili alanları ve hayata bakışları doğal olarak birbirinden farklı olabilir. Tüm bunların yanında birbiri ile benzerlik gösteren ve neredeyse her başarılı girişimcinin sahip olduğu ortak davranışlar vardır (<https://paratic.com/basarili-girisimcilerin-8-ortak-davranis-tipi/03.10.2018>).

- Daima değişim fırsatlarını kollarlar
- Hedefleri değişim odaklıdır
- Sorunları sezinler ve engellerler
- Farklı işler arayışındadırlar veya işlerini farklılaştırırlar
- Harekete geçerler
- Amaçlarına ulaşana deyin çalışmayı ve çaba göstermeyi bırakmazlar
- Değişimi planlamak ve başlatmakla kalmaz, sonuçlandırır ve başarıya ulaştırırlar.

1.2.1.3. Sosyal zellikleri

- Başarılı bir girişimci olmanın gereklerinden biri de biri de sosyal ilişkilerdeki tutum, davranış ve becerilerdir. İnsan kaynaklarını doğru yönlendirebilme, motive edebilme ve doğru iletişim, girişimin her aşamasında gerekli olan ve vazgeçilmez faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Girişimci, etrafıyla anlaşabilen, ilişkilerinin sağlam olduğunu gösteren bir tutum içerisinde olmalıdır. İletişiminin güçlü ve ilişkilerinin sağlam olması, hızlı karar verebilmek, güvenilen insan olabilmek, strese dayanabilmek, riske ve belirsizlik ortamına yüksek toleranslı olabilmek, , güçlü bir ikna yeteneğinin

olması, iletişime başlamakta zorlanmamak, çevreyle ilgili olmak ve geri dönüşleri takip etmek ve önemsemek faktörlerinin birleşmesi ile başarılı olabilmektedir. Girişimcinin sosyal ilişkileri güçlü ve aynı zamanda sempatik tavırlı olması gerekmektedir. Bu şekilde insan kaynaklarının motivelerinde artış gözlenecektir. Girişimcinin sosyal ilişkilerde başarıya ulaşabilmesinde aşağıdaki faktörlerin etkisi büyük olacaktır; (<http://http://hbogm.meb.gov.tr/aol/kitaplar/aol/2014/girisimcilik1/unite2.pdf/> 03.10.2018)

- İletişim kurarken karşısındakinin de duyguları olan bir insan olduğunun farkında olmalıdır.
- Ürettiği ürün ve hizmetlerin topluma faydalı olduğuna inanmalıdır.
- Bireylerin kişilik özelliklerinin farklı olduğu unutmamalı ve bu duruma göre harekette bulunmalıdır.
- Personellere ihtiyaç duyulan eğitimlerin verilmesini sağlamalıdır.
- Etrafını tanımaya çalışmalı ve etrafına da kendini tanıtmalıdır.
- İnsanlara yaklaşımı sevgi dolu olmalıdır.
- Dürüst, adil ve tarafsız olmak için elinden geleni yapmalıdır.
- Personellerine çeşitli sosyal faaliyetler sunmalıdır.
- Vaatlerini yerine getirmelidir.
- Farklı görüş ve fikirlere saygılı olmalıdır.
- Düzenli bir şekilde vergilerini ödemeli ve insanlara karşı örnek teşkil etmelidir.
- Çalışanlarına örnek olmalı ve çalışanlarının ufkunu açmalıdır.
- Karşısındakini dinlemeli, ikinci şahısların sözlerini dikkate almamalıdır.
- Topluma davranışlarıyla rol model olmaya çalışmalıdır.

1.2.2. Girişimci Olmayı Etkileyen Faktörler

1.2.2.1 Aile

Girişimciliğin oluşmasında ve gelişmesinde toplumumuzun temeli olan en önemli faktör ailedir. Aynı zamanda aile, geleceğin içinde yeşerdiği ilk sosyal ortamdır. Bireyin doğmasıyla beraber ailesiyle olan etkileşimi başlar ve hayatı

boyunca sürer. Bu durumun en iyi örneği, küçük yaşlarda aile ile yaşanılmış olan olumlu ve olumsuz anıların yaşam üzerindeki izlerini daima belli etmesidir. Bu sebeple bireyin doğumundan başlayarak ailesinden almış olduğu eğitim ve yetiştirilme tarzı bireyi yaşam boyu etkilemektedir (Kuvan 2008: 77).

Bireyin kişiliği ve davranışı üzerinde ilk belirleyici faktör olan aile, kendi değerlerini, kültürünü ve hayata bakışını ister istemez çocuğuna yansıtmaktadır. Bireyin, ailesinde şahitlik ettiği yaşam tarzı, bilinçaltında iz bırakmakta, sosyal ve ekonomik kabiliyetlerinin gelişmesinde en büyük payı taşımaktadır (Keleş, Özkan, Doğaner, Altunoğlu 2012: 110). Ailede girişimci kişilerin olması yada girişimcilik ruhu taşıyan kişilerin olması, en önemlisi de girişimci bir babaya sahip olunması böyle bir ailede büyüyen çocuğunda girişimciliği seçmesi açısından çok büyük etkiye yol açmaktadır.(İrmiş, Barutçu 2012: 3) Girişimci olan bir baba çocuğu için büyük bir esin kaynağı olmaktadır. Babanın esin kaynağı olmasıyla çocukta güçlenen girişimcilik duygusu, girişimci bir annenin varlığıyla daha da perçinlenmektedir. Ailesel ilişkiler, bireyin girişimci ruha sahip olarak harekete geçmek istemesindeki en önemli parçasını oluşturmaktadır (Çevik 2006: 51).

Aile, çocuğuna iyi bir gelecek sağlamaya ve ilerideki hayatına şekil vermeye çabalar. Aileden alınan eğitim ve öğrenmiş olduğu görgü kuralları, ailesinin sahip olduğu ekonomik durum ve mensup olduğu toplumsal sınıf ile değerler yargıları hayatı boyunca onu doğrudan etkilemektedir. Çocuğun üretken alanlarda faaliyette bulunması için heveslendirilmesi, girişimciliğe teşvik edilmesi için büyük bir etki yapacaktır (Abdullaeva 2007: 26). Diğer yönden ailenin çocuk sayısı, anne babanın otoriter veya eşitlikçi olmaları, değer yargıları, çocuk yetiştirme tarzı, gibi faktörlerde çocukların sosyalleşme süreçlerini ve böylelikle gelecekteki hayatlarını da etkilemektedir. Ailenin çocukta yarattığı güven duygusu, aldığı eğitim, kişiliğin gelişmesi, sosyalleşmesi girişimcilik yönünden çok önemlidir. Hayat boyu bireylerin tercih ve önceliklerini belirlemede en önemli faktör aile olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda bireyin girişimcilik tercihinde de aile önemli bir konumda yer almaktadır (İlter 2008: 31). Ailenin kültürel yapısı, işletmeye ve oradan da topluma yansımakta ve böylece işletmenin tüm işlevlerine etki etmektedir. Bu süreç de işletmenin girişimcilik eğilimine, başka bir tabirle yaşam tarzını etkilemektedir.

Ailenin sosyal, girişken, başarı odaklı, üretici, iktisatlı yaşamı, birey üzerinde girişimci eğilimin oluşmasını sağlar. Küçük yaşlardan itibaren para biriktirmeye, çalışmaya, satış yapmaya, küçük yatırımlar gibi faaliyetlerde bulunmaya teşvik edilen aile ortamlarında, ekonomi, kazanç sağlama, Pazar bilgisi, rekabet, çabalayıcı olma gibi ölçütlere ilişkin ilk tecrübeler elde edilir (Başol 2010: 29-30). Ailenin çocuğu küçük yaşlarda tecrübe kazanması için cesaretlendirmesi ve desteklemesi bireyin girişimcilik eğiliminin gelişiminde etkili olmaktadır. Buna karşın ailenin çocuklarını sürekli eleştirmeleri, desteklememeleri engellemeleri, ve cezalandırmaları da bireylerde suçluluk ve bağımlılık duygusunu güçlendirerek başaramama duygusunun ağır gelmesine sebep olmakta ve girişimcilik isteğini bastırmaktadır. Bu sebepten dolayı da bu tarz aile yapısı içinde yenilikçi, bireysel başarıyı ön planda tutan, etkin, risk üstlenebilen ve üretici girişimcilerin çıkması imkansız hale gelmektedir (Dere 2010:11).

1.2.2.2. Eğitim

Girişimcilik, doğuştan gelen bazı özelliklere ve aile yapısına da bağlı olduğu gibi sonradan kazanılan bazı etkenlere de bağlıdır. Bu manada eğitim, girişimciliğe etki eden etkenlerden biri olarak sayılır. Girişime başlarken karşılaşılan sorunların üstesinden gelebilmekte eğitim önemli bir noktadadır. Girişimcilerin ekonomi, pazarlama, yönetim ve stratejik planlama gibi alanlarda eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Girişimciliğin bir kariyer yolu olarak algılanmasına ve küçük işletmelerin doğru bir şekilde gelişimine girişimcilik eğitiminin olumlu katkıları bulunmaktadır.(Önay 2012: 36-37)

Girişimcilik eğitimi eğitim alan girişimci adayının harekete geçme olasılığını ve sorumluluk alma duygusunu güçlendirir; bağımsız olmasına katkıda bulunur ve motivasyonunu artırır. Girişimcilik eğitimleri ile birey güçlü ve zayıf yönlerini fark eder ve var olan potansiyelini ortaya çıkarır. Girişimciliğin oluşumunda gerekli olan özelliklerin temelini daha öncede bahsettiğimiz gibi kişilik özellikleri oluşturmaktadır. Ancak kişilik özelliklerinin yanında eğitimle bireye kazandırılan değerler, bireyin var olan ancak henüz gün yüzüne çıkarılmamış özelliklerinin gün yüzüne çıkarmasına sebep olmaktadır. Bu sebepten dolayı eğitimin girişimcilikteki rolü çok büyüktür. Girişimciliği geliştirici eğitimlerin verilmesi, başarıya ulaşmış

girişimciler yetiştirilmesine sebep olmakta ve bununla birlikte ülkenin ekonomisine büyük katkı sağlanmaktadır (Uğur 2015: 22). Eğitim, ülkelerin ekonomilerinin kalkınmasında ve gelişmesinde önemli bir yerdedir, kişiye olan faydasıyla ve toplumu etkilemesiyle paralel olarak ülkelerin ekonomik büyümelerinde de önemli bir faktördür. Yenilikçi fikirlerle buna uygun fırsatlar içerisinde ürün ve hizmet üretilip bunu yatırıma dönüştürebilen toplumlar eğitim seviyesi yüksek olan toplumlardır. Böylelikle toplumun işsizlik oranında düşüş, gelir düzeyinde yükselme, dolayısıyla refah seviyesinde de bir iyileşme yaşanmaktadır (Damar 2015:32-33).

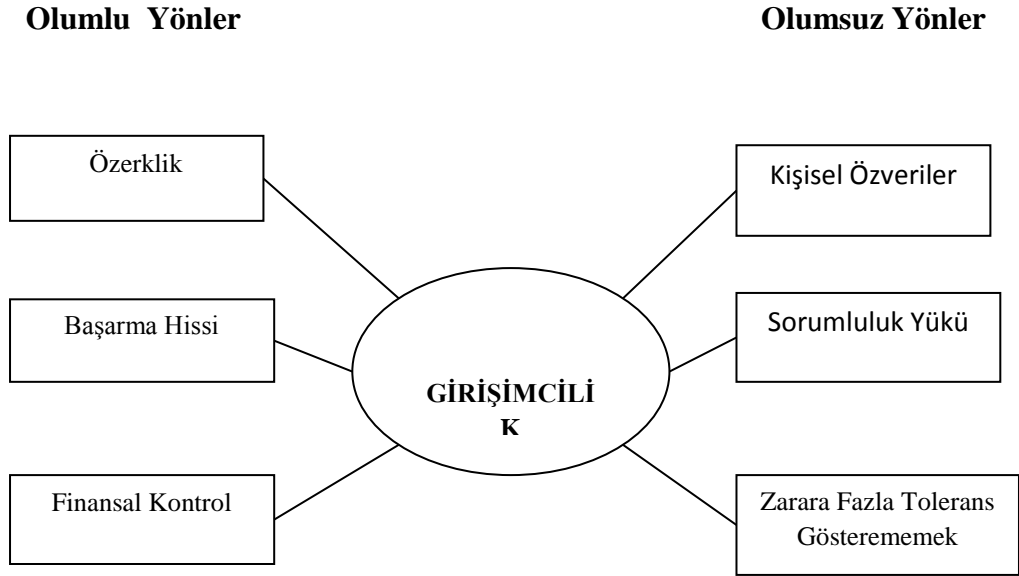
1.2.2.3. evre

Her birey yoğun bir şekilde kendi çevresinin etkisi altında kalır. Çünkü insanoğlunun yaradılışı gereği, fiziki yapısı ve zekası sebebiyle esnek bir yaradılışa sahip olması, karşılaştığı olaylar sebebiyle şartlanmaya epeyce meyilli olmasına sebep olmuştur. Bu sebeple ekonomik faaliyetler yerine getirilirken, toplumdaki değer yargıları ve normlar girişimcileri etki altına almaktadır (evik 2006: 36-37). Bireyin doğup büyüdüğü birlikte yaşadığı hayatını sürdürdüğü sosyal evre ile girişimcilik arasında yakın ilişki mevcuttur. Birey içerisinde yaşadığı toplumun sahip olduğu sosyal yapıdan, ekonomik durumdan, teknolojik gelişmişliğinden ve eğitim seviyesinde büyük lde etkilenmektedir ve düşünce yapısını bu ortam yönlendirmektedir (Ersoy 2010: 73). Politik, sosyal ve kültürel yapının girişimciliği desteklemesi, toplumun girişimciliği benimseyerek önemli bir noktaya koyması ve sosyal destek sisteminin girişimcilerin desteklenmesi için doğru bir şekilde çalışıyor olması gerekmektedir (Başol 2010: 31). Girişimci kişiliğin oluşmasındaki çevresel faktörler; hkmetin politikaları, ekonomik yapı ve pazarın durumu şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Toplumun ihracat yapanları, istihdama katkıda bulunanları vatansever olarak kabul etmeleri ve kahraman olarak görmeleri bireylerde girişimcilik arzusunu artırmaktadır (Cansız 2007:42).

1.2.3. Girişimci Olmanın Olumlu Ve Olumsuz Yönleri

Girişimciliğin çeşitli olumlu ve olumsuz yönleri vardır, girişimci işe başlamadan önce ve başladıktan sonra bu olumlu ve olumsuz ynlerin farkında olarak devam etmelidir.

Şekil 1: Girişimciliğin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Kaynak: (Bayraktar 2008: 8)

1.2.3.1. Girişimci Olmanın Olumlu Yönleri

1.2.3.1.1. Özerklik

Girişimcinin para kazanabileceği birçok yol vardır. Fakat girişimciler başkalarından emir almaktan hoşlanmazlar. İşleri istediği şekilde yapmak ve kendi bildiği yöntemlerle bağımsız çalışmak isterler (Gökerik 2013: 40). Girişimcilerin bağımsız olma istekleri ve bireysel karar verme arzuları temel özelliklerindedir. Girişimcinin kendi işinin patronu konumunda olması tatmin edici bir duygu olmaya yetmektedir (Akış 2017: 26).

1.2.3.1.2. Başarma Hissi

Hayalleri gerçeğe taşımanın verdiği duygu girişimciliğin bir diğer olumlu yönüdür. Girişimci, hayalinde tasarladığını gerçeğe dönüştürmek için yola çıkmaktadır. Attığı her adım bu hayalini gerçeğe dönüştürmek içindir. Girişimci zaman geçip çıktığı bu yolda başarılarını görmeye başlayıp verdiği emeğin meyvelerini aldığı anda hissettiği haz kelimelerle ifade edemeyecek kadar büyük

olmaktadır. Birçok girişimci sadece hazzı yaşayabilmek için girişimcilik serüvenine başlamaktadır (Çırpan 2008: 15).

1.2.3.1.2. Finansal Kontrol

Girişimcilerin finansal manada bağımsız olmaları varlıklı oldukları düşüncesine yol açsa da girişimcilerin büyük bir kısmı servetin peşinde koşmazlar. Temel istekleri, finansal kararlar üzerinde söz sahibi olarak kontrolü ellerinde tutmaktır (<https://www.lucamalimusavirlik.com/girisimciligin-avantajlari.html/11.10.2018>).

1.2.3.2. Girişimci Olmanın Olumsuz Yönleri

1.2.3.2.1. Kişisel Özveriler

Girişimci özellikle işini kurulduğu ilk yıllarda işin ait olduğu piyasaya alışırken, gecesini gündüzüne katarak, yoğun bir şekilde çalışmaya maruz kalmaktadır. Bu nedenle girişimcinin kendine ailesine ve sosyal yaşamına yeterince zaman ayıramamasına, özel yaşamına ilişkin özveride bulunmasına ve strese girmesine neden olmaktadır (İrmiş, Durak, Özdemir 2010: 37).

1.2.3.2.2. Sorumluluk Yükü

Girişimciler kendi işinin patronu olmakla beraber gerçek manada özgür değildirler. Yatırımcıların, müşterilerinin, ailelerinin, akrabalarının, sosyal çevresinin ve devletin beklentilerinin baskısı altında kalmaktadırlar (Uluhan 2012:11).

1.2.3.2.3. Zarara Fazla Tolerans Gösterememek

Girişimcilerin bazı tercihleri, kazançlarını olumsuz olarak etkilemektedir. Başarılı olarak uzun yıllar boyunca yaşamını sürdüren işletmeler yönetimdeki bir anlık zayıflık ya da yanlış bir karar sebebiyle sonlanmak zorunda kalmaktadır. Örnek vermek gerekirse; fazla talep görmeyen ürünler üretir ya da işyeri açacağı yeri karlılık oranı çok düşük olacak bir yerleşim alanı seçerler. Bununla birlikte girişimci sadece öz kaynaklarını kullanarak işletme kurduğunda finansal sorunlarla karşılaşma olasılığı çok yüksek olacaktır. Ayrıca küçük işletmelerin, yüksek reklam bütçeleri

olmaması sebebiyle ürün ve hizmet tanıtımı yapamamaları dolayısıyla talep yaratmada güçlük sorunu ile de karşılaşabilirler ve böylece büyük rakipleriyle mücadele edemez hale gelirler (Bayraktaroğlu 2005: 29).

1.3. Girişimcilik

Girişimcilik kavramı etkin ve önemli bir faktör olarak yaşam kalitesini arttırmayı hedef alan bütün alanlarda karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca sosyal bilimlerin tüm alanlarında girişimci gelişmeyi ve kalkınmayı destekleyen önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Latince’de intare kökünden gelen girişimcilik kavramı, İngilizce’de enter (giriş) ve pre (ilk) kelime köklerinden gelmekte ve entrepreneur yani ilk girişen, başlayan anlamına gelmektedir (Erbatu 2008:5-6).

Girişimcilik genel olarak; yenilikleri yakalama, olmayanı arama, fırsatları değerlendirme, risk alma, ve bunların yaşama geçirilmesi şeklinde tanımlanabilmektedir. Bir başka tanıma göre ise girişimcilik; kişisel ve ekonomik tatmin karşılığında, sosyal, finansal ve psikolojik riskleri göze alarak, gereken zaman ve emeği harcayarak değişik değerlerde mal ve hizmet üretme süreci olarak anlam bulur. Bu tanımlamalar kapsamında girişimcilik faaliyetlerinde; risk alarak gelir elde etme, bağımsızlık, yaratıcılık ve yenilik yapma düşüncesi hâkimdir (Soysal 2009: 214-215). Girişimcilik kavramı, ekonomik büyümenin temel dinamiği olmakla beraber bireysel ve toplumsal refah seviyesini yükseltiyor olması ve yaşam kalitesini yükselmesindeki üstlendiği rolle geçmişten bu güne kadar farklı bilim alanlarının ilgi odağı olmaktadır.(Zengin, Deniz,2016:50) Girişimcilik; insanlık için değer oluşturan, ekonomik fırsatları değerlendiren, talep oluşturan kişilerce gündeme getirilen, oluşturulan yeniliklerle finans sistemi içerisinde değişikliklere sebep olarak piyasaya canlılık katan bir oluşumdur. Girişimcilik, çevresine farklı bir yönden bakmak ve bakarken de görüp fırsatları tespit ederek değerlendirmektir. Bu süreçte, sorunlar ve ihtiyaçlar belirlenir ve çözüm yolları bulmaya çalışılır. Bunun sonucu olarak “girişim” ortaya çıkar (Tan 2015: 386-387).

Girişimciliğin temel yapısında üç temel faktör vardır bunlar; yenilikçilik, proaktif olmak ve risk almaktır. Yenilikçilik; ihtiyaç ve sorunlara alışılmamış farklı ve yaratıcı çözümler bulunmasını ifade eder. Risk almak; başarısızlık olabilme olasılığı olan fırsatlara önemli miktarda sermaye aktarılmasıdır. Bu risklerin tolere

edilebilir olmasına dikkat edilmelidir. Proaktiflik ise, hedefe ulaşılırken gereken bütün adımların atılmasını ifade eder. Bu durum başarısızlık karşısında durmak, uyumlu çalışmak ve başarma isteği gerektirmektedir (Çarıkcı, Koyuncu 2010: 7).

Girişimciliğe bir süreç olarak bakılırsa, girişimciden, pazarda oluşan fırsatları araştırıp görmekten, yenilikçi ruhtan ve bu fırsatları değerlendirebilmek için gerekli olan kaynakları bir araya getirebilmekten oluşmaktadır. Girişimcilik yeni organizasyonlar oluşturabilmek ve oluşumları başarıya taşıma sürecidir.

Girişimcilik, gelişmemiş ekonomilerde yapılanmanın, gelişmekte olan ekonomilerde kalkınmanın, gelişmiş ekonomilerde ise dinamizmin, zenginlik ve refahın temelidir. Dolayısıyla girişimcilik günümüzde toplumların gelişmişliğine etki eden ve ekonomik durumunu gösteren bir kavramdır. Bu sebepten dolayı önem arz etmektedir (İşcan, Kaygın 2011: 277).

Toplumların gelişmesinde girişimcilik her zaman önemli bir yere sahip olmuştur. Yaşadığımız iletişim ve bilgi çağında ise girişimci ve girişimciliğin yeri olduğundan çok daha önemli bir noktaya gelmiştir. Doğal kaynaklar, emek ve sermaye şeklinde bilinen üretim faktörlerini bir araya gelmesini sağlayarak ürün veya hizmet üretim süreci girişimcilik olarak tanımlanmaktadır ve girişimcilik, ekonomik gelişme, büyüme, yenilik, kalkınma, ve yaratıcılığın kaynağı olarak görülmektedir. Bilgi toplumuna geçiş; sanayileşme, iletişim, teknolojik gelişmeler, üretim, ürün çeşitliliği, lojistik ve yönetimde köklü değişimler meydana getirmiştir. Böylelikle küçülen dünyada ulusal ekonomiler yerini küresel ekonomiye devretmiş, küreselleşme ile birlikte hizmet sektörünü ön plana çıkarırken, girişimcilik daha da önemli bir hal almıştır. Girişimcilik hem iş fikirlerinin başarıyla uygulamaya konulduğu ekonomik bir faaliyet ve hem de aynı zamanda başarı ihtiyacına dayanan kişilik özelliği olarak incelenmektedir. Bunun sonucu olarak iş fikirleri girişim ve işletmeler oluşturmakta ve büyük bir kısmı zamanla gelişerek büyük işletmeleri halini almaktadır (Çetin,Tandıroğlu 2014).

Gelişmekte olan ülkelerde oluşan sosyal ve ekonomik eğilimler, ulusal ve uluslararası pazarlarda yer bulabilmeyi, rekabet etme gücünü, katma değer üretebilmeyi, yenilikçi iş fikirleri oluşturabilmeyi ve mevcut işlerinde yenilikçi bakışlarla daha verimli bir hal almalarını hedeflemektedirler. Bu kapsamda esnek bir

yapıya sahip ve yeni kurulmuş olan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ortaya çıkardığı bu girişimler, istihdam yaratmakta önemli bir güçtür. Girişimciler, bir ülkede büyüyen ve üretken bir ekonominin gerekliliği olarak risk alabilen işletmeciliğin itici güçleridir. Girişimcilik tanımlarına bakıldığında bazı farklılıklar olsa da fırsatları kollama, risk alma, yeni bir iş kurma, yeni ürün ve hizmet üretme gibi faktörler bütün tanımların ortak noktaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü, karmaşıklık ve belirsizlik ortamında yenilik yaparak ve kendine güvenerek risk alabilmek girişimciliktir (Yılmaz 2014: 299).

1.3.1. Girişimcilikle İlgili Diğer Kavramlar

Sermayedar, işveren, patron, lider, yönetici kavramlarının girişimcilik kavramı ile aynı manada kullanıldığı gözlenmektedir. Girişimci faaliyetlerini sürdürürken birden fazla role sahip olabileceği gibi tek bir rolde de olabilmektedir. Girişimcilikle ilgili kavramların tanımlamasını yapabilmek öncelikle girişimciliğin daha iyi anlaşılması açısından önemli olacaktır. Bu kavramlar arasında farklılıklar vardır. Bu farklılıkları aşağıda kısaca açıklamaya çalışacağız.

1.3.1.1. Yönetici

Girişimci başkalarının göremediği fırsatları görüp bu fırsatları iş fikrine dönüştüren ve risk alabilen kişidir. Yönetici ise sistem ve yapılar üzerine odaklanan denetime güvenen, devam ettiren, tekrarcı, kısa vadeli görüşe sahip olup uzun vadeler için planı bulunmayan içinde bulunduğu durumu razı olan ve emrinde olan bir grup insanı belli bir hedefe götürmek için ahenk ve uyum içinde çalıştıran birey olarak tanımlanabilmektedir. Yönetici riski en aza indirmeye çalışırken girişimcinin bu konuda korkusu yoktur. Girişimcinin bitip tükenmek bilmeyen hırsı başkalarının göremediği fırsatları göremediğini görmeyi amaçlarken, yöneticinin amacı yöneteceği işin gereği ne ise onu sorgulamadan yerine getirmektir (Salik 2015: 22).

1.3.1.2. Lider

Lider kişilik; insanları saygı duyan, onları seven, onlara değer veren, dinleyen, önemseyen, onların ihtiyaçları ve sorunlarıyla ilgilenen ve bu sorunlara çözüm üretebilecek beceriye sahip olan kişidir. Lider kişiliğin iletişim yeteneği

yüksek seviyede olup, insanlarla ilişkilerinde kullandığı temel yöntem "empati" yani kendini başkalarının yerine koyarak düşünebilme becerisidir (Damar 2015:10).

1.3.1.3. Sermayedar

Bazı kavramların girişimcilikle karıştırıldığı anlaşılmaktadır. Bunlardan biri sermayedar kavramıdır. Oysa girişimcilik cesaretli olmayı, risk alabilmeyi, yenilik yapabilmeyi, fırsatları görüp yakalayabilmeyi ve başarıya isteğini gerektirmektedir. Görüldüğü gibi, bu sayılan özellikler içinde sermaye kavramına rastlanmamaktadır. Sermayeye sahip girişimci olabilir, fakat girişimci olabilmek için sermaye sahibi olmak şart değildir (Ercan, Gökdeniz 2009: 68).

1.3.1.4. İşveren

İş kanununa göre bir hizmet sözleşmesine dayalı olarak herhangi bir işte ücret karşılığında işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişilere işveren denir (<http://www.muhasabedersleri.com/ekonomi/is-ci-isveren.html>-15.10.2018).

Girişimci iş riskini üstlenip, üretimi yönlendirerek, sermaye ve işgücünü koordine eden ve bunları yaparken de hem patron hem de işveren olmaktadır. Aynı zamanda girişimci işveren rolünde başarılı olabilmek için lider olma özelliğine de taşınmalıdır (Özkul 2007: 350).

1.3.2. Girişimciliğin Önemi

Günümüzde girişimcilik, ekonomik kalkınmanın lokomotifini konumunu almıştır (Öneren 2012: 13). Sanayi devriminden önce “tüccar” kimliğinde olan girişimci, sanayileşmeyle birlikte bambaşka kimlik almış durumundadır. Bu değişimin sonucu olarak genel iktisat teorisinde üretim faktörlerinden olan doğal kaynaklar, sermaye ve emek yanında girişimcilikte yerini bulmuştur (MümeYYizoğlu1995:3). Toplumlarda doğal kaynaklar, emek ve sermaye var olabilir. Ancak bunları bir araya getirerek, üretime dönüştürerek toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak ve talep oluşmasını sağlayacak girişimcilerin sayısı yetersiz olduğu müddetçe, o ülkede işsizlik oranı yüksek, üretim az ve ekonomi zayıftır (Sipahi1997:26). Çünkü yeni işletmeler kurmak, sosyal iyileşmelere sebep olmakta ve yeni istihdamlar yaratarak ekonominin canlanmasını sağlar. Bu manada ekonomik

değer yaratılmasının temel kaynağı da girişimciliktir (Dere 2010: 9). Girişimcilik bireyin kendi işsizliğine çözüm olmasının yanı sıra kurduğu iş sayesinde başkalarının işsizliğine de çözüm olarak istihdamı artırmaktadır (Boz 2007: 9). Bireysel refahın artmasıyla birlikte bunun doğal sonucu olarak toplumsal refah da artmakta ve refahın tabana yayılması sağlanmış olmaktadır. Böylece girişimciliğe olan ilginin artmasına sebep olmaktadır. Girişimci zümrenin büyümesiyle alışılmışın dışına çıkılır, rutinler yok olur, gelenekselliğe karşı olan girişimciler sayesinde modernliğe geçiş hızlanır. Girişimcilik düşüncesi toplumu tembellikten kurtararak, dönüştürücü, geliştirici kalıp ve tabuları yıkan bir canlılığa taşır (Tanoğlu 2008: 22). Girişimcilerin ekonomik gelişmeye, tek katkıları istihdam ve kazanç oluşturarak katkıda sağlamazlar. Bu katkıları biraz daha kapsamlı düşünmek gerekirse, toplumun taleplerini belirleyerek bu talepleri sağlamak için üretim ve yatırım faaliyetlerini gerçekleştirerek toplumun refah seviyesini yükselterek sağladığı görülecektir. Girişimciliğin sosyal boyutu incelendiğinde ise, hayatı kolaylaştıran yenilikleri insanlığın hizmetine sunduklarını görüyoruz. Bu yenilikler sadece ürün ve hizmet çeşitlerinde olmamaktadır. Pazarlama, finans gibi alanlarda da olabilmektedir. Boyutu ve türü ne olursa olsun girişimcilerin attıkları her adım toplumun huzur ve refahını artırmayı amaçlamaktadır (Ölmez 2010: 33)

Girişimcilik, bir ülkede var olan ekonomik hayatın temel yapı taşı gibidir. İnsanların ihtiyaçlarını başkalarına gereksinim duymadan karşılayabildikleri dönemde farklı bir kişilik olan girişimciye ihtiyaç duymuyorlardı. İleri ki zamanlarda istekler ve ihtiyaçlar arttıkça ve iş kollarında uzmanlaşmaya başladıkça, insanoğlu kendi ihtiyaçlarını kendi başına karşılayamaz hale gelmiştir. Geçmiş zamanlarda kervanlarla yapılan ticaret bir anlamda girişimciliğin başlangıç noktası olarak kabul edilebilir. Sonraları girişimcilik, ticari kuruluşlardan sanayi kuruluşlarına kadar uzanarak ve bugünkü durumuna gelmiştir. Ekonomik canlılığın artmasında ve yaygınlaşmasında girişimciliğe önemli roller düşmektedir (Perktaş 2014: 474-475). Girişimciler yeni fikirlerin çıkmasını, uygulanarak yayılmasını sağlar, ayrıca yeni endüstrilerin oluşmasına neden olur, teknolojileri kullanılan sektörlerde dinamizmi sağlar ve hızlı gelişen sektörlerin oluşmasına neden olarak ekonomik büyümeyi güçlendirir. Girişimcilerin temel hedefi ilk başta kendi çıkarlarını en yüksek seviyeye çıkarmak olsa da girişimcilik faaliyetleri zamanla toplumun çıkarlarını da en yüksek

seviyeye gelmesine neden olur. Böylece ekonomi iliminde “ekonomik insan” olarak isimlendirilen girişimci temelde kendi çıkarları için çabalarken toplumun çıkarlarına da hizmet etmiş olur (Uluyol 2013: 354). Diğer taraftan teknolojik gelişmeler ancak girişimcilerin eliyle gerçekleşebilir. Üniversiteler, araştırma kurumları ve diğer AR-GE temelli kuruluşlar ne derce de üretken olsalar da geliştirmiş oldukları yeni teknolojilerin hayata geçirilmesi girişimci yoluyla olmaktadır. Girişimci tarafından hayata geçirilmeyen teknolojiler bazı ülkelerde olduğu gibi o ülkenin bilimsel yayın sayısını artırmaktan öteye geçemezler (Titiz 1994: 9).

1.3.3.Girişimciliğin Türleri

1.3.3.1. Orijinal Girişimcilik

Girişimcilerin kendi kabiliyet, kuvvet, sezgi, bilgi, algı, ustalık, deneyim ve zeka gibi özelliklerine dayanarak hayal ettiklerini hayata geçirmek için harekete geçtikleri ilk defa ve sıfırdan başlayarak kurdukları girişimlerdir (Özgüner 2015:150).

1.3.3.2. İç Girişimcilik

İç girişimcilik, kuruluşların rekabet üstünlüğü elde etmelerinde becerini ve kabiliyetlerini kuvvetlendirirken, olgunluklarını yükseltir. İç girişimcilik dört yönü bulunmaktadır. Bunları sayacak olursak, proaktiflik, yenilik yapma, risk alma, ve bağımsızlıktır. Yenilik, fark oluşturmak için bulunan ürünü geliştirerek yeni ürün üretmek, üretim faaliyetlerini, hizmet ve organizasyonların araştırılması ile başanarak bulunması, planlanması, denenmesi, geliştirilmesi, izlenmesi ve uygulanarak oluşturulmasıdır. Risk alma, kuruluşun sonucunu bilmeden yabancısı olduğu pazarlara girmesi yada yenilikçi projeleri desteklemeye yönelik kuruluşun eğilimidir. Proaktiflik, hızla değişen çevresel ve piyasa koşullarına uyum sağlamak ve bir adım öne çıkabilmek arzusuyla toplumun gelecekteki taleplerini sezinlemek ve olabilecek taleplere rakiplerinden daha önce cevap verebilecek tarzda bir lider olabilmektir. Bağımsızlık, iş fikri oluşturabilmek, geliştirebilmek ve sonuçlandırabilmek konusunda girişimci tarafından sergilenen bağımsız davranışlar şeklinde nitelendirilebilir (Kanbur, Özyer 2016: 266). Genel manada, mevcut bir

kuruluş içerisinde yenilik ve girişim faaliyetlerinin tamamını gün yüzüne çıkmasını sağlayan iç girişimcilik kavramının özünde girişimcilik fikrinin örgütün içerisine doğru bir şekilde empoze edilmesi yatar. Başka bir ifadeyle, çalışan büyük bir kuruluş içerisinde orijinal bir girişimciymişçesine davranmak yada bu şekilde davranılmasına özendirilmedir.(Naktiyok, Bayram, Kök 2006:78-79). Günümüzde işletmelerin içinde buldukları küresel rekabet ortamında hayatlarını sürdürebilmelerinin, “sürekli yenilik” görüşünü temel kural haline getirmiş olmalarıyla ilişkili olduğu varsayılmaktadır. Bu sebeple, çoğu akademisyen, yazar ve araştırmacı çalışanlara daha fazla özgürlük, özerklik ve kaynak kullanım imkanı sağlayan ve üretici enerjilerini kullanarak yenilik yapmalarını sebep olan metot olarak “iç girişimciliği” tavsiye etmektedirler” (Zeren 2012:100).

1.3.3.3. Kurumsal Girişimcilik

Kurumsal girişimcilik, performans artışı ve büyümek gayesiyle risk alarak etraftaki fırsatları değerlendirmek, inovasyon ve rekabetçiliği hedef alan işletme yönelim ve tutumlarıdır. Farklı bir ifadeyle, bir işletmenin uygulamalarına, yönetim anlayışlarına, karar verme tutumlarına, temel girişimcilik faktörlerini yansıtan stratejik bir oryantasyon sürecidir (Bulut, Fiş, Aktan, Yılmaz 2008:1393). Kurumsal girişimcilik, ürünlerin oluşum süreçleri noktasında gelişim veya işletmenin faaliyette bulunduğu pazarı geliştirmek için resmi veya gayri resmi şekilde mevcut işletmeyle ilişkili bir şekilde yeni bir girişimde bulunma olarak da ifade edilebilir (Erdem 2017:2).

1.3.3.4. Profesyonel Girişimcilik

İşletmenin kendi içerisinden yönetici yada lider veya işletme dışarisından başkalarına devredilmesi profesyonel girişimcilik olarak tanımlanmaktadır. Profesyonel bir girişimci işletmeyi devrederken başka yeni bir girişimci işletmeyi devralmaktadır (Canbaz, Çankır, Çevik 2013:3).

Profesyonel girişimcilik genel olarak risk sermayesi şirketlerinin dış kaynaklı kredi ve finansman kaynaklarıyla desteklendiği görülmektedir. Genel olarak yönetici düzeyinde bulunan deneyimli, kabiliyetli, aktif, ve girişimcilik vasıfları taşıyan bireyler için uygun olmaktadır. İşletme gereken bilgi düzeyine gelmiş olduğundan,

kuruluş evresinde karşılaşılan sorunlarla karşılaşılma ihtimali çok düşüktür. Söz konusu girişimciliğin yönetici girişimciler için birçok avantajı olmakla beraber, belirleyici noktada üç avantajı bulunmaktadır:

- İşletme kuruluş aşamasından sonra hayatta kalmayı devam ettirmiş ve risk seviyesini en aza indirmiştir.
- Doğru çalışan ve tedarikçi bulma ve pazara ulaşma gibi iletişim ve ilişki düzeyi yüksek durumdadır.
- Çalışan bir işletme günü şartlarında makul bir fiyata alınıp, tekrar iyi bir fiyata satışı yapılabilir.(Öztürk 2016: 23).

1.3.3.5. Teknik Girişimcilik

AR – Ge çalışmalarının temel alındığı, teknik bilginin yüksek seviyede olduğu, uzmanlık gerektiren, yüksek teknoloji konularının yer verildiği, yüksek eğitim düzeylerine sahip, bilgili ve tecrübeli girişimcilerinin projelerine yapılan yatırımlar olarak tanımlanabilir. Teknik ortaklıkların söz konusu olduğu, karşılıklı kazancın garanti edildiği bir girişimcilik türüdür (Şekerdil, 2016: 27).

1.3.3.6. Girişimci Girişimcilik

Girişimci girişimciliği; orijinal girişimcilik evresinden sonra belli bir sektörde işletmesini kurmuş, başarılı bir şekilde devam ettirmiş ve sonrasında başkasına işletmesini başkasına devretmiş girişimcilerin, yeni fırsat ve fikir yönelerek yatırımlarını oraya aktarmasıdır(Cin, Günay, Yumuk 2013:11).

1.3.3.7. Eko Girişimcilik

Ekogirişimcilik, işletmelerin sahip olduğu teknolojiler ya da yönetim anlayışlarının dışında girişimcilerin kişisel yeteneklerine odaklı olarak çevresel duyarlılıkla kazanılan pazar başarısıdır. Ekogirişimcilik, işletmelerin belirlemiş olduğu girişim hedeflerini gerçekleştiren faaliyetlerde bulunurken söz konusu faaliyetlerin insanlar ve çevre üzerindeki olumlu katkısını artırıcı, insanlar ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini de en aza çekecek şekilde çalışmalarını sürdürmesidir. Bu doğrultuda eko girişimcilik, işletmelerin çalışanları, tedarikçileri, müşterileri, iş

ortakları, gibi bütün ortaklarını da ilgilendiren, etkileşim içinde olmalarına sebep olan çevre merkezli çalışmaları kapsamaktadır (Aykan 2012: 199). Dünyada nüfusunun artıyor olması, teknolojiye oluşan gelişmeler ve bu gelişmeler neticesinde yeni oluşan sektörler çevreye değişik yönlerden zararlı hale gelmektedir. Buna paralel olarak toplumlarda kişilerde çevre ile alakalı kaygılar çoğalmaktadır. Bu kaygılar çevreci ürünlerin küresel olarak talebinin artmasına ve buna bağlı olarak da yeni bir pazarın oluşmasına sebep olmaktadır. Böylece çevreye duyarlılığın ön planda olduğu nasıl bir girişim oluşturulabileceği konusunda yeni bir girişimcilik bakışının gelişmesine sebep olmaktadır. Eko girişimciler girişimcilerden farklı olarak çevresel değerleri önemseyen ve bu söz konusu değerleri piyasada rekabet avantajına dönüştüren yenilikçiler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Ayrıca eko girişimcilerin geleneksel girişimcilerden farklı bir yönü de çevre ile ilgili konulara duyarlı olmak ve faaliyetlerinde de çevre konusuna yer vererek çevresel duyarlılık ve pazar başarısı arasında bir bağ oluşturmaları yönüyle farklı olmaktadır (Efeoğlu, 2014:103-104).

1.3.3.8. Stratejik Girişimcilik

Stratejik girişimcilik, teknolojinin, pazarın ve kuruluşların gittikçe küreselleştiği bu dönemde ve gelecekteki rekabet avantajlarının geliştirilerek, örgütsel yeniliklerin hedef alınmasını kapsayan bir kavram olarak ele alınmaktadır. Stratejik girişimcilik, örgüt yönetimleri için yeni fırsatların ve avantajların aranmasını amaçlayan hareketleri kapsar. Bu bağlamda stratejik girişimcilik, işletmelerin var oldukları pazarda yenilikçiliğe dayalı fırsatların sürekli olarak takip edilmesi ve değerlendirilmesi maksadıyla ortaya konulan çalışmalardır. (Yılmaz, Görüş 2012: 4485).

1.3.3.9. Küresel Girişimcilik

Küresel girişimcilik, mal ve hizmet üretmek için fırsatların keşfedilmesi, değerlendirilmesi ve birtakım kazançlar elde etmek için kullanımının ülke sınırları aşmasıdır. Küresel girişimcilik, belirli fırsatların nasıl, ne şekilde ve kimin için uygulamaya konulacağı konusunda ülke sınırlarını aşan araştırmalar ve değerlendirmeler yapılmasıdır.(Patır, Karahan 2010: 29). Teknolojideki gelişmelerin de hızlı bir şekilde artmasıyla birlikte ekonomide küreselleşmenin meydana gelmesi

işletmelerin yerelliği bırakarak küresel pazarlara girme isteği ile beraber küresel girişimcilik kavramı kendini bulmuştur (Bilginer 2017: 32).

1.3.3.10. Fırsat Girişimciliği

Fırsat girişimciliği, fırsatları görerek ya da piyasadaki var olan potansiyel fırsatları belirleyerek, elinde bulunan bir ürün veya hizmetin piyasaya sunulmasıdır. Piyasada yer alan mevcut girişimcilerin bırakmış olduğu bir pazar boşluğu olarak da tanımlanabilir. Girişimci işlerinin olduğu durumdan daha farklı, iyi ve daha modern şekilde yapma fırsatını bulur ve piyasaya sunar. Sunulan ürün yada hizmetin müşteriler tarafından beğeniliyor olması girişimci için etkinliği ve karlılığını sağlıyor ise yeni bir değer kazanılmış olur (Tanrıverdi, Bayram, Alkan 2016:4-5). Fırsat girişimciliği, piyasada oluşan talep artması yada ekonomik darboğaz ile birlikte piyasaya yeterli miktarda ürün girmemesi yada piyasanın talebine uygun kalite ve fiyatta ürün üretilmemesi sebebiyle oluşan fırsatları yakalamaktır. Fırsat girişimciliğinden gerektiği biçimde faydalanabilmek için girişimcinin piyasadaki fırsatları yakalayabilecek ve bunu kazanca çevirebilecek tecrübe ve kabiliyeti olması gerekir (Bayraktar 2008: 4). Fırsat Girişimciliği; En yaygın girişimcilik şeklidir. Pazardaki fırsatları doğru tespit ederek ürün ve hizmetleri tespit etmiş olduğu fırsatlara uygun bir şekilde pazara sunan girişimcilik türüdür (Tanrıverdi, Alkan 2018:2).

1.3.3.11. Takipçi Girişimcilik

Yenilik yaratan işletmeleri izleyerek zaman, emek ve teknoloji gibi maliyetlere girmeden yenilikleri hayata sokan girişimcilik türüdür. Yenilik yaratan bir girişimci zamanla takipçi bir girişimciye dönüşebileceği gibi, tam tersi olarak takipçi bir girişimcinin zamanla yenilik yaratan bir girişimciye dönüşmesi de mümkün olabilmektedir (Tanrıverdi, Alkan 2018:2). Takipçi girişimcilik, pazardaki arz ve talepleri takip etmeyi, meydana gelebilecek yeni pazarlarda ürün yada hizmet arzı amaçlayan çalışma olarak da ifade edilmektedir. Yalnızca yenilikçi girişimcilik faaliyetlerini takip etmez takipçi girişimcilik. Yenilikçi girişimcilik, değişken ve hızlı durumu sebebiyle başlangıçta yenilikçi girişim gibi görünse de zaman içerisinde

takipçileri dolayısıyla takipçi girişimci olarak karşımıza çıkabilirler. Yenilikçi ve takipçi girişimcilik, zamanla yer değiştirebilmektedir (Erler 2017:6).

1.3.4. Girişimcilik Niyeti

Girişimcilik niyeti, bir bireyin kendi işini kurmak istemesiyle girişimci çabalar göstermesi yönündeki hareketlere bağlılığı olarak tanımlanır. Girişimcilik genel anlamda bireyin istek ve tutkularından dolayı ortaya çıkmaktadır. Bu yönden girişimcilik, niyet edip planlanarak gerçekleştirilen bir davranıştır (Timuroğlu, Çakır 2014:121). Girişimcilikte en önemli ve ilk aşama karar vermek yani niyetlenmek olarak karşımıza çıkmaktadır. Girişimcilik niyeti, girişimcilik faaliyetindeki başlama noktasıdır. Girişimcilik niyetini hayata geçirmedeki etkili olan kavramlar sayacak olursak: kar sağlamak, bağımsızlık isteği, yaratıcı olmak, karakter özellikleri, cinsiyet, geçmiş iş deneyimleri, yaş ve ailenin gelir düzeyidir (Seyrek, Gül 2017: 107). Bireyin ihtiyaç, arzu, istek, inanç, değer yargı, tutum, alışkanlık ve merakları etkisiyle baş gösteren niyetlenme süreci, motivasyon oluşturmayı ve bunu sürdürmeyi ve stratejik bir duruş seçmeyi içermektedir”(Sezer 2013: 51). Bireyin başka kariyer seçenekleri varken onların yerine etrafındaki fırsatları değerlendirmek amacıyla bir işletme kurma isteği ve girişim başlatma isteğini ifade eder (Çelik, İnce, Bozyiğit 2014:114). Planlı olarak ortaya çıkacak girişimcilik niyetinin ardında yatan etmenlerin bilinmesi gerekmektedir. Çünkü bu etmenler iyi analiz edilip anlaşılırsa bireylerin girişimcilik niyetleri ve buna bağlı olarak girişimciliğin artması sağlanabilir. Buna bağlı olarak ise ülkeler için değer yaratacak girişimcilerin önü açılarak, ülkelerin ekonomik gelişmesine katkıda bulunulabilir ve böylece işsizlik oranında önemli düşümlere sebep olabilir (Kerse, Babadağ, Kerse 2017: 637).

1.3.5. Girişimcilik Kültürü

Kültür İnsanların üstündeki en büyük etkinin kaynağı kültürdür. Kültür toplumdaki insanların ortak nitelikleridir ve nesilden nesile öğrenilerek aktarılmış bir hayat tarzıdır.(Mazgal 2013:37). Gelenek ve göreneklerden aileden alınan eğitime, davranış biçimine, ahlak kurallarına, hayat tarzına ve sosyal çevreye gibi birçok öğeye kültür yansır. Ön yargılarımız ve tercihlerimiz büyük ölçüde, kültürümüzün yansımasıdır (Aytaç, İlhan 2007:107).

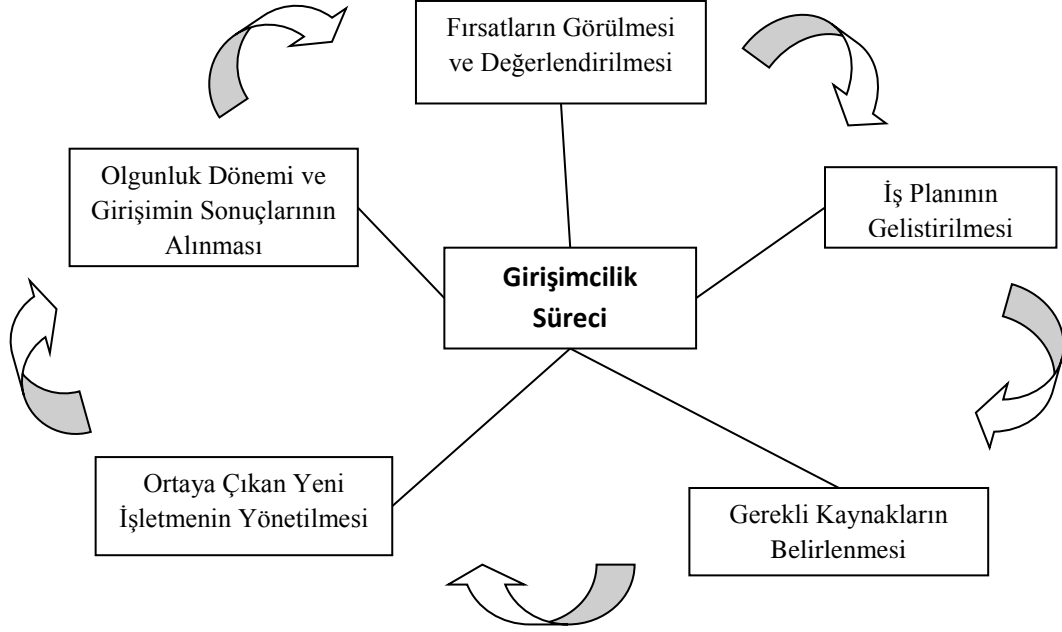
Girişimciliğin de; kültürden etkilenmeme olasılığı yoktur. Üyesi oldukları toplumun kültüründen aldıklarından oluşan girişimcilik kültürü etrafında yaşayan girişimcilerin, kişilikleride etkilenmektedir. Kişilik yapılarının nasıl olduğunu sağlayan etkenlerin belirlenmesi kültüre dayalıdır (Demirel,Tikici 2004: 54). Girişimcilik kültürünü girişimciyi geliştiren, önünü açan ve bir statü kazandıran etkileşim olarak görmek mümkündür. Bir başkasından iş beklemek yerine kendi işini kurup başka insanlara istihtam sağlayan nesillerin yetişmesine fayda sağlayan kültür modelidir. Bu kültürel yapı dinamik girişimcilerin ortaya çıkmasına ve ekonominin gelişmesinde başrol oynarken aynı zamanda toplumun refah seviyesinin yükselmesinde katkı sağlamaktadır. Girişimcilik faaliyetleri sosyo-kültürel yapıyla yakın ilişki içinde olup faklı kültürel yapılar farklı girişimcilerin oluşmasına sebep olmaktadır (Taşcı 2018: 61-62). Girişimcilik kültürü toplumun değer yargılarıyla yakın ilişki içindedir ve bu değer yargıları girişimcilik kültürünün oluşmasında önemli role sahiptir. Bu değer yargıları başarılı olan girişimcilerin işletmelerinde oluşan kültür ikliminin ölçütlerdir. Bu değer yargılarını ise şu şekilde sıralayabiliriz.

- *Teknik Değerler:* Bilime, mantığa ve fiziki olaylara dayalıdır.
- *Ekonomik Değerler:* Arz-talep istikrarı gözetilerek oluşan ürün ve hizmet fiyatlarıdır.
- *Sosyal Değerler:* Ekip ve örgüt psikolojisine dayalıdır.
- *Psikolojik Değerler:* İnsanların kişisel ihtiyaçlarına dayalıdır.
- *Politik Değerler:* lkelerin rejimine ve devlet politikalarına dayalıdır.
- *Estetik Değerler:* İnsanların idrak etme glerine dayalıdır.
- *Ahlaki Değerler:* Aileden ve toplumdan alınan genel ahlaki değerler, gelenek, adet örf, ve eğitime dayalıdır (Ganiyusufoğlu 2018:48).

1.3.6. Girişimcilik Süreci

Girişimcilik süreci, girişimci eliyle yeni girişimin oluşturulma aşamasını anlamını taşır. Bu aşamalar, fırsatların görülmesi ve kaynakların birleştirilmesiyle örgütsel yapının oluşturulmasıdır (Başar, rper, Tosunoğlu 2013: 9). Başarılı bir girişimcilik sürecinin beş farklı aşamadan oluştuğu görülmektedir. Aşağıdaki şekilden de anlaşılacağı üzere incelenen aşamaların birisinin diğerinden bağımsız

olarak düşünmek mümkün görünmemektedir. Örneğin, iş planının geliştirilebilmesi için girişimcinin aklında bir iş fikrinin bulunması gerekmektedir (Demirci, 2006:18).

Şekil 2: Girişimcilik Süreci

Kaynak: (Demirci 2006:18)

1.3.6.1. Fırsatların Belirlenmesi

Girişimcilik sürecinin ilk aşaması fırsatların belirlenmesidir. Söz konusu bu aşama girişimcinin yeni bir girişim için pazardaki açıkları görmesi ya da henüz başkaları tarafından fark edilmemiş tüketici ihtiyaçlarını fark etmesi ile gelişen bir süreçtir. Girişimcilikte yeni fikirlerin ortaya çıkması fırsatların belirlenmesi sürecinde gerçekleşir. (<http://www.girisimimgelecegim.org> 22 Mart 2018)

1.3.6.2. İş Planının Gelistirilmesi

İş planı, girişimcinin kurmayı planladığı işletmeyle ilgili fikirlerinin ve amaçladığı hedeflerinin finansal ve çevresel koşulların göz önünde bulundurularak hazırladığı bir rapordur ve bu rapor girişimcinin işletmesini kurma ve ileriki zamanlarda işletmesini geliştirmesi için yol gösterici bir rehberdir (Gözek, Akbay 2012: 54). İş planı, her şeyden önce yazılı olarak hazırlanan bir plandır. Planın

içeriğinin tam, sade ve anlaşılır bir biçimde iş tanımını kapsamaması gerekmektedir. Basit bir şekilde herkesin anlayabileceği sadelikte bir yönetim özeti sunulması gerekir. Planın uzun ve kısa vadeler göz önünde tutularak işin işlevsel detaylarını içermesi beklenmektedir. İş planlarının genelde daha önceden var olan bir piyasada işlemesi beklenenecek olursa, planın bir kısmında iş modelini ilgilendiren iç ve dış faktörlere ve bu faktörler ile yeni fikrin ilişkisine yer verilmesinde yarar vardır. Genel olarak üç (3) yıllık iş planının yapılması beklenmesiyle birlikte bu sürenin üç (3) yıl olma gibi bir şartı da bulunmamaktadır. İş planının süresi, iş koluna finansal ve kurumsal yapıya göre daha uzun veya daha kısa olabilmektedir (Seker 2016: 28).

1.3.6.3. Gerekli Kaynakların Belirlenmesi

Gerekli olan kaynakların belirlenmesi yakalanan fırsatın değerlendirilebilmesi ve iş planının hatasız bir şekilde yürümesini sağlayacaktır. Girişimcinin elinde bulunan kaynakları gözden geçirmesi ile girişimcilik sürecinin bu aşaması başlamaktadır. Bu aşamadan sonra, girişim için temel nitelikteki kaynaklarla, destek niteliğindeki kaynakların ayırt edilmesi söz konusudur. Gerek duyulan kaynakların niteliğinin, miktarının ve çeşitliliğinin iyi değerlendirilmesi gereklidir (Demirci 2006: 20).

1.3.6.4. Ortaya Çıkan Yeni İşletmenin Yönetilmesi

Gerekli olan kaynakların belirlenerek tedarik edilme sürecinden sonra, girişimci kaynaklarını kullanmaya iş planını rehberliğinde başlar. Bu aşamadan sonra işletmenin doğru yönetilmesi devreye girer.

Yönetim; iş gücü, finansal kaynaklar, teknik bilgi gibi örgütsel kaynakların, örgütsel hedefleri gerçekleştirebilmek için etkin bir biçimde koordine edilmesidir. Bir girişimin hedeflerini gerçekleştirirken başarı veya başarısızlık yönetim ile yakın ilişki içindedir (Güçlü 2003:63). Bu sebeple, örgütün yapısına uygun bir yönetim yapısının ve şeklinin benimsenmesi şarttır (Demirci 2006: 20).

1.3.6.5. Olgunluk Dönemi Ve Girişimin Sonuçlarının Alınması

Bu aşamada, girişim düzenli bir şekilde çalışmaya başlamıştır. Girişimin hayatını sürdürebilmesi büyük oranda garantilenmiştir. Fakat girişimcinin bir sorunla

karşılaşabilme ihtimalide devam etmektedir. girişimcilerin büyük çoğunluğu işletmelerini bu aşamaya getirdiğinde, yeni fırsatları kollamaya başlarlar ve bu döngü şeklini alır (Demirci 2006: 20-21).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE GİRİŞİMCİLERE SAĞLANAN KAMU VE ÖZEL SEKTÖR DESTEKLERİ

2.1. Kamu Destekleri

Bu bölümde bakanlıkların, Kredi Garanti Fonu ve SODES destekleri incelenmiştir.

2.1.1. Bakanlık Destekleri

Bu bölümde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı destekleri incelenmiştir.

2.1.1.1. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri

Bu bölümde ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı kurumlar olan KOSGEB, TÜBİTAK ve Kalkınma Ajansı destekleri incelenmiştir.

2.1.1.1.1. KOSGEB Destekleri

2.1.1.1.1.1. KOSGEB’in Kuruluşu ve Tarihsel Gelişimi

12.04.1990 tarihinde 3624 sayılı kanunla Ülkenin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanmasında Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmelerinin payının ve etkinliğini yükseltmek, rekabet gücünü ve seviyelerini artırmak, sanayide bütünleşmeyi ekonomik gelişimlere uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur (20498 Resmi Gazete, 1990: 1).

KOSGEB’in tarihsel gelişimi incelendiğinde; Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı arasındaki Milletlerarası Antlaşma kapsamında 1973 yılında pilot proje boyutunda Gaziantep’te Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı çatısı altında kurulan

KÜSGEM (Küçük Sanayi Geliştirme Merkezi), küçük ölçekli sanayi işletmelerine ortak kolaylık atölyeleri ile hizmet etmeye başlamıştır.

Bu çalışmalar daha sonraki senelerde genel değerlendirmeye alınarak 17 Haziran 1983 tarih ve 83/6744 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak, 06 Eylül 1984 tarih ve 18157 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak “Küçük Sanayi Yayım Hizmetlerinin Geliştirilmesi”ne ilişkin Milletlerarası Antlaşmaya uygun olarak KÜSGET (Küçük Sanayi Geliştirme Teşkilatı Genel Müdürlüğü) icraata geçmiştir.

KÜSGET, Küçük Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Merkezleri ile modern işletmecilik ilkelerini uygulamaya koymuş, teknik danışmanlık hizmetleri vermiş, küresel standartlarda kalite şuurunun yerleşmesi ve yaygınlaştırılması, istihdam kapasitesinin artırılması, teknolojik üretimin yükselmesi için çalışmalarda yapmış, çağdaş yönetim yeteneğinin geliştirilmesi için teknik altyapının güçlendirilmesine dair hizmetleri yürütülmeye çalışmıştır.

Bakanlar Kurulu’nun 10 Kasım 1978 tarih ve 7/16728 sayılı kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren “Sınai Eğitim Hizmetlerinin Verilmesi”ne ilişkin Milletlerarası Antlaşmaya uygun olarak SEGEM (Sınai Eğitim ve Geliştirme Merkezi Genel Müdürlüğü) icraata geçmiştir.

SEGEM sınıf içi seminer tarzı eğitim, fabrika içinde işbaşı eğitimi içeren fakülte ve yüksekokul mezunlarına, mesleki kariyerlerine güzel bir başlangıç yapmalarına, daha sonrasında vazifelerini sürdürürken geliştirebilecekleri başlangıç deneyimlerini edindirmek üzere eğitim programları hazırlamak ve sanayi kuruluşlarının belli gereksinimlerine yanıt olacak biçimde tasarlanmış fabrika içi, işbaşı eğitim programları ile sanayideki fakülte ya da yüksekokul mezunu çalışanların çalışma kabiliyetlerini yükseltmek ve çalıştıkları kuruluşlarda daha iyi durumlara gelmelerini sağlamak gayesiyle hizmet eden bir kuruluş olmuştur.

KÜSGET ve SEGEM’in proje anlaşmaları kapsamında yapmaya çalıştığı bu hizmetlerin süreli olması, ülke çapında hissedilen ihtiyacı yeterli seviyede karşılayamıyor olması gibi sebeplerle, söz konusu bu iki kuruluşun tek çatı altında birleştirilerek geniş boyutlu, ülke genelinde geniş kapsamlı ve sürekli hizmetler verebilecek bir yapıya kavuşturulması için 3624 sayılı “Küçük ve Orta Ölçekli

Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun” hazırlanmış ve 20 Nisan 1990 tarih ve 20498 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

1990 yılında 3624 sayılı Kanun ile kurulmuş olan KOSGEB, 2009 yılına kadar yalnızca imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren KOBİ’lere destek ve hizmet vermiştir. Fakat, ülkemizde imalat sanayi sektörü dışındaki sektörlerin ekonomik değer üretme ve istihdam oluşturma gücünün yükselmesi ve imalat sanayi dışındaki sektörlerdeki KOBİ’lerden gelen istekler, KOSGEB’in hedef kitlesini bütün KOBİ’leri kapsayacak biçimde büyütmesi lüzumunu meydana çıkarmıştır.

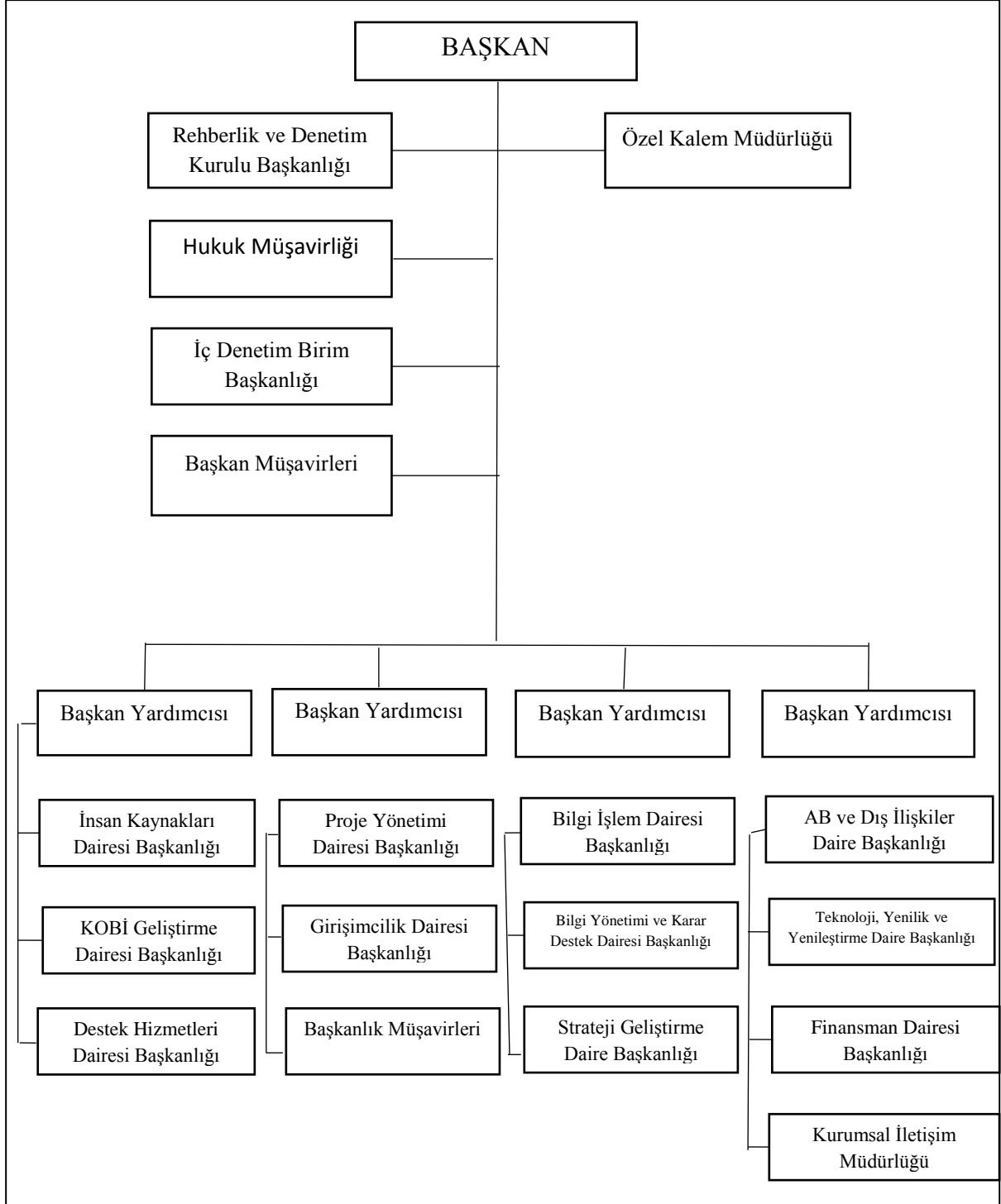
Bu yönde “3624 sayılı KOSGEB Kuruluş Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair 5891 sayılı Kanun” 5 Mayıs 2009 tarih ve 27219 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Kanunun değiştirilmesiyle beraber imalat sanayi haricinde KOBİ’lerin de KOSGEB tarafından desteklenebilmesi için gereken hukuki taban hazırlanmıştır. “KOSGEB Tarafından Verilecek Hizmetler ve Desteklerden Yararlanacak Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere İlişkin Sektörel ve Bölgesel Önceliklerin Belirlenmesi Hakkında 15431 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı”; 18 Eylül 2009 tarih ve 27353 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, bu karar ile KOSGEB’ce verilecek olan destekler ve hizmetlerden faydalanacak olan işletmelerle ilgili sektörel ve bölgesel öncelikler saptanmıştır (KOSGEB 2016-2020 Stratejik Plan, Aralık 2015: 3-4)

2.1.1.1.1.2. KOSGEB’in Vizyon ve Misyonu

KOSGEB’in vizyonu “Küresel pazarda söz sahibi KOBİ’ler için güçlü ve öncü KOSGEB” şeklinde belirlenmiştir.

KOSGEB’in misyonu “KOBİ ve Girişimcilerin rekabet güçlerini geliştirecek destek ve hizmetler sunarak ekonomik ve sosyal kalkınmadaki paylarını artırmak” olarak belirlenmiştir (<https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/337/vizyon-ve-misyon>).

2.1.1.1.1.3. KOSGEB'in Örgüt Yapısı ve Organizasyon Şeması

Şekil 3: KOSGEB Teşkilat Şeması

Kaynak: <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/6320/teskilat-semasi>

KOSGEB'in idare organları genel kurul, icra komitesi ve başkanlıktan oluşmaktadır. Bu organları inceleyecek olursak;

KOSGEB Genel Kurulu ;

Cumhurbaşkanının ya da Sanayi ve Teknoloji Bakanının başkanlığında, Sanayi ve Teknoloji Bakanının belirleyeceği kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek teknik üniversite rektörlerinden bir tanesi, Makine Mühendisleri Odası Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı, Kimya Mühendisleri Odası Başkanı, Elektrik Mühendisleri Odası Başkanı, Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası Başkanı, Mimarlar Odası Başkanı, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı, İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği Genel Başkanı, Türkiye Bankalar Birliği Başkanı, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı, Türkiye Kalkınma Bankası Genel Müdürü, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürü, Bakanca uygun görülecek diğer banka genel müdürleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulu'na seçilecek sanayi odası, ticaret odası ile ticaret ve sanayi odası yönetim kurulu başkanları arasından en az birer tane olmak üzere toplam 5 yönetim kurulu başkanı, Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Başkanı, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Kurulunca belirlenecek 2 Birlik Başkanı, Madeni Eşya Sanatkarları Federasyonu Başkanı, Ağaç İşleri Federasyonu Başkanı, Elektrik-Elektronik ve Benzeri Teknisyenleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu Başkanı, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği Başkanı ve Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı Başkanı ve Genel Kurul gündemi dikkate alınarak Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek diğer bakanlık, kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşur.

Genel Kurul, yılda en az bir kere olmak üzere, Cumhurbaşkanının ya da Sanayi ve Teknoloji Bakanının davetiyle toplanır. Genel Kurul, üyelerinin mutlak çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların mutlak çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşitliği durumunda Genel Kurul Başkanı'nın oyu çift olarak sayılır. Ayrıca Genel Kurul'un sekretarya işleri Başkanlıkça yapılır.

Genel Kurulun Görevleri ;

Kalkınma Plan ve Programları ışığında, işletmelerin serbest rekabet ortamına ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamaları amacıyla, işletmelerle ilgili destekleme ve geliştirme kararlarının alınması, koordinasyonunun sağlanması ve uygulamaların planlanması yönünden önlemler almak, düzenleyici talimatlar vermek, Başkanlığın yıllık faaliyet raporlarını incelemek, yıllık çalışma programı ilkelerini tespit etmek ve önerilerde bulunmaktır.

İcra Komitesi;

İcra Komitesinin başkanı Sanayi ve Teknoloji Bakanındır ve üyeleri ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı, Genel kurulda temsil edilen teknik üniversite rektörü, KOSGEB Başkanı ve TÜBİTAK Başkanından oluşmaktadır.

İcra Komitesi, İcra Komitesi Başkanının çağrısı üzerine üye tam sayısının yarısından bir fazlası ile en geç iki ayda bir toplanır. Toplantıya katılanların mutlak çoğunluğu ile karar verilir. Oyların eşitliği durumunda İcra Komitesi Başkanının oyu çift olarak sayılır. Ayrıca İcra Komitesinin sekretarya işleri İdare Başkanlığınca yapılır.

İcra Komitesinin görevleri;

Genel Kurulun belirlediği politika teklifleri, hedefler, amaçlar ve ilkeler doğrultusunda işletmelerin desteklenmesine ve geliştirilmesiyle ilgili uygulama kararlarını almak ve yürütmek.

KOSGEB organlarının çalışma usul ve esasları, yetki ve görevleri ile bunların dışındaki yönetmelik tasarılarını incelemek ve uygun bulacağı yönetmelikleri karara bağlayarak yürürlüğe sokmak.

Başkanlıkça hazırlanan bütçeyi, geçici mahiyetteki danışman sayılarını, personel kadrolarını ve personele ödenecek gündelik miktarları onaylamak.

Başkanlığın ihtiyacı olan taşınmazların temin edilmesi, idaresi ve gerektiğinde Genel Kurulun onayından sonra satılması hakkında karar vermek.(<https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/335/genel-kurul>)

Başkanlık;

Başkanlık, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının yürütme organıdır. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını Başkan temsil eder. Başkan, teşkilatın bütün işlerini ilgili mevzuat, Genel Kurul ve İcra Komitesi kararlarına göre yürütür.

Başkanlığın görevleri;

İcra Komitesinin aldığı kararları uygulamak.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin geliştirilmesi ve desteklenmesi yönünden Başkanlığın amaçları doğrultusunda uygun kalite ve standartlarda üretimin, modern teknolojiler uygulanarak gelişmiş üretim metotlarıyla sağlanması için merkez ve enstitüler şeklinde teşkilatlanma ile danışmanlık, yönlendirme, rehberlik, eğitim ve denetim hizmetlerinin yerine getirilmesi hususunda İcra Komitesince alınan kararları uygulamak.

Merkez ve enstitülerde gerekli ekipman, atölye ve laboratuvar araç ve gereçlerinin yurt içi ve yurt dışından tedariki hususunda İcra Komitesince alınan kararları uygulamak.

Mevcut küçük ve orta ölçekli işletmeleri, kalkınma politikalarına göre rehabilite, reorganize ve entegre etmek, yeni teşebbüsleri teşvik etmek ve bu entegrasyona ve ihtiyaçlara göre yönlendirmek, yabancı finansman ve teknoloji katkısı imkanlarını araştırmak, teşebbüslere bu konuda yapılacak devlet destek ve katkılarını planlamak.

İşletmelerin geliştirilmesi, desteklenmesi ve yönlendirilmesi için gerekli stratejileri belirlemek ve uygulamaya yönelik teklifleri hazırlayıp İcra Komitesine sunmak.

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşları geliştirecek işletmelerin kurulmasını, geliştirilmesini ve desteklenmesini teminen İcra Komitesince karara bağlanan faaliyetleri yerine getirmek, uygulamaya koymak.

İşletmelere ekonomik, teknolojik, yönetim alanlarında müteşebbislik eğitimi gibi konularda destek sağlamak.

İşletmelerin araştırma ve geliştirme faaliyetleri için gerekli teçhizat, malzeme, laboratuvar, atölye araçları ile hammaddeleri uygun göreceği esaslar dâhilinde temin etmek.

İşletmelerce üretilen mamullerin ve hizmetlerin pazarlanması ve özellikle ihracatı konusunda gerekli düzenleme ve uygulamalara yönelik rehberlik ve destekleme faaliyetlerini yürütmek, konu ile ilgili İcra Komitesince alınan kararlar istikametinde teşkilatlanma için gerekli girişimlerde bulunmak,

Küçük ve orta ölçekli işletmeler ile ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon ile Başkanlığa bağlı teknoloji merkezleri, teknoparklar, ihtisas merkezleri ve enstitüleri, danışmanlık merkezleri, uygulamalı teknik eğitim merkez ve enstitüleri arasında koordinasyonu temin etmek.

İşletmelerin veya bunların oluşturduğu kooperatiflerle 5362 sayılı Kanuna tabi derneklerin istedikleri yatırım projelerini teknik ve ekonomik açıdan hazırlamak veya hazırlatmak yahut bunlar hakkında görüş bildirmek, finansman ihtiyacı konularında danışmanlık yapmak, sigorta, kefalet ve kredi kuruluşları ile olan ilişkilerinde rehberlik hizmeti vermek.

İşletmelerin veya bunların oluşturduğu kooperatiflerle 5362 sayılı Kanuna tabi derneklerin verimliliklerini artırmaya yönelik, kapasitelerini tespit etmek, tam kapasite ile çalışmalarını temin etmek üzere bunların üretimlerinin ve pazarlama imkânlarının geliştirilmesinde yardımcı olacak hizmet birimlerini kurmak, büyük ölçekli sanayi kuruluşlarının üretimlerinde kullanacakları mamul veya yarı mamul malları küçük ve orta ölçekli sanayi kesiminden temin edecek, büyük kuruluşların da üretimlerini küçük ve orta ölçekli sanayi kesiminin ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlemelerini gerçekleştirecek sistemi yerleştirmek, küçük ve orta ölçekli sanayi kesimi için ihracat imkanı yaratmak.

İşletmelerin ihtiyaç duyacağı eğitim konularını tespit etmek ve bu konularda uygulamaya yönelik eğitimi gerçekleştirmek.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler ile ilgili çalışma yapan üniversiteler, bilimsel ve teknik araştırma yapan kuruluşlar, çalışmalarını küçük ve orta ölçekli işletmelerin çalışmalarını etkileyen diğer kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak diğer ülkelerdeki benzeri çalışmaları yapan kuruluşlarla uluslararası organizasyonların

faaliyetlerini de izleyerek küçük ve orta ölçekli işletmeler konusunda teknik ve bilimsel araştırmalar yapmak, bu işletmelerin ihtiyacını karşılayacak, ilgili kuruluşlara yardımcı olacak her türlü bilgiyi ihtiva eden bilgi işlem sistemini oluşturmak ve hizmete sunmak.

Küçük Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgelerinde yer alan işletmelerin rehabilitasyonuna ve ortak yararlarına yönelik hizmetler vermek.

Hizmetin gerektirdiği taşınmaz malları edinmek.

Başkanlıkta istihdam edilecek personelin görev ve kadrolarını, alacakları ücrete ait esasları ve yönetmelikleri İcra Komitesine teklif etmek.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler konusunda gerek üretim gerekse araştırma geliştirme konularında başarılı çalışmalarını olan kişi ve kuruluşları teşvik etmek, ödüllendirmek, bu başarılı çalışmaların uygulanması konusunda yardımcı olmak.

Küçük ve orta ölçekli işletmelere hizmet vermek amacıyla yerli ve yabancı sermayeli şirketler kurmak, iştirak etmek ve gerektiğinde bu işletmelere katkı sağlayacak kaynakları temin etmek, yurt içinden veya yurt dışından kaynak sağlamak.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişmesine engel teşkil eden konulardaki uygulama aksaklıklarının ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde çözümlenmesini temin etmek.

İşletmelerin ve girişimcilerin yatırım, üretim, ihracat, istihdam, teknoloji geliştirme, pazarlama ve diğer konularda ihtiyaç duydukları ürün ve hizmetleri temin edebilmeleri ile sermaye piyasalarına açılabilmesi için gerekli geri ödemeli veya geri ödemesiz destekleri sağlamak.

İşletmelerin ve girişimcilerin kamu bankaları, özel bankalar ve katılım bankaları ile diğer finans kuruluşlarından uygun koşullarda nakdi veya gayri nakdi kredi temin edebilmeleri için faiz, komisyon ve diğer masraflarına geri ödemeli veya geri ödemesiz destekler sağlamak.

Bu maddede sayılan destekler için Başkanlıkça belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda erken ödeme yapmak.

KOBİ ve girişimcilere yönelik belirlenen destek politikalarının tasarım süreçlerinde faydalanılmak ve sunulan hizmetlerin hızlı, kaliteli, basitleştirilmiş ve düşük maliyetli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak üzere kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden işletme ve girişimcilere ait bu hususlara ilişkin her türlü bilgi ve veriyi almak ve analiz etmek. (Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi)

2.1.1.1.1.4. KOSGEB'in Amacı

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresinin Kurulmasına ilişkin 3624 sayılı kanunun 1. maddesinde KOSGEB'in yasal kuruluş amacı "Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur." şeklinde ifade edilmektedir.(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun,1990:madde 1)

2.1.1.1.1.5. KOSGEB'in Görevleri

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın Kurulması Hakkında 3624 Sayılı Kanun 'un 4. maddesinde KOSGEB'in görevleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

- Sanayide geliştirme ve araştırma faaliyetlerinin desteklenmesi ve bu faaliyetlerin uygulanması amacıyla Teknoparklar, Enstitüler, Teknoloji Merkezleri, Danışmanlık Merkezleri gibi kuruluşların kurulmasını sağlamak,
- Sanayi ve üniversiteler arasındaki iş birliğini güçlendirmek amacıyla üniversiteler ile kamu ve özel araştırma kuruluşlarındaki bilim ve teknoloji altyapısından işletmelerin faydalanmasını sağlamak,
- Teknoloji seviyesini yükselterek, var olan teknolojik bilgilere ulaşmak ve yeni teknolojik bilgiler üretmek ve bu bilgileri yaygınlaştırmak,

- Araştırma merkezleri ve üniversiteler'in imkanlarından faydalanarak yeni ve ileri teknoloji içeren bilgilerin toplandığı, değerlendirildiği, geliştirildiği ve uygulamaya yönelik üretime hazır hale getirilerek işletmelerin kullanımına sunulduğu Teknoloji Merkezleri ve Teknoparkları kurmak ve kurdurtmak,
- İşletmelerin planlı yönetim anlayışına, modern ve çağdaş işletmecilik seviyesine kavuşturulmalarını amaçlayarak farklı sektörlere yatırımları kaydırmak üzere proje profillerini uygulayacak, atıl kapasiteleri değerlendirecek, verimliliği yükseltecek, yenilikler, üretim, yönetim, pazarlama, tanıtım ve teknolojik uyum gibi benzeri konularda kapsamlı teknik yardım ve destek programı ve projelerini gerçekleştirecek ihtisas merkezlerini kurmak ve kurulmasını sağlamak,
- İşletmelerin uluslararası seviyede ürün üretmeleri ve daha modern işletmelere dönüşmek üzere gerekli kaynakları temin etmek, sanayi rehabilitasyonu için gerekli düzenlemeleri yürütmek; sanayi ürünlerini çeşitlendirecek, yan sanayi ilişkilerini geliştirecek şekilde; tasarım, malzeme bilgisi, imalat usul ve işlemlerinin seçimi, prototip imalat, takım aparat kullanımı, bakım ve onarım planlaması ve iş temini gibi işyerinde ve uygulamalı olarak aktif danışmanlık hizmetlerini verecek olan danışmanlık merkezleri tesis etmek ve bu işletmelerin ortak noktalarına yönelik olarak malzeme test ve analiz ile mamul madde fiziki ölçümleme laboratuvar ve atölyelerini kurmak ve kurulmasını sağlamak,
- Hizmet merkezlerinde görev alacak personellerin, özel uzmanlık konularında eğitimini, eğitim uzmanlarının yetiştirilmesi, yaygın eğitim programlarının düzenlenmesi, işletmelerin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve gerekli eğitimlerinin sağlanması ile ilgili uygulamalı teknik eğitim merkezleri kurmak,
- İşletmelerin üretim, yatırım, planlama ve yönetim konularında bilgi ve kabiliyetleri açısından kuvvetlenmelerini ve gelişmelerine neden olmak,
- İşletmelerin pazarlama sorunlarına çözümler bulmak; işletmelerin yurt içi ve yurt dışı pazarlarda rekabet seviyelerini yükselterek gerekli çalışmalarını yapmak ve konuyla ilgili danışmanlık hizmetlerini en verimli şekilde yürütmek,

- Girişimcilik kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaşması için gerekli önlemleri almak, bu kapsamda işletmeleri ve girişimcileri desteklemek,
- İşletmeler arasındaki iş birliğini geliştirmek, yerli ya da yabancı sermaye ile gerçekleştirilecek ortak yatırımların oluşmasını ve yaygınlaşmasını sağlamak, yatırım ortamının düzelmesini için gereken önlemleri almak ve destekleri sağlamaktır (KOSGEB Performans Programı 2018:2-3).

2.1.1.1.1.6. KOSGEB Destekleri

2.1.1.1.1.6.1. Girişimcilik Destek Programı

Girişimcilik destek programı uygulama esaslarına göre; ülkenin istihdam sorunlarının çözülmesi ve ekonomisinin gelişmesi için ana etken olarak girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması, ayrıca başarılı girişimlerin kurulmasını hedef alan bu destek programı;

- Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi
- Yeni Girişimci Desteği,
- İŞGEM Desteği
- İş Planı Ödülü

olmak üzere dört bileşenden oluşmaktadır. (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Girişimcilik Destek Programı 2018)

1-Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

KOSGEB, 2010 yılından beri yeni girişimcilerin desteklenmesi amaçlayarak KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Programı'nı sürdürmektedir. Kapsamı ve uygulama alanı çok geniş olan bu program, başta İŞKUR olmak üzere STK'lar, ticaret ve sanayi odaları, belediyeler, üniversiteler gibi birçok kamu kurum ve kuruluşunca desteklenmekte ve ücretsiz eğitim faaliyetleri yürütülmektedir (Namal, Koçancı, Aksoy, 2018: 94).

KOSGEB'in Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esaslarının 6. Maddesinde bahsedildiği üzere; Uygulamalı girişimcilik eğitimleri, girişimcilerin hazırlamış oldukları iş planı doğrultusunda kurmuş oldukları işletmelerin başarı

seviyelerini yükseltmek ve girişimcilik kültürünün yaygın hale gelmesini amaçlayarak düzenlenmektedir. Bu doğrultuda düzenlenen eğitimler;

- KOSGEB tarafından düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri,
- Uluslararası yada ulusal projeler kapsamında, KOSGEB tarafından yapılan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri,
- Kurumlarca yapılan ve KOSGEB’ce onaylanan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri,
- Yükseköğretim yada Ortaöğretim Kurumları’nca örgün eğitim kapsamında okutulan ve KOSGEB’ce onaylanan girişimcilik dersleri şeklindedir.

Bu eğitimler sayesinde, eğitim alanlar ilk aşama olarak, girişimcilik potansiyellerini açığa çıkaracak; ikinci aşamada da, iş fikirlerini ortaya koyarak, iş planı geliştirebileceklerdir (Çolakoğlu, Çolakoğlu 2016:75).

2- Yeni Girişimci Desteği

Uygulamalı girişimcilik eğitimini başarılı bir şekilde tamamlayıp işini kuran girişimciler ve İŞGEM girişimcileri yeni girişimci desteğinden faydalanabilmektedirler (İslamoğlu, Namal, Köleoğlu 2014:31).

KOSGEB’in “Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esaslarının” 9. Maddesinde bahsedildiği üzere; İŞGEM’de faaliyet gösteren işletmelerin yeni girişimci desteğinden yararlanabilmeleri için uygulamalı girişimcilik eğitimine katılma şartı aranmaz. Girişimcilerin ise söz konusu bu destekten yararlanabilmeleri için destek başvuru tarihi itibarıyla son iki yıl içerisinde kurulmuş olması ve girişimcinin daha önceden bu destekten faydalanmamış olması şartı aranmaktadır. Ayrıca kurmuş oldukları işletmelerdeki kurucu ortak olmaları ve paylarının en az % 30 (otuz) olması gerekmektedir. İşletmenin birden fazla ortağı olması durumunda bu destekten ortaklardan bir tanesi faydalanabilmektedir.

Desteğin süreci ise bu şekilde ilerlemektedir; öncelikle girişimci KOSGEB veri tabanına kayıt olur ve desteklerle ilgilenen KOSGEB birimine başvurusunu yapar. Söz konusu başvuru, başvuru yapılmış olan KOSGEB Birimince talep edilen belge ve bilgiler şekil yönünden ön değerlendirmeye alınır ve incelenmek üzere kurula sunulur.

Kurul tarafınca yapılan değerlendirme neticesinde; girişimcinin başvurusu kabul yada reddedilir veya düzeltilmesi istenir. Girişimcinin başvurunun kurul tarafından reddedilmesi durumunda karara itiraz etme imkanı bulunmaktadır. Değerlendirmenin sonucunun ret yada kabul olması veya düzeltme istenmesi KOSGEB tarafından İşletmeye bildirilir. Başvurusu kabul edilmiş olan işletmeden Taahhütname alınır. Taahhütnamenin kayda girdiği tarih, desteğin başlangıç tarihi olarak kabul edilir ve destek süreci desteğin başlangıç tarihinden itibaren 2 (iki) yıldır.(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Kosgeb) Girişimcilik Destek Programı,2018:madde 10)

Tablo 1. Yeni Girişimci Desteği Destek Unsurları Tablosu

Destek Unsuru	Geri Ödemesiz / Geri Ödemeli	Üst Limit (TL)	Destek Oranı (%) (1. ve 2.Bölge)	Destek Oranı (%) (3,4,5 ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	2.000	60 Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derece şehit yakını veya Engelli Girişimciye % 80 uygulanır.	70 Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derece şehit yakını veya Engelli Girişimciye % 90 uygulanır
Kuruluş Dönemi Makine Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği		18.000		
İşletme Giderleri Desteği		30.000		
Geri Ödemesiz Destekler Toplama Desteği		50.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	10.000		

Kaynak: <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/1231/girisimcilik-destek-programi>

a-İşletme kuruluş desteği:

2.000 (iki bin) TL geri ödemesiz işletme kuruluş desteği olarak verilmektedir.

b-Kuruluş dönemi makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanım desteği:

İşletme kuruluşundan itibaren 24 (yirmi dört) ay içerisinde satın alınan teçhizat, makine, ofis donanımı ve yazılım için geri ödemesiz olarak verilen bu desteğin üst limiti 18.000 (on sekiz bin) TL'dir. Destekleme oranları 1. ile 2.

bölgelerde % 60 (altmış), 3, 4, 5 ve 6. bölgelerde ise % 70 (yetmiş) olarak uygulanmaktadır.

c-İşletme giderleri desteği:

İşletme kuruluşundan itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde yapılan işletme giderleri için geri ödemesiz olarak verilen bu desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir. Destekleme oranları 1. ve 2. bölgelerde % 60 (altmış), 3, 4, 5 ve 6. bölgelerde ise % 70 (yetmiş) olarak uygulanmaktadır. Aşağıdaki belirtilen harcama kalemleri işletme giderleri olarak sayılmaktadır.

- Net personel ücretleri
- İşyeri kiralari

d-Sabit yatırım desteği:

İşletmenin kuruluşundan itibaren 24 (yirmi dört) ay içerisinde satın alınan makine, yazılım ve teçhizat için teminat karşılığı geri ödemeli olarak 100.000 (yüz bin) TL destek sağlanmaktadır. Destekleme oranları 1. ve 2. bölgelerde % 60 (altmış), 3, 4, 5 ve 6. Bölgelerde ise % 70 (yetmiş) olarak uygulanmaktadır.

Bahsettiğimiz bu destek faktörleri için uygulanmakta olan destek oranlarına girişimcinin gazi, kadın, birinci derece şehit yakını yada engelli olması durumunda destek oranına % 20 (yirmi) daha eklenir.

Ayrıca kuruluş dönemi makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanım desteği ile işletme giderleri desteği üst limitleri; bu destek faktörleri için belirlenen üst limitlerin toplamını aşılması şartıyla, % 50 oranında arttırılabilmektedir. (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Kosgeb) Girişimcilik Destek Programı,2018:madde 11)

Bu destek kapsamında işletmeler, başkanlıkça belirlenmiş olan esaslar ışığında ilgili KOSGEB personeli tarafından yada hizmet alımı yolu ile takip edilir. (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Kosgeb) Girişimcilik Destek Programı,2018:madde 12)

İşletmenin kurulca uygun bulunan başvurusuna ilişkin ürün ve hizmet alımını yaparak bu programın uygulama esaslarında belirtilen esaslar kapsamında destek ödeme isteminde bulunur.

KOSGEB tarafından yapılan değerlendirmeler sonucu uygun görülen giderler için işletmenin banka hesabına destek ödemesi yapılır. Ancak işletmenin talebi durumunda, destek ödemesi ürün ya da hizmetin alındığı hizmet tedarikçisinin banka hesabına da ödeme yapılabilir. (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Kosgeb) Girişimcilik Destek Programı,2018:madde 13)

Sabit yatırım desteği dahilinde yapılacak olan geri ödemeler, desteğin başlangıç tarihinden sonra 30 (otuz) ayı ödemesiz olacak şekilde, üçer aylık dönemler şeklinde 8 (sekiz) eşit taksitte ödenir. Geri ödemeli desteklerde faiz ya da komisyon uygulanmamaktadır.(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Kosgeb) Girişimcilik Destek Programı,2018:madde 14)

3- GEM Desteği

İşgem KOSGEB'in "Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esaslarının" 16. Maddesinde İşgемler; bünyesinde ihtiva ettiği işletmelere işletme geliştirme rehberliği, desteklere ve finans kaynaklarına ulaşma imkanı, uygun şartlarda iş yeri ortamı, müşterek ofis donanımı, ofis hizmetleri gibi hizmetler sunarak işletmelerin en zor zamanları olan ilk yıllarını kolay ve rahat bir şekilde geçirmelerini ve gelişmelerini sağlamak amacıyla kurulan ve işletilen merkezler olarak tanımlanmaktadır. İşletme kuluçkası yada işletme fidanlığı olarak da adlandırılmaktadırlar. KOSGEB'e başvuru yaparak KOSGEB'in belirlemiş olduğu kriterleri sağladığı tespit edilen İş Geliştirme Merkezlerine söz konusu bu program dahilinde İŞGEM adını kullanma hakkı verilir ve İŞGEM'ler bu program dahilinde desteklerden faydalanmaya başlayabilirler. İŞ

Bu desteğe; yükseköğretim kurumları, belediyeler, özel idareler, meslek kuruluşları ile inkübatörler başvuru yapma hakkına sahiptirler. İŞGEM'in kuruluş desteği süresi en fazla 18 ay, İşletme Desteği süresi ise en fazla 36 ay olarak belirlenmiştir (Altuntaş 2016:27).

Tablo 2. İŞGEM Destek Unsurları Tablosu

Destek Unsuru	Geri Ödemesiz / Geri Ödemeli	Üst Limit (TL)	Destek Oranı (%) (1. ve 2.Bölge)	Destek Oranı (%) (3,4,5 ve 6. Bölge)		
İşgem Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	650.000	60	70		
-Bina Tadilat		500.000				
-Mobilya Donanım		100.000				
-Personel Gideri		50.000				
İşgem İşletme Desteği	Geri Ödemeli	200.000			60	70
-Personel Gideri		100.000				
-Eğitim Danışmanlık		50.000				
-Küçük Tadilat		20.000				
-İşgem tanıtım/organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri		30.000				

Kaynak: <https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/6525/girisimcilik-destek-programi>

4- İş Planı Ödülü

Örgün eğitim dahilinde üniversitelerce okutulan girişimcilik dersini almış olan öğrenciler arasında iş planı ödülü yarışması yapılmaktadır. İş planı ödülünden yararlanmak isteyen üniversiteler KOSGEB'e başvurur ve bu kapsamda iş planları ilk üç dereceye girmiş olan öğrencilere, 24 ay içinde işini kurmuş olmaları şartıyla belli oranlarda para ödülü verilmektedir.(Akış,2017:48)

2.1.1.1.2. Tübitak Destekleri

2.1.1.1.2.1. 1512-Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı (Bigg)

Bu programla amaçlanan, merkezine yeniliği ve teknolojiyi alan iş fikirlerini, vasıflı istihdam yaratma olasılığı güçlü girişimlere dönüştürme için fikir evresinden pazar evresine kadar olan çalışmaların tamamının desteklenmesi ve böylece nitelikli girişimciliğin teşvik edilmesi ve uluslararası boyutta rekabet gücüne sahip, yeniliğe

önem veren, teknolojik seviyesi yüksek ürün ve hizmetleri üretebilen başlangıç firmalarının oluşmasını sağlamaktır. Bu söz konusu program kapsamı içerisinde girişimcilere girişimcilik eğitimi verilmekte olup, bunun dışında sanayi deneyimine sahip önderler refakatinde girişimcilere ekonomik, teknik ve yönetim konularında yardım verilmektedir. Bu programla yenilik odaklı iş fikirlerinin ticari ürün ve hizmete çevrilebilmesine yönelik olarak aşağıdaki sıralanan üç aşamadan oluşmaktadır. Girişimcinin bu aşamaları sırasıyla tamamlaması ve TÜBİTAK tarafından uygun görülmesi halinde bir sonraki aşamaya geçilir (Akış 2017:63).

1. Aşama; girişimcinin iş fikrini uygulayıcı idareye takdim ettiği, uygulayıcı idarenin bu iş fikrini incelediği, başarılı bir iş planına dönüşmesi yüksek olasılıklı olan iş fikri için girişimcilere hızlandırıcı hizmeti verdikleri aşamadır. Bu aşama girişimciye rehberlik, eğitim iş birliği oluşturma gibi yardımları veren uygulayıcı idareler, iş fikrinin iş planına dönüşmesi aşamasında fikrin ticari ve teknik yönden doğrulanması çalışmasını yapar. 1. aşama, teknogirişim sermaye desteği çağrısında belirtilen iş planı son başvuru tarihinde tamamlanmaktadır.

Ugulayıcı idare aracılığı ile yürütülen 1. aşama sürecinde tüm Türkiye’den ve teknoloji alanı belirtilmeksizin bütün teknoloji alanlarından gelecek olan iş fikri başvuruları uygulayıcı idarelerce toplanır, değerlendirilir ve 2. aşama başvurusunda bulunacak girişimci adayları belirlenir. Teknoloji temelli, yenilikçi, ticarileşebilir iş fikrine sahip olan ve programın uygulama esaslarında yer alan girişimci tanımındaki kriterleri sağlayan girişimci adaylarının 1. aşama sürecine dahil olmak üzere uygulayıcı idarelere başvuru yapmaları gerekmektedir.

2. Aşama; uygulama esasları çerçevesinde iş planlarının incelenmesi ile başlayan aşamadır. İncelenme neticesinde destek verilmesi uygun görülen iş planları için girişimciden belli bir zaman aralığı içerisinde kuruluş tarifine uygun şirket kurması talep edilir. TÜBİTAK ile idare arasında sözleşme imzalanmasının ardından idareden teminat alınmadan sermaye yardımı hibe olarak verilir. Teknogirişim sermayesi desteği ile idarenin iş planı kapsamında yapacak olduğu kavramsal tasarım, teknik ve ekonomik fizibilite, teknolojik geliştirme çalışmaları ve bu çalışmalar sonucunda elde edilen verilerin ticari kıymete dönüştürülebilmesi

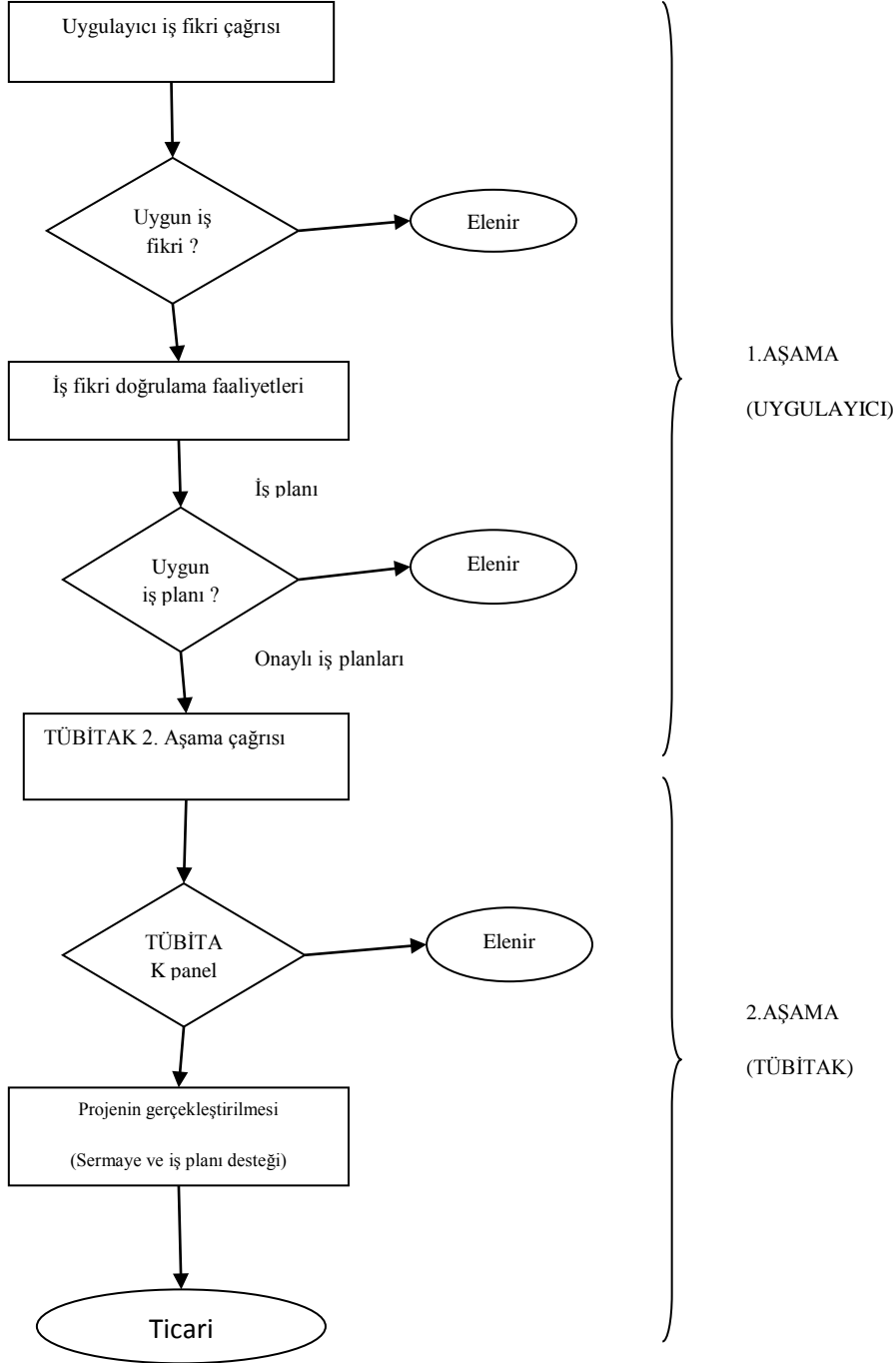
çalışmaları 2. aşamaya 2 dahildir. TEYDEB 2. aşama evresinde idarenin iradesine bağlı olarak iş rehberi desteği sağlanabilmektedir.

3. Aşama; idarenin 2. aşamadan aşamada elde etmiş olduğu verilerin, Ar-Ge çalışmalarıyla başarısının ve işlevsellik yönünden iyileştirilmesi ile ticarileşebilme potansiyellerinin yükseltilmesini hedefleyen aşamadır. 3. aşama, idarenin proje teklifi tasarlayarak TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na başvuru yapması ve teknolojik doğrulaması yapılmış olan projenin bu programa özel kriterler kapsamında incelenmesi ile başlar. Bu aşamada detay tasarım, ticari prototipin işlevsellik ve başarısı yönünden iyileştirilmesi, denenmesi ve alan sınaması gibi çalışmalar yapılır. Bu uygulama esasları çerçevesinde 2. aşamayı tamamlayan yada 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde merkezi yönetim boyutundaki kamu idareleri tarafından Teknogirişim Sermayesi Desteği olarak kurulmuş olan şirketler, desteğin bittiği tarihten sonraki 24 ay içinde 3. aşama çerçevesinde TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na başvuru yapabilir. 3. aşama çerçevesinde projelerin desteklenmesi, takip edilmesi ve sonuca bağlanması evrelerinde TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na ait uygulama esasları kararları uygulanmaktadır. (<http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/icerik-1512-teknogirisim-sermayesi-destegi-programi-biggg>)

Bu program çerçevesinde teknolojiyi ve yeniliği hedefleyerek girişim çalışmaları yapmaya aday, Teknogirişim Sermayesi Desteği çağrısında belirtilen kriterleri taşıyan ve örgün öğrenim veren üniversitelerin;

- Lisans programlarının herhangi birinden 1 yıl içinde mezun durumda olabilecek öğrenciler,
- Doktora yada yüksek lisans programına kayıtlı olan öğrenciler,
- Lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerinden herhangi birinden en fazla 10 yıl önce mezun olmuş kişiler başvuru yapabilmektedirler. (<http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/1512/icerik-kimler-basvurabilir>)

Bu programın destek miktarı 150.000 TL olup, destek süresi 18 ay ve destek oranı ise %100'dür.(<https://www.halkbankkobi.com.tr/NewsDetail/TUBITAK---1512-Teknogirisim-Sermayesi-Destegi-Programi--BiGG-/9548> 17.03.2019)

Şekil 4: 1512 Süreci

Kaynak: <http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/1512-surec-2017.pdf>

2.1.1.1.2.2. 2238-Girişimcilik ve Yenilikçilik Yarışmaları Programı

Bu program ile;

- Üniversite öğrencilerinin yeniliği merkez alan düşünme kabiliyetine sahip olmalarını amaçlayarak, yenilikçiliği girişimciliğin odağına alan bir kuşak yetişmesine katkı sağlayarak ve böylelikle yenilikçilik ve girişimcilik konularına yönelik farkındalıklarının artırılmasını sağlamak,
- Ülkemizin uluslararası düzeyde rekabet gücünü yükseltmek amacıyla bilimsel bilginin ticarileşmesine yardım etmek,
- Genç neslin özgüvenlerini artıracak, maddi ve manevi manada doygunluk getirecek mesleki kariyer gayeleri oluşturmalarını sağlamak ve böylelikle kendini bilen ve kaliteli işgücünün yetişmesine katkıda bulunmak,
- Kariyer hedeflerinde girişimcilik olan ve girişimcilik fırsatlarını değerlendirmeyi amaçlayan öğrencilere, bu amaçlarına fayda sağlayacak bir öğrenme ve uygulama deneyimi sunmak,
- Ülkemize aktif çalışabilecek, küresel bütünleşme sürecini başarıyla yönetebilecek, stratejik düşünebilen, yeni girişimler kazandırmayı amaçlamaktadır.

Bu program üniversite seviyesinde girişimcilik ve yenilikçilik alanlarında iş fikri ve iş planı yarışmaları düzenleyerek çeşitli alanlarda yenilikçilik ihtiva eden iş fikri olan ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerine iş fikirlerini hayata geçirmelerine yönelik elverişli ortam hazırlamak amacıyla destek sağlar. (<http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/icerik-2238-girisimcilik-ve-yenilikcilik-yarismalari-programi>)

2.1.1.1.2.3. 2239-Girişimcilik ve Yenilikçilik Eğitimi ve Araştırma Faaliyetlerini Destekleme Programı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Teknogirişim Sermaye Desteğini kazananlar arasından yapılacak eleme sonucu önerilen adaylara girişimcilik ve yenilikçilik alanlarında yurt dışında düzenlenen eğitim programlarına katılım desteği verilmektedir.(Mevlana Kalkınma Ajansı Girişimcilik Destekleri Rehberi 2017:16)

- Girişimcilik ve Yenilikçilik Eğitim ve Araştırma Faaliyetlerini Destekleme Programı kapsamında destek alanlar, aldıkları eğitim ve araştırma çalışmalarıyla ilgili raporu Türkiye'ye geldikten sonra 20 gün içerisinde BİDEB' e sunmak zorundadırlar.
- Girişimcilik ve Yenilikçilik Eğitim ve Araştırma Faaliyetlerini Destekleme Programından destek alanlar aynı yurtdışı eğitim ve araştırma programı için TÜBİTAK'ın diğer programlarından destek alamazlar. TÜBİTAK dışında başka bir kurum yada kuruluştan destek alınması durumunda alınan destek tutarı desteğin alındığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde TÜBİTAK'a bildirilmek zorundadır. Tersinin tespit edilmesi durumunda, destek alan kişiler aldıkları desteğin tümünü kanuni faizi ile beraber geri ödemekle yükümlüdürler.
- Destek, TÜBİTAK'ın bilgisi haricinde ve TÜBİTAK tarafından kabul edilmeyen farklı bir yerde ve farklı bir alanda kullanılamaz. Destek sahibi yurtdışındaki eğitim programını tamandıktan sonra Türkiye'ye dönüş yapmak zorundadır. Eğitimin, alınan destek sürecinden önce bitirilmesi durumunda, peşinen alınmış olan destek tutarının bu süreye denk gelen bölümü TÜBİTAK hesabına iade edilir. Ayrıca, sağlık ve gibi zorlayıcı nedenler olmaması durumunda dışında yurt dışındaki eğitim programına katılmaktan vazgeçilmesi ya da yarıda kesilmesi durumunda TÜBİTAK tarafından ödenen harcamaların tamamının geri ödenmesi gereklidir. Aksi durumda kişi için yapılmış olan bütün ödemeler BİDEB Değerlendirme ve Destekleme Kurulu kararı ile fiilen döviz türünden yapılmış olanları aynı döviz türünden ödemenin yapıldığı tarihten itibaren devlet bankaları tarafından döviz türünden açılan bir yıl vadeli döviz mevduat hesaplarına uygulanan azami faizi ile birlikte, Türk Lirası türünden yapılmış olanlar ise kanuni faizi ile birlikte geri ödenir.
- Eğitim süresi içinde sınav, sağlık ve buna benzer sebeplerle zorunlu durumlarda 7 günü geçmeyecek sürede Türkiye'ye giriş çıkış yapılabilmektedir. Türkiye'ye giriş ve çıkış tarihleri, bu tarihleri izleyen 7 gün içinde BİDEB'e haber verilmesi mecburidir. Bu süreyi aşan giriş ve

çıkışlar destek tutarından mahsup edilir, destek peşin ödenmiş ise bu tutar TÜBİTAK hesabına iade edilir.

- Yurt dışına çıkmak için gerekli olan pasaport, vize ve çalışılan kurum ya da kuruluş izni gibi resmi ve kişisel işlemler desteklenen kişiler tarafından takip edilir ve yapılır.
- Destek alan kişi yurt dışındaki iletişim adreslerini ve telefon numaralarını BİDEB' e e-posta ile bildirmek zorundadır.
- Destek alan kişiler yurt dışına çıkmadan önce Türkiye'de TÜBİTAK tarafından düzenlenecek olan program ile ilgili eğitimlere katılması zorunludur.
- Katılımcı tarafından yapılması gerekli olan işlemler taahhütnamede belirtilen tarihe kadar yapılmış olmalıdır. Aksi takdirde destek iptal edilerek ve aday yerine Başkanlık tarafından onaylanan desteklenecekler listesindeki ilk yedek aday hak kazanır. (<http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/2239/icerik-yukumlulukler>)

2.1.1.1.2.4. 1514-Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP)

Girişim Sermayesi Destekleme Programı ülke ekonomisine katma değer sağlayabilecek mahiyette KOBİ niteliği taşıyan erken aşama teknoloji temelli şirketlerin Ar-Ge ve yenilik çalışmaları neticesinde ortaya çıkan ürün ve teknolojilerini ticarileştirme evrelerinde ihtiyaç hissedecekleri sermayenin girişim sermayesi kaynakları vasıtasıyla karşılanmasını hedefleyerek amaçlanmıştır.

Girişim Sermayesi Destekleme Programı ile; Erken aşama teknoloji temelli girişim şirketlerinin desteklenerek, ülkemizdeki bu şirketlerin sermaye gereksinimlerinin karşılanmasına fayda sağlanması, Erken aşama teknoloji temelli girişimlerde Ar-Ge ve yenilik neticelerinin ticarileştirilmesi aracılığıyla yüksek katma değere sahip üretim zemininin oluşturulması, Girişim şirketlerine sermaye temin edecek yeni kaynakların oluşturulmasının özendirilmesi girişim sermayesi döngüsünün oluşmasına fayda sağlanması, Oluşturulan döngünün devamlılığını sürdürmek için, girişim şirketlerinin yaşam döngüsünün bütün süreçlerine has mali desteklerin zenginleştirilmesini sağlamak, Girişim sermayesi ekosisteminde yer alan yatırımcı sayısının yükseltilmesini sağlamak, Erken aşama teknoloji tabanlı

girişimlerin desteklenmesine yönelik sürdürülebilir bir girişim sermayesi ekosisteminin oluşturulması, ([http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler / girisimcilik /ulusal-destek-programlari/icerik-1514-girisim-sermayesi-destekleme-programi gisdep](http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/icerik-1514-girisim-sermayesi-destekleme-programi-gisdep))

2.1.1.1.2.5. 1601-Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik Destekleme Programı

Girişimcilik ve yenilik alanlarında kapasitenin yükseltilmesini hedefleyen çeşitli çağrılarının açıldığı bu programda; özel sektörün Ar-Ge ve yeniliğe yaptıkları yatırımdan aktif ve verimli neticeler alması, üniversite sanayi işbirliklerinin filizlenmesi ve teknolojik iş fikirleri olan girişimcilerin kurduğu başlangıç işletmelerinin daha hızlı gelişmesine fayda sağlanması amaçlanmaktadır. ([http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek programlari/icerik-1601-yenilik-girisimcilik-alanlarinda-kapasite-artirilmasina-yonelik-dp](http://tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/icerik-1601-yenilik-girisimcilik-alanlarinda-kapasite-artirilmasina-yonelik-dp))

Program dahilinde desteklenen projeler geri ödemesiz olarak desteklenmektedir. Destek süresi üst sınırı, süre uzatımı dahil 36 ayı geçmemek şartıyla çağrı duyurusunda belirtilmektedir. Bu program dahilinde desteklenecek olan projelere geri ödemesiz olarak %100'e kadar destek verilmektedir. Ayrıca proje bütçesi üst sınırı ve destek oranı çağrı duyurusunda belirtilir.

Desteklenen harcama türleri;

- Çalışan giderleri
- Proje Teşvik İkramiyesi
- Kursiyer giderleri
- Proje grubunun proje çalışmalarına ait yolculuk harcamalarına ilişkin; otobüs, tren, uçak ve gemi ile yapılan yurtiçi ve yurtdışı ekonomi sınıfı ulaşım harcamaları ile bilim kurulunca belirlenmiş olan sınırlar içerisinde yevmiye ve konaklama harcamaları ödenir.
- Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık ve eğitim harcamaları dahil hizmet alımları,
- Projeden alınan destek miktarının %10'nu geçmeyecek şekilde alet, teçhizat, yazılım ve yayın giderleri,
- Toplantı, tanıtım, organizasyon ve ödül giderleri,

- Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanmakta olan yeminli mali müşavirlik asgari ücret tarifesinde yer alan TÜBİTAK'ca yapılan Ar-Ge yardımları işlemlerinde geçerli ücret tarifesindeki yeminli mali müşavirlik ücretleri,
- Genel giderler, proje çalışmalarını gerçekleştirmek amacıyla gerçekleşen; destek personeli, elektrik, su, gaz, bakım onarım, haberleşme, malzeme ve sarf gibi harcamalara için projenin destek kapsamına alınan bütçesinin en çok %15'ine denk gelen tutar olup, üst sınır çağrı duyurusunda belirtilir. Proje özel hesabına aktarılan genel gider tutarı, kuruluşa ait başka bir hesaba aktarılarak bu uygulama esaslarında belirtilen kapsamda kuruluşun tabi olduğu mevzuata göre harcanır. Aktarmaya ilişkin belge, mali raporda yer alır. Genel giderlere ilişkin harcama ve giderler için beyan yeterli olup ayrıca belge aranmaz. (<http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/1601/icerik-destek-kapsami>)

2.1.1.1.3. Kalkınma Ajansı Destekleri

2.1.1.1.3.1. Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu ve Gelişimi

25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı kanunla kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının aralarındaki işbirliğini güçlendirmek, kaynakların doğru yerde ve aktif bir şekilde kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli aktif etmek amacıyla, ulusal kalkınma planı ve programlarda belirlenmiş olan kural ve yöntemlerle ahenkli bir şekilde bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, devamlılığını sürdürmek, bölgeler arasında ve bölge içindeki gelişmişlik farklarını azaltmak için oluşturulacak kalkınma ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin ilke ve yöntemlerle düzenlemek maksadıyla kurulmuştur. (26074 Resmi Gazete 2006:1)

Türkiye'de Kalkınma Ajansları kavramını ele alan ilk çalışmalar 1990'lı yıllarda başlamıştır. Bu çalışmanın Türkiye'de başlamasındaki hedef Avrupa Birliği'ne katılma sürecini hızlandırmaktır. Fakat bu örneklerin birçoğu proje olarak kalmış ya da uygulamanın başında, çıkan sorunlar nedeniyle sona ermek zorunda kalmıştır. Türkiye'de Kalkınma Ajanslarının kurulmasındaki en mühim neden hiç tereddütsüz Avrupa Birliği'ne üyelik sürecini hızlandırmaktır. Avrupa Birliği, uyum

yöntemleri ve küreselleşme ile alakalı olarak vasıtalar ve değişimler kapsamında, üyelik sürecinde olan ve aday adayı olan ülkelerden bölgesel planlamanın yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek Kalkınma Ajanslarının hayata geçirilmesini istemektedir. Bu kapsamda Türkiye, Kalkınma Ajanslarını önemli manada ilk defa aday üyeliğinin onaylandığı Aralık 1999'da yapılan Helsinki Zirvesi'nden sonra üzerinde çalışmaya başlamıştır. Avrupa Birliği Komisyonu'nun hazırlamış olduğu "Katılım Ortaklığı Belgesi'nde" orta vadede yapılması gerekli olan düzenlemeler içinde yer bulan Kalkınma Ajanslarını kurmak amacıyla yasal düzenleme süreci başlatılmıştır. Böylece öncelikli olarak toplum kurallarına elverişli bir şekilde kısa vadede istatistiksel bölge olarak bilinen NUTS sistemi 22 Eylül 2002 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilmiştir. Sonrasında ise 2003 yılı Katılım Ortaklığı Belgesi'nde, katılım öncesi mali yardım programından faydalanabilmek amacıyla Kalkınma Ajanslarının kurulmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda Kalkınma Ajanslarının kuruluşu, koordinasyonu ve görevleri hakkındaki kanun gündeme getirilmiş ve bu kapsamda ilgili kanun 25 Ocak 2006 tarihinde kabul edilerek, 08 Şubat 2006 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (Cankorkmaz 2011:124-125).

2.1.1.1.3.2. Kalkınma Ajanslarının Görevleri

- Yerel yönetimlerin yapmış olduğu planlama çalışmalarına teknik yardım temin etmek.
- Bölge plan ve programlarının yürütülmesine katkı sağlayan çalışma ve projelere destek sağlamak ve bu çerçevede desteklenen çalışma ve projelerin uygulama evrelerini gözlemek, değerlendirmek.
- Bölge plan ve programlarına elverişli olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile alakalı kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlamak ve bu çerçevedeki projelere destekte bulunmak.
- Bölgede kamu kısmı, özel kısım ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülmekte olan ve bölge plan ve programları yönünden mühim bulunan öteki projeleri izlemek.

- Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kısmı, özel kısım ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini gelişmesini sağlamak.
- Ajanslara tahsis edilen kaynakları, bölge plan ve programlarına elverişli bir şekilde kullanmak ya da kullandırmak.
- Bölgenin olanak ve kaynaklarını saptamaya, sosyal ve ekonomik ilerlemeyi sağlamak ve rekabet gücünü yükseltmeyi hedefleyen araştırmalarda bulunmak, araştırmalar yaptırmak ve diğer şahıs, kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan araştırmaları destek olmak.
- Bölgenin yatırım ve iş olanaklarının, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde ulusal ve uluslararası seviyede tanıtımının yapılmasını sağlamak.
- Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetkilerine giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer resmi işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içerisinde neticelendirmek için tek elden takip ve koordine edilmesini sağlamak.
- Yönetim, üretim, finansman, pazarlama, tanıtım, teknoloji ve personel eğitimi gibi hususlarda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak KOBİ'lerle yeni girişimcilere destek sağlamak.
- Türkiye'nin iştirak ettiği ikili ya da çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar dahilinde proje geliştirilmesine katkıda bulunmak.
- Ajansın faaliyetleri, mali yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi kurmak (Çetinkaya, Ateş 2018:4-5).

2.1.1.1.3.2. Kalkınma Ajanslarının Destekleri

Ekonomik olarak geri kalmış olan bölgelerde girişimciliğin ve KOBİ'lerin özendirilmesi bölgesel kalkınmayı güçlendiren etmenlerin başında gelmektedir. Yeni işletmelerin kurulmasını özendirerek girişimciliğin önünü açacak uygulamalar yapılması gizli kalmış büyüme potansiyellerini hayata döndürülmesine yardımcı olmaktadır. Bunun dışında az sermayeyle üretimi ve ürün çeşitliliğini oluşturan, düşük yatırım maliyetleriyle istihdam fırsatları sağlayan, kişisel birikimleri

hareketlendiren ve esnek üretim yöntemlerine sahip KOBİ'lerin özendirilmesi ekonomiye önemli faydalar sağlayabilmektedir (İlhan 2016:14-15) .

Kalkınma ajanslarının çalışma alanlarının başında gelen girişimcilerin teşvik edilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu bu teşvik türlerini incelediğimizde finansal olabildiği gibi girişimcilere verilen veriler ve öneriler ile var olan girişimcilerin desteklenmesi, yeni girişimcilerin oluşmasını sağlamak ve girişimlerin uluslararasılaştırılması olarak karşımıza çıktığını görmekteyiz (Arslan 2010:36).

2.1.1.3.Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Destekleri

2.1.1.3.1. Türkiye İş Kurumu (İşkur) Destekleri

Türkiye İş Kurumu, ulusal istihdam yöntemlerinin oluşturulmasına ve istihdamın arttırılmasına katkı sağlamak, işgücü piyasasının istatistiki verilerini toplamak ve analizlerini yapmak, iş ve meslek analizlerini yapmak, işgücü üretmeyi amaçlayan programları uygulamak, mevcut işgücünün yurtiçindeki ve yurtdışındaki işlere yerleştirilmelerine aracılık yapmak, işsizlik sigortası işlemlerini yürütmek, işgücü piyasasının düzenlenmesini amaçlayan aktif ve pasif istihdam yöntemleri geliştirmek, kurum çalışmalarıyla alakalı sahalarda uluslararası kuruluşların istihdam ve iş hayatı ile alakalı kararlarını gözlemlemek gibi görevleri bulunmaktadır (Şahin Erdil, Sevimli 2013:5). Bu çerçevede İŞKUR'a kayıtlı vatandaşlara yönelik olarak kendi işlerini kurmaları ve istihdama katkı sağlamaları amacıyla girişimcilik eğitimi programı düzenlenmektedir.

Girişimcilik eğitim programı kapsamında temel seviye girişimcilik eğitimi, "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) arasındaki Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolünde" belirlenmiş olan esaslar dahilinde yapılmaktadır.

Eğitim programının sonunda, eğitime katılanlar Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılım Belgesi almaya hak kazanırlar. Kazanılan bu belge ise KOSGEB Yeni Girişimci Desteği başvurusunda kullanılmaktadır.

Söz konusu bu temel seviye girişimcilik eğitimi, toplamda 32 (otuz iki) saat'dir ve sınıf içi eğitim ile atölye çalışmalarından oluşmaktadır.

Katılımcıların girişimcilik eğitim programından yararlanabilmeleri için;

- İŞKUR'a kayıtlı olmaları,
- 18 yaşını tamamlamış olmaları,
- Girişimcilik eğitim programında aynı modülden daha önce faydalanmamış olmaları,
- İş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmamış olmaları gerekmektedir.

Bu kapsam dahilinde İŞKUR'a kayıtlı olanlardan işletmesini geliştirmeyi amaçlayanlar için de girişimcilik eğitimi verilmektedir.

Bunun dışında tarımsal çalışmalar yapanlar ile isteğe bağlı sigortalı olanlar, sosyal yardım alanlar, engelli maaşı ile dul ve yetim maaşı alanlar da girişimcilik eğitim programlarından faydalanabilirler.

Girişimcilik eğitim programlarında

- Mecburi katılımcı giderleri
- İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Primleri
- Genel Sağlık Sigortası Prim Giderleri karşılanmaktadır.

Ülkemizin bütün illerinde bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ve hizmet merkezlerine istenildiği takdirde başvuruda bulunularak iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden yararlanılarak eğitime katılabilmek mümkündür.(<https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/aktif-iscucu-programlari/girisimcilik-programi-egitimi/> 13.12.2018)

2.1.1.4. Hazine ve Maliye Bakanlığı Destekleri

2.1.1.4.1. Genç Girişimcilere Vergi ve Sigorta Prim Teşviki

2.1.1.4.1.1. Genç Girişimcilere Sağlanan Vergi Teşviki

Vergi teşvikleri, girişimcilerin yatırım yapmalarını teşvik etmek ve kolay hale getirmek maksadıyla üzerlerindeki vergi yükünü aza indirmeyi hedefleyen uygulamalardır. Vergi teşviki, genel vergi düzeni içerisinde istisnai bir durumdur. Vergi teşviklerinin karın düşük oranlı vergilendirilmesi, hızlandırılmış amortisman ve vergi amaçlı olarak zararın ileriki yıllara aktarılması, vergi tatili, ithal edilen makine, teçhizat ve hammadde için indirimli tarife uygulanması yada ithal ikameci yatırım projelerini korumak amacıyla artırılmış tarife uygulamak gibi birçok uygulama şekli bulunmaktadır (Candan, Yurdadoğ 2017:163) .

Bu uygulamalardan biride genç girişimcilere 2016 yılı itibariyle uygulanan kazanç istisnasıdır. Söz konusu bu vergi teşvikini ayrıntılı bir şekilde inceleyecek olursak;

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 20. maddesi ile 10.02.2016 tarihi itibariyle ticari, zirai ya da mesleki çalışmaları sebebiyle isimlerine ilk kez gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan genç girişimcilerin, çalışmaya başlamış oldukları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi sürecince sağlamış oldukları kazançlarından yıllık 75.000 TL'lık kısmı gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Genç Girişimcilerde Gelir İstisnasından;

- Ticari, zirai yada mesleki çalışmaları sebebiyle isimlerine ilk kez gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunanlar,
- Mükellefiyet başlangıç tarihinden itibaren 29 yaşını doldurmamış olan tam mükellef gerçek kişiler yararlanabilmektedir.

Gelir istisnasından yararlanan mükellefler, beyana tabi kira, menkul sermaye iradı, ücret, diğer kazanç ve iratlar gibi başka bir gelirlerinin olması halinde yalnızca ticari, zirai ve mesleki kazançları dolayısıyla istisnadan yararlanabilmektedirler.

Teşvik dahilindeki mükelleflerin, bir vergilendirme dönemi boyunca ticari, zirai yada mesleki çalışmalarından bir yada birden fazlasından gelir sağlamaları halinde teşvik beyan edilmiş olan söz konusu gelirlerin toplamına uygulanmaktadır.

Vergi teşvikinden üç vergilendirme dönemi boyunca faydalanılabilmekte olup, başka bir çalışma alanına geçilmiş olması teşvik süresinin uzatılmasına etki etmemektedir.

Vergi teşvikinden yararlanmış olan mükelleflerce verilen yıllık gelir vergisi beyannamesinin gelir bildirim tablosuna o yıl elde edilen kazançlardan teşvik miktarı düşüldükten sonraki kalan tutar kazanç olarak yazılır.

10.02.2016 tarihi itibarıyla ticari, zirai mesleki çalışmaları sebebiyle isimlerine ilk kez gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunanların, vergi teşvikinden faydalanabilmeleri için aşağıdaki şartları taşıyor olmaları gerekmektedir;

- Kanuni süreler dahilinde işe başlama tarihinin bildirilmiş olması,
- Kendi işinde bir süre çalışılması ya da işin kendisi tarafından sevk ve idare ediliyor olması,
- Çalışmanın adi ortaklık ya da şahıs şirketi kuruluşu olması durumunda çalışmaya başlama tarihi itibarıyla ortakların tamamının tüm şartları taşıyor olması,
- Çalışmaları durdurulan ya da çalışmalarını sürdüren bir işletmenin veya mesleki çalışmaların vefat sebebiyle işyerinin eş ve çocuklara devredilmesi durumu dışında eş veya üçüncü dereceye dahil kan yada kayın hısımlarına devredilmemiş olması,
- Halihazırda bir işletmeye ya da mesleki çalışmalarına sonradan ortak olunmaması,
- Genç girişimciler için getirilen teşvik uygulamasında özellik taşıyan bazı durumlar ise şöyledir;
- Faaliyetin ortaklık olarak yürütülmesi.
- Adi ortaklık veya şahıs şirketi kurmak suretiyle faaliyette bulunan mükellefler, tüm ortakların ayrı ayrı istisna şartlarını taşımaları şartıyla vergi teşvikinden ayrı ayrı yararlanabilirler.
- İşletmenin devralınması.

Vergi teşvikinden yararlanan mükellefler tarafından daha sonra herhangi bir sebeple çalışmanın bırakılması durumunda, bırakılan tarihe kadar elde edilmiş gelirler teşvikten yararlanılabilmektedir. Çalışma bırakıldıktan sonra teşvik dahilindeki söz konusu çalışmalara yeniden başlanması durumunda ise isimlerine ilk kez gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunması şartı bozulmuş olacağından dolayı teşvikten yararlanılamaz.

2.1.1.4.1.2. Genç Girişimcilere Sağlanan Sigorta Prim Teşviki

Genç girişimcilere uygulanan vergi teşvikinde olduğu gibi genç girişimcilere sigorta prim teşviki uygulaması yapılarak ekonomik gelişme, büyüme ve kalkınmanın kilit noktası konumunda olan girişimcilerin üzerindeki yükün hafifletilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda genç girişimcilere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81. maddesine ilave edilen hüküm ile sigorta prim teşviki uygulaması getirilmiştir.

Bu çerçevede, 01.06.2018 tarihi itibarıyla başlayarak 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi dahilinde ilk kez sigortalı olan gerçek kişilerin primleri, tescil tarihinden başlayarak bir yıl süreyle 5510 sayılı Kanun'un 82. maddesine göre belirlenmiş olan prime esas kazancın alt sınırı üzerinden hazine tarafından karşılanmaktadır.

Sigorta Prim Teşvikinden faydalanma koşulları aşağıdaki gibidir;

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 20. maddesi çerçevesinde genç girişimcilerde kazanç istisnasından faydalanmak,
- Mükellefiyet başlangıç tarihinden itibaren 18 yaşını doldurmuş ve 29 yaşını doldurmamış olmak,
- 01.06.2018 tarihinden itibaren ilk kez 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi çerçevesinde sigortalı olan gerçek kişilerden biri olmak,
- Kendi iş yerinde bir fiil çalışmış olması yada işin kendisi tarafından yönetiliyor ve idare ediliyor olması gerekmektedir.

Sigorta prim teşvikinden faydalanmak isteyen sigortalıların tescil işlemleri, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 20. maddesi çerçevesinde bağlı oldukları vergi dairesinden temin etmiş oldukları “Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası” belgesi ile bağlı oldukları sosyal güvenlik il/merkez müdürlükleri tarafında yapılmaktadır.(<http://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/yayinlar/gencgirisimciler2018.pdf> 14.12.2018)

2.1.2. Kredi Garanti Fonu Destekleri

2.1.2.1. Kredi Garanti Fonu Kuruluşu ve Gelişimi

Kredi Garanti Fonu 1991 yılı temmuz ayında KOBİ finansmanına büyük fayda getireceği ümidiyle kurulmuştur. Fakat aktif bir şekilde 1994 yılında çalışmaya başlayabilmiştir ve ilk kredisine kefaletini %80-%20 risk paylaşım esasına göre vermiştir (Yazıcı 2010: 83).

Kredi Garanti Fonu bankalarca kredi verilmesi yerinde bulunan, fakat yeterli güvencesi yani teminatı bulunmayan KOBİ niteliğindeki işletmelere, bankalara karşı kredinin belirli bir oranında kefalet vererek krediyi alabilmelerinde destek sağlamaktadır. Kredi Garanti Fonu KOBİ'lerin bankalardan kredi alabilmelerini sağlamak amacıyla kefalet hizmeti vermekte olup, kendisi tarafından kredi sağlanmamaktadır. Kredi Garanti Fonu'nun ortakları %33,25 KOSGEB, % 33,26 TOBB, %33,33 bankalar ve toplam % 0,16 hisse ile TESK, TOSYÖV ve MEKSA'dır. (Serka Kalkınma Ajansı 30 Soruda Kredi Garanti Fonu (KGF) Destekleri 2013: 4).

Kredi Garanti Fonu 2017 yılı faaliyet raporu verilerine göre ortaklarına ait sermaye tutarı ve hisse oranları aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 3: Kredi Garanti Fonu Ortaklık Yapısı

ORTAKLARIMIZ	GRUBU	SERMAYE TUTARI (TL)	HİSSE ORANI (%)
 TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)	A	92.832.388,73	29,167
 KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı)	B	92.805.640,82	29,158
 TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu)	D	395.989,86	0,124
 TOSYÖV (Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı)	D	25.584,40	0,008
 MEKSA (Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı)	D	12.803,55	0,004
 AKBANK T.A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 ALTERNATİFBANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 ANADOLUBANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 BURGAN BANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 DENİZBANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 FİBABANKA A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 HSCB BANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 ING BANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 NUROL YATIRIM BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 ODEABANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 QNB FİNANSBANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 ŞEKERBANK T.A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 TURKLAND BANK A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 TÜRKİYE CUMHURİYETİ ZİRAAT BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
 TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539

	TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
	TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
	TÜRKİYE SİNİ KALKINMA BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
	TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	C	4.896.642,32	1,539
	VAKIF KATILIM BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
	YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539
	ZİRAAT KATILIM BANKASI A.Ş.	C	4.896.642,32	1,539

Kaynak: Kredi Garanti Fonu faaliyet Raporu,2017:21

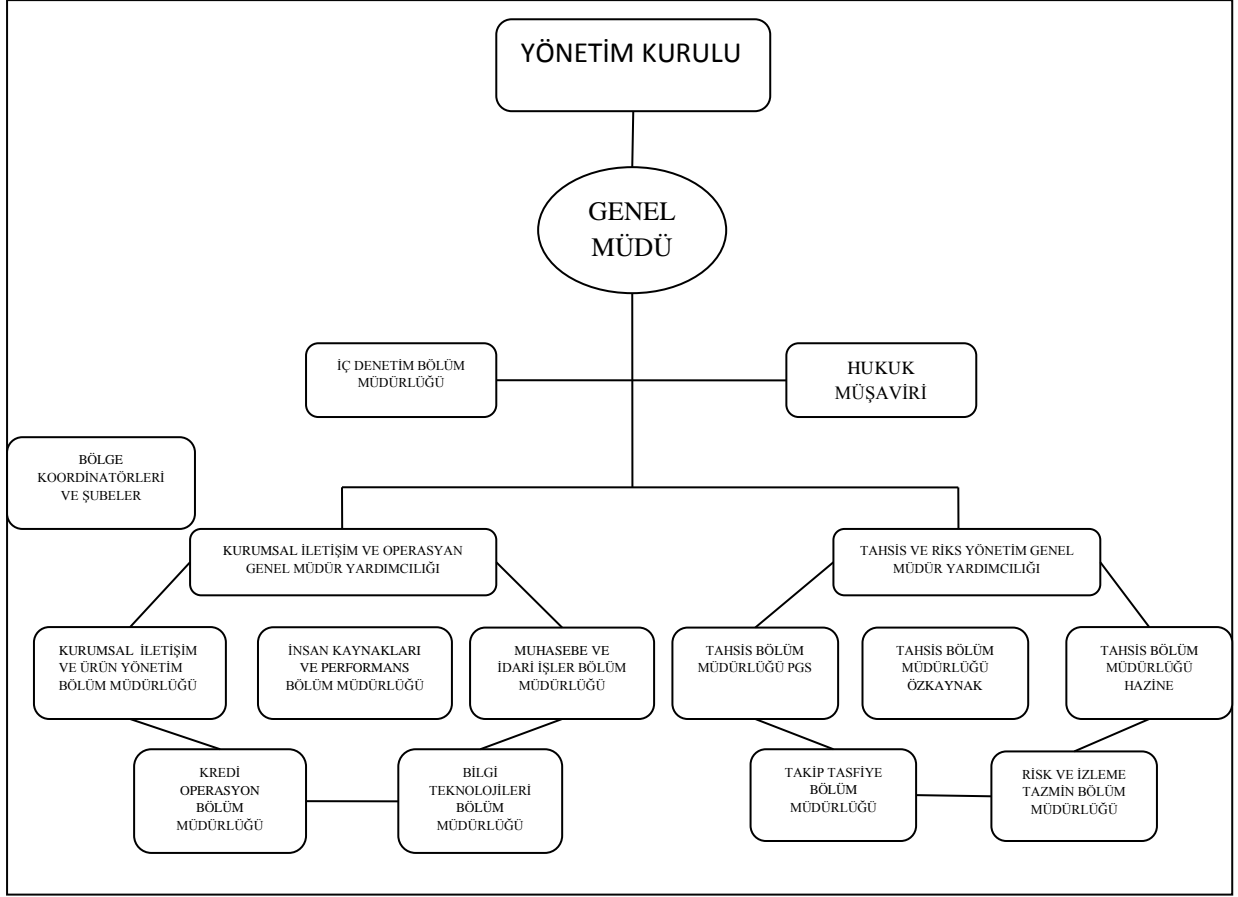
Kredi Garanti Fonu 2009 yılı temmuz ayında sermayenin 240 Milyon TL'ye yükseltilmesi ve aynı yılın ekim ayı içerisinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 1 Milyar TL'lik destek verilmesi ve 20 bankanın da Kredi Garanti Fonu ortaklık yapısına katılmasıyla birlikte kuruluş çok daha güçlü bir yapıya sahip olmuştur. (<http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/hakkimizda/tarihce> 22.01.2019)

2.1.2.2. Kredi Garanti Fonunun Vizyon ve Misyonu

Kredi Garanti Fonu'nun misyonu, “Başta gelecek vaat eden işletmeler olmak üzere tüm işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırarak, Türkiye'nin büyüme ve kalkınmasına stratejik destek sağlamak.”

Kredi Garanti Fonu'nun vizyonu, “Ulusal ve uluslararası işbirlikleri ile tüm KOBİ'ler ve KOBİ dışı işletmelerin krediye erişimini sağlayan, Türkiye için vazgeçilmez bir finansal destek kurumu olmak.”

2.1.2.3. Kredi Garanti Fonunun Organizasyon Şeması

Şekil 5:Kredi Garanti Fonu Organizasyon Şeması

Kaynak:<http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/hakkimizda/organizasyon-semasi>

2.1.2.4. Kredi Garanti Fonu Destekleri

Kredi Garanti Fonu işletmelere sağladığı kefalet ve üstlenmiş olduğu kredi riski ile finansman kaynaklarına ulaşmayı kolaylaştırmakta, uzun vadeli ve düşük maliyetli kredilerden kobilerin de faydalanabilmelerini olası duruma getirmektedir. Kadın ve genç girişimciler, teknolojik ve yenilikçi yatırımlar, ihracat ve istihdam artışı sağlayacak yatırımlar Kredi Garanti Fonu kefaletlerinde öncelikli olarak değerlendirilmektedir (Geçer 2012: 224).

Ana hedefi KOBİ'lerin finansal problemlerine çözüm bulabilmeyi amaçlayan Kredi Garanti Fonu, üretim ve istihdamı göz önünde tutarak girişimciliğe destek sağlayan bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Kredi Garanti Fonu KOBİ'lere

kredi güvencesi vererek büyük firmalarla aynı şartlarda kredi kullanabilmelerini destekleyip bağımsız rekabet ortamına dayanmış olan piyasa ekonomisinin güçlü bir hal almasına yardımcı olmaya çalışmaktadır. (Önkol, Küçükkocaoğlu 2016: 25).

Yeni girişimcilerin ve küçük işletmelerin banka kredisine ulaşmaları yüksek teminatlar nedeniyle zordur. Öte taraftan aynı şekilde bankalarca talep edilen yüksek teminatlar KOBİ'lerin uzun vadeli kredi kullanmalarında da önemli bir engel olarak karşılına gelmektedir. Kredi Garanti Fonu, KOBİ'lere sağladığı kefalet ve üstlenmiş olduğu risk ile söz konusu bu işletmelerin ihtiyaçları kadar ve makul maliyette banka kredisini kullanabilmelerini sağlamaktadır. Böylece girişimciliğin önündeki finansal engeller kalkmakta ve KOBİ'lerin kredi almaları kolaylaşarak ekonomik büyüme ve kalkınmaya fayda sağlanmaktadır (Özdemir, Mazgal 2012: 95).

Kredi Garanti Fonu'nun Kredi Değerlendirme Kriterleri şu şekildedir;

- Projenin, kredilendirme esaslarına uygun fakat teminat yetersizliği sebebiyle krediye ulaşma zorluğu içerisinde olması gereklidir.
- Projenin karlı, gerçekleştirilebilmesi mümkün ve sürdürülebilirliğinin öngörülmesi gereklidir.
- Projeyi yürütecek olan idare ekibinin proje yeteneğine ve mesleki tecrübeye sahip olmaları gerekmektedir.
- Projenin istihdam artışına katkı sağlaması ve mevcut istihdamı koruması gerekmektedir.
- Projenin makul seviyedeki risklere sahip olması gerekmektedir.
- Projenin, çevreye karşı hassas ve saygılı olması gerekmektedir.

İşletmenin bütün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde her türlü kredi için kefalet verilmektedir. Kredi çeşidi hususunda bir engelleme yoktur. Söz konusu bu kefalet uzun vadeli bir yatırım kredisine olabileceği gibi, borçlu cari hesap şeklinde nakdi bir kredi veya akreditif ve teminat mektubu gibi nakdi olmayan bir kredi talep edilmesi de söz konusu olabilir.

Kredi Garanti Fonu aşağıda saymış olduğumuz krediler için kefalet kullanmaktadır;

- Yeni iş kurma,
- Var olan işyerinin geliştirilmesi,
- Hammadde sağlanması,
- Yeni teknolojilerin kullanılmaya başlanması,
- İşyerinin mekansal olarak değiştirilmesi,
- Nakit ihtiyacının giderilmesi,
- İhracat finansmanı,
- İthalat finansmanı,
- Teminat mektubu maksatlı krediler,
- Finansal kiralama

([http://www.baka.org.tr/uploads/3181kredigarantifonuas\(kgf\).pdf](http://www.baka.org.tr/uploads/3181kredigarantifonuas(kgf).pdf) 23.02.2019)

Kredi Garanti Fonu kefalet süreci doğrudan ve banka üzerinden olarak iki şekildedir bunları inceleyecek olursak;

1. Doğrudan:

EXIMBANK kredileri ile TTGV, KOSGEB ve TÜBİTAK desteklerinden faydalanmayı düşünen KOBİ'ler KGF şubelerine doğrudan başvurabilmektedirler.

Bu süreçte, KOBİ projesini hazırlayarak Kredi Garanti Fonu'na başvurusunu yapar ve işletmenin incelenmesi yapılarak mali analiz raporu hazırlanır. Değerlendirmenin sonucunun olumlu olması sonucunda kefalet şartları belirlenir, Kredi Garanti Fonu'na KOBİ tarafından yazılı olarak bildirilmiş olan çalışılan banka ile görüşüme yapılarak kefalet miktarı ve diğer şartlar bildirilir. Bu sürecin sonucunda kredi verilip verilmeyeceği tamamen bankanın ya da finansal kiralama şirketinin inisiyatifindedir (Üstün 2016: 3).

2. Banka Üzerinden:

KOBİ'lerin bankalardan kullanmak istedikleri krediler için Kredi Garanti Fonu ile protokole sahip olan bankalardan istediklerinden birine birisine başvuru yapmaları yeterli olacaktır. Aynı şekilde Kredi Garanti Fonu ile protokole sahip olan finansal kiralama şirketleri için de geçerlidir.

Bu süreç şu şekilde ilerlemektedir; işletme, kredi istemi için bankaya başvuru yapar. Banka tarafından talep ettiği belgeler hazırlanır. Banka tarafından KOBİ'nin kredi isteminin uygun olup olmadığını incelenir ve kredi isteminin uygun bulunduğu halde teminat yetersizliğinin görülmesi durumunda ilgili firmanın projesinin bir örneğini firmanın muvaffaklığı ile Kredi Garanti Fonu'na gönderir. Kredi Garanti Fonu tarafından firma ile görüşülerek mevcut durum ve projesi hakkında inceleme raporu düzenlenir. Firmanın kefalet istemi miktarına göre, KGF Genel Müdürlüğü'nün önerisi ile Kredi Onay Komisyonu'na sunulur.

Değerlendirmenin olumlu olması durumunda karar yazılı bir şekilde ilgili bankaya bildirilir. Firmadan kefalet taahhütnamesi alınır ve firma ile kefillerine imzalatılır, kararda yer alan şartların yerine getirmesi sağlanır ve Kredi Geri Ödeme Garantisi hazırlanarak bankaya gönderilir. Banka tarafından işletmeye kredi kullanırılır. Kredinin kullanırılıp kullanırılmayacağı tamamen bankanın inisiyatifindedir.

Kredi Garanti Fonu hazine desteği ve özkaynakları olmak üzere iki ayrı kaynaktan kefalet vermektedir. Söz konusu bu kefaletler arasında bazı uygulama farklılıkları yer almaktadır. Örnek vermek gerekirse hazine desteğinden sağlanan kefaletlerde azami kefalet oranı %75 iken, öz kaynaklardan sağlanan kefaletlerde bu oranı %80 'dir.

Söz konusu bu destek türleri şu şekildedir,

Özkaynak Destekli Projeler;

- KOSGEB Destekli olan Projeler
- Tarımsal Mahiyetteki Projeler
- Girişimcilik Projeleri
- AR-GE ve İnovasyon Destekleri
- Bölgesel Destekler

Hazine Destekli Projeler

- KOBİ Destekleri Genel Uygulama
- İmalat Sanayi Destekleri
- Kadın Girişimci ve Genç Girişimci Destekleri

- Gemi İnşa Destekleri
- Seyahat Acenteleri Destekleri (Üstün,2016:4-5)

2.1.3. SODES Destekleri

2008 yılında uygulanmaya başlanan Sosyal Destek Programı (SODES), dezavantajlı bölgelerimizin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmak amacıyla bu bölgelerdeki göç, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunların ve değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara kısa sürede karşılık vermeyi hedefleyen bir sosyal kalkınma programıdır. SODES; istihdam, sosyal bütünleşme, kültür, sanat ve spor alanlarında; yerel düzeyde hazırlanan ve uygulanan projelerden oluşan, il düzeyinde valiliklerin koordinasyonunda yürütülen, uygulama sürecinde yerel aktörlerin geniş bir biçimde yetkilendirildiği insan odaklı ve proje temelli bir programdır. SODES kapsamındaki projeler ile istihdam edilebilirliğin artırılması, ildeki ve bölgedeki ihtiyaçlara uygun alanlarda nitelikli işgücünün ve mesleki bilgi ve birikimin geliştirilmesi, toplumun dezavantajlı kesimlerinin istihdama erişiminin kolaylaştırılması ve kendi işini kurabileceklere destek olunması hedeflenmektedir. (<http://www.sodes.gov.tr/kapsam-ve-bilesenler/>)

SODES kapsamında teklif edilen projeler;

- SODES amaçlarına uygunluk,
- Sürdürülebilirlik,
- Projenin amacı, gerekçesi, faaliyetleri ile bütçesi arasındaki tutarlılık,
- Projede belirlenen faaliyetlerin gerekçede belirtilen sorunların çözümüne katkı sağlayabilme derecesi,
- Projeyi öneren kuruluşun yetkinliği,
- Projenin çarpan etkileri (proje sonuçlarının tekrarlanma ve genişleme olasılığı) ve hedef gruplar üzerinde yaratacağı etkiler,
- Proje hedef kitlesinin genişliği ve
- İlin ihtiyaçları

göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir. Proje başvurularından projelerin değerlendirilmesi, yürütülmesi, denetlenmesi ve izlenmesine kadarki bütün süreçler elektronik ortamda, SODES İzleme Bilgi Sistemi (SODES-BİS) üzerinden gerçekleştirilmektedir. (http://www.sodes.gov.tr/wp-content/uploads/2017/04/SODES_KITABI_2012.pdf)

2.2. Özel Sektör Destekleri

2.2.1. Melek Yatırımcılar

Melek yatırımcı; büyüme potansiyeline sahip fakat risk barındıran iş fikrine sahip olmasına karşın yeterli finansman kaynağına sahip olmayan girişimcilere finans sağlayarak yatırım yapan ve tecrübelerini aktaran yatırımcı olarak tanımlanmaktadır (Kurnaz, Bedük 2017: 28).

Başka bir tanımda ise melek yatırımcıları; büyüme ve gelişme potansiyeli yüksek seviyede olan iş fikirlerine sahip girişimlere yüzde 50'yi geçmeyecek şekilde hissesini alıp ortak olan ve en az 2 yıl en fazlada 7 yıl boyunca hisselerini elinde bulundurarak, girişimden ayrılan bireysel yatırımcılardır. (Tunç 2018: 34). Şeklinde ifade edilmektedir.

Melek yatırımcılar yatırımlarını üç şekilde yaparlar:

- Finans yatırımı
- Bilgi birikimi (uzmanlık, bilgi, ilişki ağı vs.), tecrübe yatırımı
- Finans ile bilgi ve tecrübe yatırımı (Bingöl 2015: 72).

Melek yatırımcılar; finansal, yönetsel, pazarlama, insan kaynakları gibi birçok konuda yatırım yapmış oldukları firmaları takip eder ve çeşitli önerilerde bulunarak katkı sağlarlar. (Karabayır, Gülşen, Çiftçi, Muzaffar 2012: 78).

Melek yatırımcılar, aynı zamanda başarılı bir girişimci olmaları sebebiyle, yatırım yapmış oldukları firmalara danışmanlık hizmeti de sunmakta ve tanıdık ağları ile birleştirerek, firmaya katma değer sağlamaktadırlar. Dünyaya baktığımızda Facebook, Google, Yahoo, Apple, Youtube, Hotmail, Skype gibi birçok önemli şirketin kuruluş aşamalarında melek yatırımcılardan yardım sağlayarak güçlendikleri bilinmektedir.(Bingöl 2015: 72).

Melek yatırımcılar, girişimcilere finansman kaynağı sağlayarak aynı zamanda ülke ekonomisine de katkıda bulunuyor olmaları sebebiyle melek yatırımcılığın gelişmesi için melek yatırımcıları devlet desteklemektedir (Öncü Gacar, Özdoğan, Ata, Mollaoğulları 2013:154). Buna konuyla alakalı kanun düzenlemesi Haziran 2012’de yapılmış ve bu düzenlemeden çok kısa bir süre sonra 15 Şubat 2013 tarihinde sisteme ilişkin Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmelik yürürlüğe girmiş ve Bireysel Katılım Sermaye sistemi çalışmaya başlamıştır. Bireysel Katılım Sermayesi hakkındaki yönetmelikte melek yatırımcı kavramının karşılığı olarak bireysel katılım yatırımcısı kavramı kullanılmaktadır.(Hazine ve Maliye Bakanlığı Bireysel Katılım Sermayesi Sistemi İlerleme Raporu 2018 Dördüncü Çeyrek) Sistemin işleyişi hakkındaki düzenlemeler yapacak ve uygulamayı denetleyecek olan kurum Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak belirlenmiştir (Akbaba, Buyruk 2017:332). Melek yatırımcılar söz konusu destekten faydalanabilmeleri için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından verilen Bireysel Katılım Sermayesi Lisansı’na sahip olmaları gerekmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından verilen Bireysel Katılım Sermaye Lisansı’na sahip olabilmek için, yüksek kazanç ya da servete sahip olma veya tecrübe koşullarını sağlamış olmak gereklidir. Bireysel katılım yatırımcılarına verilen lisans 5 yıl süreyle geçerli olup, bu süre içinde maksimum 20 farklı projeye sağladıkları destek için vergi avantajından yararlanabilmektedirler. Hazine ve Maliye Bakanlığı 01.01.2014 tarihinden itibaren bireysel katılım yatırımcıları ile tüm iletişimlerini üyesi oldukları bireysel katılım yatırımcıları ağı aracılığıyla gerçekleştirmeye başlamıştır. Her bireysel katılım yatırımcılarının dernek, şirket gibi herhangi bir tüzel kişiliğe sahip olan en az bir bireysel katılım yatırımcısı ağına üye olması gerekmektedir (Sakaryalı 2014: 2014). Hazine ve Maliye Bakanlığı 2013 yılından itibaren melek yatırımcılara verilen lisans sayısı yıllar itibariyle aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 4: Yıllar İtibariyle Melek Yatırımcılara Verilen Lisans Sayısı

Verilen Lisans Sayısı	Yıllar	Adet
	2013	155
	2014	120
	2015	69
	2016	68
	2017	33
	2018 (4. Çeyrek İtibariyle)	26
Toplam		471

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı Bireysel Katılım Sermayesi Sistemi İlerleme Raporu 2018 Dördüncü Çeyrek

2.2.1.1. Melek Yatırımcıların Özellikleri

Melek yatırımcılar;

- Uzun vadeli bakış açısı,
- Risk almaya yüksek derecede dayanabilme,
- Başarısızlığa yüksek derecede dayanabilme,
- Dengeli bir huya sahip olma,
- Kuvvetli insani becerilere sahip olma,
- Öz disiplinli olmak, (<https://egirisim.com/2015/03/30/basarili-bir-melek-yatirimcinin-9-ozelligi/> 27.03.2019)

gibi kişisel özelliklerinin yansısı;

- Önceden başarılı girişimcilik tecrübesi olan
- 5-7 yıl arasında yatırımından geri dönüş bekleyen
- Girişimcilere tavsiyelerde bulunmaktan ve yapılan işin bir parçası olmaktan zevk alan,
- Bilgisi olduğu sektöre yatırım yapmayı tercih eden
- Maddi getiriye önem veren
- Teknoloji ve finanstan anlayan (Uçkun,2009:124)
- Bağımsız hareket edebildiği gibi grup olarak da hareket edebilen
- Finans sağlamanın yansısı yatırım yaptığı şirket yönetiminde de aktif rol almak isteyen (Kantar 2008:112).

Yatırımcılar olarak özelliklerini saymak mümkündür.

2.2.2. Risk Sermayesi

Risk sermayesi; ileriki zamanlarda yüksek gelir getirecek fikirleri olan ancak yeterli finans kaynağına sahip olamamaları sebebiyle bu fikirlerini hayata geçiremeyen girişimcilere finans kaynağı sağlamak amacıyla geliştirilmiş bir finansman modeli olarak karşımıza çıkmaktadır.(Aygen, Şahin 2007: 177).

06.07.1993 tarih ve 21629 sayılı resmi gazete de yayımlanarak yürürlüğe giren, Seri: VIII, No: 21 sayılı Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına ilişkin Esasları tebliği ile, risk sermayesine yasal düzenleme getirilmiştir. Risk sermayesinde üçlü bir yapı söz konusu olup, bunlar risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları ve risk sermayesi yönetim şirketleridir. Söz konusu bu üçlü yapının çalışma esaslarını belirleme ve denetleme yetkisi, kanunla Sermaye Piyasası Kurulu'na verilmiştir (Kuğu 2004:150).

Risk sermayesi modelinin üç tarafı bulunmaktadır. Bunlar, yeni iş fikrine sahip ancak finansman kaynağı yetersiz olan girişimci, birikimlerini girişimcilerin finansmanında kullanmak için risk sermayesi şirketlerinin çıkarmış olduğu katılma belgelerine yatırım yapan kişi ya da kuruluşlar olan sermaye sahipleri ve sermaye sahipleri ile finansman desteğine ihtiyaç duyan girişimcileri birleştiren kurum olarak karşımıza çıkan risk sermayesi şirketleridir (İştar 2013:190).

Risk sermayesi ortaklık türü olup, ortaklardan birisi teknolojiyi takip edip gelişmeler sağlayarak yenilik yapan ve bunu ticari boyuta taşıyarak ürün ve hizmete dönüştüren girişimcidir. Diğer ortak ise girişimcinin fikirlerine değer vererek ona finansal destek sağlayan risk sermayedarıdır. Risk sermayedarı, yeni girişimcilerin ortaya çıkmasını destekleyerek piyasaya yeni ürünler girmesine sebep olan ve bu durumdan mutluluk hisseden sermayedar olabildiği gibi, bu işi meslek edinerek tek isteği kazanç olan profesyonel risk sermayesi şirketleri de olabilmektedir. (Poyraz, Tepeli 2016:37).

Risk sermayesinin unsurları, genel olarak dört kategoride toplanmaktadır:

- Teknolojik inovasyon,
- Sermayeye katılma,
- Uzun vadeli yatırım

- Hızlı büyüme. (Bayazıtlı, Özdemir, Çolak 2015: 85).

Bunun yansira risk sermayesi modelinin işletmeler yönünden mikro anlamda yararları aşağıdaki şekilde ifade edilebilir;

- Geliştirilmesi planlanan ürün ya da tasarım için profesyonel fizibilite raporu desteği alınır,
- Öteki finansman modellerine göre vadeler daha uzun ve maliyet daha düşük seviyededir,
- Risk sermayedarları sayesinde başarıyı yakalama olasılığı daha yüksektir,
- Küçük işletmelere de yatırım yapma şansı tanınır,
- Teknoloji aktarımı sağlanır,
- Sermaye piyasasının gelişmesine destek sağlar.
- Risk Sermayesi Yatırım Ortaklığı Kurumlar Vergisi'nden muafır (Çoban, Saban 2006:135).

Ayrıca girişimin başarılı olması sadece girişimcinin başarısı ya da risk finansmanı ile değil risk sermayedarının tutum ve kararlarıyla da ilişkilidir. Risk sermayedarının ekonomik yardımlarının yanı sıra sağladığı diğer destekler yatırımın riskinin en düşük seviyede tutulabilmesine ve yüksek kazanç elde edilmesinde çok önemli bir yere sahiptir.(Karasioğlu, Duman 2006:152).

Yatırımın başarıya ulaşması halinde, finansmanı sağlayan yatırımcılar, üstlendikleri yüksek risk karşılığında yüksek kazanç elde etmeyi beklemektedirler. Risk seviyesi ne kadar yüksekse yatırımın başarıya ulaşması halinde elde edilecek kazançta o derece yüksek olmaktadır.(<http://anahtar.sanayi.gov.tr/tr/news/alternatif-finansal-araclar-ve-ulkemizde-kullanilma-duzeyi/196> 01.04.2019)

Risk Sermayesi, gelişme olasılığı yüksek riske sahip yatırımlara, özellikle hisse senedi yöntemiyle finansman desteği vermektedir. Sistemin düzenli çalışması durumunda ülkenin teknolojik gücü ve küresel pazardaki rekabet edebilirliğinin artacağı aşikârdır. Teknolojilerini yenileyerek yeni mamul ve hizmetler geliştirmeyi başaran ülkeler diğer ülkelere nazaran daha hızlı olarak büyümektedirler. Bu sebeple girişimciliğe ihtiyaç büyük bir boyutta olup, bu durum dahilinde girişimcilerin finansman ihtiyaçlarının giderilmesi zaruri bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu sebeple, risk sermayesinin gelişmesi, sermaye piyasalarında halka açılmasının elverişli hale getirilmesiyle işlerliğe kavuşacaktır (İpekten 2006: 405).

2.2.3. Banka Destekleri

Bankacılık sistemi, mevduat toplayıp bunu kredi olarak dağıtmanın ötesinde birçok alanda ekonomiye destek olmaktadır. Bu alanlardan biri de girişimcilik alanıdır. Bankacılık ekosisteminde ‘girişim bankacılığı’ ismiyle ayrı bir yapı oluşmaya başlamaktadır. Bu yapı altında bankalar, kuluçka merkezleri kurmakta ve girişimcilere fikirlerini nasıl işe dönüştürebileceklerinden pazarlamaya kadar her konuda yol gösteriyor. (<https://www.ekonomist.com.tr/girisim-kobi/bankalar-girisimcilere-yeni-ufuklar-aciyor.html> 25.04.2019)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada girişimcilere sağlanan kamu sektörü ve özel sektör destekleri incelenerek lisans eğitimi sürecinde girişimcilik dersi alan öğrencilerin söz konusu bu desteklerden beklentileri, destekleri kullanma istekleri, girişimcilik dersinin destekler hakkında bilgi sahibi olmaya katkısı, girişimciliğin istihdama katkısı hakkındaki düşünceleri, desteklerin girişimci olma düşüncelerine etkisi olup olmadığı ve destekleri ulaşılabilir görüp görmedikleri ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde yer alan İnşaat Mühendisliği Bölümü, Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Teknoloji Fakültesi bünyesinde yer alan Mekatronik Mühendisliği Bölümü, Otomotiv Mühendisliği Bölümü, İmalat Mühendisliği Bölümü ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde yer alan İşletme Bölümü, Bankacılık ve Finans Bölümü, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü'lerinde öğrenim gören girişimcilik dersi almış ya da alıyor olan 502 öğrenciye anket dağıtılmış olup, bu anketlerden 427 tane anket eksiksiz olarak doldurulmuş şekilde geçerli sayılarak değerlendirilmeye alınmıştır.

Bu çalışmada araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan öğrencilerin demografik özelliklerini tanımlamaya ilişkin sorular (15) ve öğrencilerin girişimcilere sağlanan kamu sektörü ve özel sektör desteklerine olan bakış açıları ve beklentileri, girişimci olma düşüncelerine etkisi olup olmadığını öğrenmeye yönelik sorular (34) yer alan anket kullanılmıştır. Anketin 1. bölümünde yer alan demografik sorular çoktan seçmeli ve ucu açık sorular olarak, 2. bölümünde yer alan sorular ise **kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum** şeklinde 5'li likert tipi ölçek ile öğrencilere yöneltilmiştir.

Anketimizden elde ettiğimiz Cronbach's Alpha değeri 0,84 olarak bulunmuş olup, güvenilirlik ölçütü olan söz konusu bu değer anketimizin güvenilir olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda yapmış olduğumuz test tekrar test yöntemine göre korelasyon kat sayımız ($r = 0,96$) olarak bulunmuş olup, bulmuş olduğumuz söz konusu bu değer oldukça yüksektir. Bu sonuca göre öğrencilerin her iki ankette de aynı sorulara aynı cevapları verdikleri görülmektedir.

Verilerin güvenilirliği saptandıktan sonra faktör analizi uygulanarak boyut indirgeme işlemine başlanmıştır. Buradaki amaç aynı anlama gelen aynı özellikleri ölçen soruları belirli faktörler altında toplamaktır. Yapılan analiz sonucunda KMO değeri $KMO=(0,860;p=0,001;p<0,05)$ olarak bulunmuş olup, bulunan bu değer verilerimizin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Uygulamış olduğumuz faktör analizinde Varimax yöntemi uygulanarak sorularımızın 6 (altı) faktör altında toplanmasına karar verilmiştir. Bu 6 (altı) faktör varyansın % 55,94'lük kısmını açıklamaktadır. Buna göre bu faktörlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler aşağıdaki gibi verilmiştir.

Çalışmamızda elde edilen veriler SPSS 22.00 kullanılarak verilerin değerlendirilmesinde parametrik test varsayımları yerine getirilemediğinden bağımsız iki gruptan elde edilen ölçümler karşılaştırılırken Mann-Whitney U testi, bağımsız ikiden fazla gruptan elde edilen ölçümler karşılaştırılırken Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Verilerimiz tablolarda aritmetik ortalama, standart sapma, ortanca, minimum, maksimum değer, birey sayısı ve % şeklinde belirtilerek yanılma düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

3.3. Evren Örneklem

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi fakültelerinde girişimcilik dersi alan tüm öğrenciler çalışmamızın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul etmeyen ve anketi eksik dolduran öğrenciler çalışmaya alınmamış olup, dağıtılan 502 anketten elimize eskizsiz ulaşan 427 anket örneklemimizi oluşturmaktadır.

Tablo 5. Alt Faktörlere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler ve Soru Numaralarının Tanımı

FAKTÖRLER	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma	Soru No
Faktör 1:Desteklerden Beklentiler	427	6,00	30,00	17,50	4,44	17-24-25-28-30-31
Faktör 2:Destekleri Kullanma İsteği	427	7,00	35,00	18,70	4,07	8-11-15-16-18-19-34
Faktör 3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	427	4,00	20,00	11,36	3,31	1-4-5-9
Faktör 4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	427	4,00	20,00	9,77	2,95	20-21-22-23
Faktör 5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	427	5,00	25,00	15,51	3,00	10-12-26-27-29
Faktör 6:Desteklere Ulaşabilirlik	427	5,00	25,00	13,74	3,06	6-13-14-32-33

Tablo 6. Alt Faktörlerin Toplam Varyansı Açıklama Oranları

FAKTÖRLER	Başlangıç Özdeğerleri			Rotasyon Sonrası Varyans Açıklama Oranları		
	Toplam	Varyans (%)	Birikimli Varyans (%)	Toplam	Varyans (%)	Birikimli Varyans (%)
1	6,73	21,73	21,73	3,50	11,31	11,31
2	2,57	8,30	30,03	3,35	10,81	22,12
3	2,38	7,69	37,72	2,66	8,59	30,71
4	1,54	4,96	42,69	2,42	7,83	38,55
5	1,37	4,43	47,12	1,99	6,42	44,98
6	1,16	3,74	50,86	1,82	5,88	50,86

3.4. Araştırmanın Bulguları ve Yorumları

3.4.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Analizi

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans tabloları aşağıda verilmiştir.

3.4.1.1.Bölümlere İlişkin Dağılım

Tablo 6'dan elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerden ankete katılanların % 11,9'nun Bankacılık ve Finans Bölümü'nden, % 23'ünün İşletme Bölümü'nden, % 10,8'inin Yönetim ve

Bilişim Sistemleri Bölümü'nden, % 8,9'unun Otomotiv Mühendisliği Bölümü'nden, % 21,8'inin Mekatronik Mühendisliği Bölümü'nden, % 3,3'ünün İmalat Mühendisliği Bölümü'nden, % 9,1 İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden, %3,5'inin Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden, %7,7'sinin Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nden olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Dağılımı

Bölüm	Sayı	%
BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	11,9
İŞLETME BÖLÜMÜ	98	23,0
YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	10,8
OTOMOTİV MÜHENDİSLİĞİ	38	8,9
MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ	93	21,8
İMALAT MÜHENDİSLİĞİ	14	3,3
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ	39	9,1
ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	15	3,5
BILGISAYAR MÜHENDİSLİĞİ	33	7,7
Toplam	427	100,0

3.4.1.2. Yaş Durumuna İlişkin Dağılım

Tablo 7'den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerden % 61,6'sının 18-22 yaş aralığında, % 38,4'ünün de 23-30 yaş aralığında yer aldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaş aralığı bakımından 18-22 yaş aralığında yoğun olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	Sayı	%
18-22	263	61,6
23-30	164	38,4
Toplam	427	100,0

3.4.1.3. Cinsiyete İlişkin Dağılım

Tablo 8'den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerden % 38,6'sının kadın, % 61,4'ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet bakımından erkek öğrencilerin yoğun olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	%
KADIN	165	38,6
ERKEK	262	61,4
Toplam	427	100,0

3.4.1.4. Genel Not Ortalamasına İlişkin Dağılım

Tablo 9'dan elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin genel not ortalamasının % 15'inin 1-2 aralığında, % 35,4'ünün 2.1-2.5 aralığında, % 36,3'ünün 2.6-3 aralığında, % 12,2'sinin 3.1-3.5 aralığında, % 1,2'sinin 3.6-4 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin genel not ortalaması bakımından 2.1-2.5 aralığı ile 2.6-3 aralığında yığılma olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin Genel Not Ortalamasına Göre Dağılımı

Not Ortalaması	Sayı	%
1-2	64	15,0
2.1-2.5	151	35,4
2.6-3	155	36,3
3.1-3.5	52	12,2
3.6-4	5	1,2
Toplam	427	100,0

3.4.1.5. Burs ya da Kredi Kullanma Durumuna İlişkin Dağılım

Tablo 10'dan elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerden % 73,5'inin burs ya da kredi aldığı , % 26,5'inin ise burs ya da kredi almadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun burs ya da kredi kullandığı görülmektedir.

Tablo 11. Öğrencilerin Burs Ya da Kredi Kullanma Durumuna Göre Dağılımı

Burs Ya da Kredi Kullanma Durumu	Sayı	%
EVET	314	73,5
HAYIR	113	26,5
Toplam	427	100,0

3.4.1.6. Babanın Eğitim Durumuna İlişkin Dağılım

Tablo 11’den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin babalarının eğitim durumu incelendiğinde % 30,9’unun ilkokul, % 23,9’unun ortaokul, % 32,8’inin lise, % 11,0’inin üniversite, % 1,4’ünün lisansüstü eğitimine sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna bakıldığında yığılmanın ilkokul ve lise olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Babanın Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Babanın Eğitim Durumu	Sayı	%
İLKOKUL	132	30,9
ORTAOKUL	102	23,9
LİSE	140	32,8
ÜNİVERSİTE	47	11,0
LİSANSÜSTÜ	6	1,4
Toplam	427	100,0

3.4.1.7. Baba Mesleğine İlişkin Dağılım

Tablo 12’den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin babalarının mesleki durumu incelendiğinde % 15,9’unun memur, % 21,3’ünün işçi, % 31,9’unun serbest meslek, % 17,6’sının emekli, % 10,5’inin çiftçi, % 2,8’inin işsiz olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin babalarının mesleki durumuna bakıldığında büyük bir çoğunluğunun serbest meslek ile uğraştıkları görülmektedir.

Tablo 13. Baba Mesleğine Göre Dağılım

Babanın Mesleği Nedir	Sayı	%
MEMUR	68	15,9
İŞÇİ	91	21,3
SERBEST MESLEK	136	31,9
EMEKLİ	75	17,6
ÇİFTÇİ	45	10,5
İŞSİZ	12	2,8
Toplam	427	100,0

3.4.1.8. Annenin Eğitim Durumuna İlişkin Dağılım

Tablo 13'den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu incelendiğinde % 47,5'inin ilkokul, % 30,0'unun ortaokul, % 19,0'unun lise, % 3,5'inin üniversite eğitimine sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında yığılmanın ilkokul olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Annenin Eğitim Durumu	Sayı	%
İLKOKUL	203	47,5
ORTAOKUL	128	30,0
LİSE	81	19,0
ÜNİVERSİTE	15	3,5
Toplam	427	100,0

3.4.1.9. Anne Mesleğine İlişkin Dağılım

Tablo 14'den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin annelerinin mesleki durumu incelendiğinde % 3,5'inin memur, % 4,0'ünün işçi, % 2,3'ünün serbest meslek, % 0,9'unun emekli, % 0,2'inin çiftçi, % 89,0'unun ev hanımı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin annelerinin mesleki durumuna bakıldığında büyük bir çoğunluğunun ev hanımı oldukları görülmektedir.

Tablo 15. Anne Mesleğine Göre Dağılım

Annelerin Mesleği Nedir	Sayı	%
MEMUR	15	3,5
İŞÇİ	17	4,0
SERBEST	10	2,3
EMEKLİ	4	0,9
ÇİFTÇİ	1	0,2
EV HANIMI	380	89,0
Toplam	427	100,0

3.4.1.10. Ailenin Gelir Düzeyine İlişkin Dağılım

Tablo 15'den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi incelendiğinde % 7,0'sinin

düşük, % 82,7'sinin orta, % 8,9'unun yüksek, % 1,4'ünün çok yüksek gelir düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinin gelir durumuna bakıldığında büyük bir çoğunluğunun orta düzey gelir seviyesine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 16. Ailenin Gelir Düzeyine Göre Dağılım

Ailenin Gelir Düzeyi	Sayı	%
DÜŞÜK	30	7,0
ORTA	353	82,7
YÜKSEK	38	8,9
ÇOK YÜKSEK	6	1,4
Toplam	427	100,0

3.4.1.11. Ailede Girişimci Olup Olmadığına İlişkin Dağılım

Tablo 16'dan elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin ailelerinde girişimci olup olmadığı incelendiğinde % 25,5'inin ailesinde girişimci olduğu, % 74,5'inin ailesinde girişimci olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinde girişimci olup olmadığına bakıldığında büyük bir çoğunluğunun ailesinde girişimci olmadığı görülmektedir.

Tablo 17. Ailede Girişimci Olup Olmadığına İlişkin Dağılım

Ailede Girişimci Olup Olmadığı	Sayı	%
EVET	109	25,5
HAYIR	318	74,5
Toplam	427	100,0

3.4.1.12. Ailede Girişimci Olanların Yakınlık Derecesine İlişkin Dağılım

Tablo 17'den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin ailelerinde girişimci olanların yakınlık derecesi incelendiğinde % 16,2'inin 1. derece akraba olduğu, % 9,1'inin ise 2. derece akraba olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ailelerinde girişimci olanların yakınlık derecesine bakıldığında büyük bir çoğunluğunun 1. derece akraba olduğu görülmektedir.

Tablo 18. Ailede Girişimci Olanların Yakınlık Derecesine İlişkin Dağılım

Ailedeki Girişimcilerin Yakınlık Derecesi	Sayı	%
1.DERECE AKRABA	69	16,2
2.DERECE AKRABA	39	9,1
YOK	319	74,7
Toplam	427	100,0

3.4.1.13. Öğrencilerin Kariyer Hedeflerine İlişkin Dağılım

Tablo 18’den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin kariyer hedefleri incelendiğinde incelendiğin de % 34,9’unun kendi işini kurmak istediği, % 19,2’inin kamuda çalışmak istediği, % 28,1’inin özel sektörde çalışmak istediği, % 11,0’inin akademisyen olmak istediği, % 6,8’inin ise diğer meslekleri kariyer hedefi olarak seçtikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin kariyer hedeflerine bakıldığında kendi işini kurmak isteyenler ile özel sektörde çalışmak isteyenlerin yoğun olduğu görülmektedir.

Tablo 19. Öğrencilerin Kariyer Hedeflerine İlişkin Dağılım

Kariyer Hedefinizde Ne Var	Sayı	%
KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	34,9
KAMUDA ÇALIŞMAK	82	19,2
ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	28,1
AKADEMİSYEN OLMAK	47	11,0
DİĞER	29	6,8
Total	427	100,0

3.4.1.14. Öğrencilerin Almış Olduğu Eğitimin Kariyer Hedefleriyle İlişkisi Dağılımı

Tablo 19’den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin almış oldukları eğitimin kariyer hedefleriyle ilişkisi incelendiğin de % 81,3’ünün ilişkili, % 18,7’inin ise ilişkili tespit edilmiştir. Öğrencilerin almış olduğu eğitimin kariyer hedefleriyle ilişkisine bakıldığında büyük bir çoğunluğunun almış olduğu eğitimin kariyer hedefleriyle ilişkili olduğu görülmektedir.

Tablo 20. Öğrencilerin Almış Olduğu Eğitimin Kariyer Hedefleriyle İlişkisi Dağılımı

Alınan Eğitimin Kariyer Hedefiyle İlişkisi	Sayı	%
EVET	347	81,3
HAYIR	80	18,7
Toplam	427	100,0

3.4.1.15. Öğrencilerin Çevre İle Olan İlişkilerine Göre Dağılımı

Tablo 20’den elde edilen verilere göre, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’nde girişimcilik dersi alan öğrencilerin çevreleriyle olan ilişkileri incelendiğinde de % 57,6’sının girişken, % 23,2’sinin çekingen, % 17,8’inin çok girişken, % 1,4’ünün ise çok çekingen olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin çevre ile olan ilişkilerine bakıldığında büyük bir çoğunluğunun girişken olduğu görülmektedir.

Tablo 21. Öğrencilerin Çevre ile Olan İlişkilerine Göre Dağılımı

Çevrenizle İlişkilerinizi Nasıl Değerlendirirsiniz	Sayı	%
GİRİŞKEN	246	57,6
ÇEKİNGEN	99	23,2
ÇOK GİRİŞKEN	76	17,8
ÇOK ÇEKİNGEN	6	1,4
Toplam	427	100,0

3.4.2. Faktör Analizi

Tablo 22. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	18,58	4,54	18,00	9,00	30,00	KW=7,05 p=0,423
	İŞLETME BÖLÜMÜ	98	17,15	3,65	17,00	9,00	28,00	
	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	16,58	4,51	16,00	6,00	30,00	
	OTOMOİV MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	38	16,47	5,46	16,00	6,00	30,00	
	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	93	17,48	4,67	17,00	6,00	30,00	
	İMALAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	14	19,35	6,30	18,00	10,00	29,00	
	İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	39	17,33	4,16	18,00	9,00	26,00	
	ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	15	17,20	3,23	17,00	11,00	23,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	20,09	4,43	19,00	10,00	35,00	KW=17,76 p=0,039*
	İŞLETME BÖLÜMÜ	98	18,50	3,51	19,00	9,00	28,00	
	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	19,08	4,17	19,50	9,00	30,00	
	OTOMOİV MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	38	17,18	3,81	17,00	7,00	31,00	
	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	93	18,41	4,52	18,00	8,00	31,00	
	İMALAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	14	18,14	4,27	18,50	12,00	25,00	

Faktör3: Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	39	19,0256	3,21581	19,00	13,00	26,00	KW=35,57 p=0,001*
	ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	15	19,20	3,32	19,00	13,00	25,00	
	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	33	18,87	4,56	18,00	10,00	30,00	
	BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	12,47	3,46	12,00	5,00	20,00	
	İŞLETME BÖLÜMÜ	98	10,09	2,49	10,00	4,00	17,00	
	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	10,41	3,24	10,00	4,00	20,00	
	OTOMOİV MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	38	10,34	2,93	10,00	4,00	17,00	
	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	93	12,06	3,77	11,00	4,00	20,00	
	İMALAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	14	12,57	3,69	12,00	7,00	20,00	
	İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	39	12,07	3,13	12,00	7,00	20,00	
Faktör4: Girişimciliğin İstihdama Katkısı	ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	15	12,06	3,01	12,00	7,00	18,00	KW=9,36 p=0,228
	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	33	12,24	2,93	12,00	7,00	19,00	
	BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	9,49	2,79	10,00	4,00	20,00	
	İŞLETME BÖLÜMÜ	98	9,59	2,31	9,00	4,00	16,00	
	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	10,26	3,04	10,00	4,00	20,00	
	OTOMOİV MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	38	9,15	2,77	9,00	4,00	20,00	
	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	93	9,76	3,35	9,00	4,00	20,00	

	İMALAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	14	12,14	4,72	11,00	5,00	20,00	
	İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	39	9,76	3,14	9,00	4,00	17,00	
	ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	15	9,40	2,58	9,00	5,00	16,00	
	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	33	10,00	2,52	9,00	6,00	16,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	15,52	3,06	16,00	7,00	25,00	KW=24,70
	İŞLETME BÖLÜMÜ	98	16,63	2,72	16,00	11,00	24,00	p=0,001*
	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	14,47	3,37	15,00	5,00	22,00	
	OTOMOİV MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	38	14,31	3,32	15,00	5,00	21,00	
	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	93	15,68	2,87	16,00	9,00	22,00	
	İMALAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	14	14,71	3,04	15,00	8,00	21,00	
	İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	39	15,61	2,66	16,00	9,00	21,00	
	ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	15	16,73	1,86	17,00	14,00	21,00	
	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	33	14,18	2,62	14,00	7,00	19,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşılabilirlik	BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜMÜ	51	14,43	3,43	14,00	7,00	25,00	KW=6,50
	İŞLETME BÖLÜMÜ	98	13,76	2,80	14,00	6,00	21,00	p=0,482
	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	46	13,34	2,99	14,00	6,00	20,00	
	OTOMOİV MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	38	13,47	4,01	13,00	5,00	25,00	

MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	93	13,25	2,95	13,00	6,00	21,00
İMİALAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	14	14,21	3,88	13,50	9,00	21,00
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	39	13,79	2,40	14,00	8,00	20,00
ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	15	14,06	2,93	14,00	9,00	20,00
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	33	14,39	2,76	14,00	10,00	22,00

Bölmümlere göre bireylerin ölçek puanları karşılaştırıldığında 2. Faktör (destekleri kullanma isteği) yönünden bölümler arası farklılık önemli ($p < 0,05$) bulunmuştur. Bölümlere ilişkin puanlar ikişerli karşılaştırıldığında Bankacılık ve Finans Bölümü ile Otomotiv Mühendisliği arasında fark önemli ($p < 0,05$) bulunurken diğer bölümler arası farklılık önemsiz ($p > 0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi bölümlerin öğrencilerin destekleri kullanma isteğine etkisi olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre destekleri kullanma isteğinin en fazla Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencilerinde olduğu görülürken, destekleri kullanma isteğinin en az Otomotiv Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir.

3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı) yönünden farklılık önemli ($p < 0,05$) bulunmuştur. Bölümlere ilişkin puanlar ikişerli karşılaştırıldığında Bankacılık ve Finans Bölümü ile İşletme Bölümü, Bankacılık ve Finans Bölümü ile Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, İşletme Bölümü ile Mekatronik Mühendisliği Bölümü, İşletme Bölümü ile Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, İşletme Bölümü ile Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, İşletme Bölümü ile İnşaat Mühendisliği Bölümü arasında fark önemli ($p < 0,05$) bulunurken diğer bölümler ile farklılık önemsiz ($p > 0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi bölümlerin öğrencilerin girişimcilik dersinin kamu ve özel sektör desteklerine yönelik olan bilgilerine etki ettiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre Bankacılık ve Finans Bölümü diğer bölümlere göre girişimcilik dersi sayesinde kamu ve özel sektör destekleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olduklarını düşünen bölüm olduğu sonucuna varılmaktadır.

5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) yönünden bölümler karşılaştırıldığında farklılık önemli ($p < 0,05$) bulunmuştur. Bölümlere ilişkin puanlar ikiye bölünmüş durumda İşletme Bölümü ile Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, İşletme Bölümü ile Otomotiv Mühendisliği Bölümü, İşletme Bölümü ile Bilgisayar Mühendisliği fark bulunurken diğer bölümler arası fark önemsiz ($p > 0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin girişimci olma düşüncelerine kamu ve özel sektör desteklerinin etkisinin öğrencilerin hangi bölümde eğitim aldığı ile bağlantısı olduğu sonucu çıkmaktadır. Bu sonuçlara göre İşletme Bölümü öğrencilerinin diğer bölüm öğrencilerine göre girişimci olma düşüncelerine kamu ve özel sektör desteklerinin etkisinin daha fazla olduğu sonucunu göstermektedir.

Bölümlere göre bireylerin ölçek puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı) ve 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden gruplar arası farklılık önemsiz ($p > 0,05$) bulunmuştur.

Tablo 23. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç	
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	18-22	263	17,56	4,10	17,00	6,00	30,00	P=0,536
	23-30	164	17,40	4,96	17,50	6,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	18-22	263	19,07	4,00	19,00	7,00	35,00	P=0,008*
	23-30	164	18,12	4,12	18,00	9,00	31,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	18-22	263	11,42	3,31	11,00	4,00	20,00	P=0,422
	23-30	164	11,25	3,32	11,00	4,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	18-22	263	9,78	2,77	9,00	4,00	20,00	P=0,572
	23-30	164	9,76	3,23	9,00	4,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	18-22	263	15,70	2,97	16,00	5,00	25,00	P=0,142
	23-30	164	15,20	3,03	16,00	6,00	23,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşılabilirlik	18-22	263	13,98	2,89	14,00	5,00	25,00	P=0,027*
	23-30	164	13,34	3,29	14,50	5,00	24,00	

Tablo 22'den elde edilen veriler doğrultusunda yaş gruplarına göre bireylerin ölçek puanları karşılaştırıldığında 2. faktör (destekleri kullanma isteği) ve 6. Faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden farklılık önemli ($p < 0,05$) bulunurken diğer faktörler yönünden önemsiz ($p > 0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi 18-22 yaş grubundaki öğrencilerin ölçek puanları faktör 2 ve 6'da 23-30 yaş grubundaki öğrencilerden daha yüksektir. Bu sonuçlar 18-22 yaş grubundaki öğrencilerin 23-30 yaş grubundaki öğrencilere göre destekleri kullanma yönünde daha istekli oldukları ve desteklerin daha ulaşılabilir olduğunu düşündükleri sonucunu göstermektedir.

Tablo 24. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

FAKTÖRLER		N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	KADIN	165	17,79	4,04	18,00	6,00	30,00	P=0,101
	ERKEK	262	17,32	4,68	17,00	6,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	KADIN	165	19,46	3,73	19,00	9,00	31,00	P=0,001*
	ERKEK	262	18,23	4,21	18,00	7,00	35,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	KADIN	165	11,06	3,08	11,00	4,00	20,00	P=0,199
	ERKEK	262	11,54	3,44	11,00	4,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	KADIN	165	9,47	2,53	9,00	4,00	20,00	P=0,137
	ERKEK	262	9,96	3,18	9,50	4,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	KADIN	165	15,94	3,00	16,00	5,00	24,00	P=0,006
	ERKEK	262	15,24	2,98	15,00	5,00	25,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşılabilirlik	KADIN	165	14,21	3,04	14,00	6,00	25,00	P=0,008*
	ERKEK	262	13,44	3,05	13,50	5,00	25,00	

Tablo 23'den elde edilen veriler doğrultusunda cinsiyete göre bireylerin ölçek puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 5. faktör (Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi) , 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden farklılık önemli ($p<0,05$) bulunurken diğer faktörler yönünden önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi kadın öğrencilerin ölçek puanları faktör 1,2,5 ve 6'da erkek öğrencilerin ölçek puanlarından daha yüksektir. Bu sonuçlar kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre desteklerden olan beklentilerini daha fazla karşıladığı, destekleri kullanma yönünde daha istekli oldukları, desteklerin girişimci olma düşüncelerini daha fazla etkilediği ve destekleri daha ulaşılabilir gördükleri sonucunu göstermektedir.

Tablo 25. Öğrencilerin Not Ortalamasına Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	1-2	64	18,23	3,94	18,00	10,00	30,00	KW=4,10 p=0,387
	2.1-2.5	151	16,85	4,39	17,00	6,00	29,00	
	2.6-3	155	17,79	4,60	17,00	6,00	30,00	
	3.1-3.5	52	17,42	4,10	18,00	8,00	26,00	
	3.6-4	5	19,60	8,50	22,00	9,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	1-2	64	18,56	3,77	18,00	12,00	35,00	KW=5,36 p=0,252
	2.1-2.5	151	18,27	3,97	18,00	8,00	30,00	
	2.6-3	155	19,14	4,17	19,00	7,00	31,00	
	3.1-3.5	52	18,80	4,11	18,00	9,00	30,00	
	3.6-4	5	19,20	6,87	17,00	10,00	27,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	1-2	64	11,95	3,19	11,00	5,00	20,00	KW=8,22 p=0,084
	2.1-2.5	151	10,76	2,94	11,00	4,00	20,00	
	2.6-3	155	11,74	3,61	11,00	4,00	20,00	
	3.1-3.5	52	11,13	3,21	10,00	5,00	20,00	
	3.6-4	5	12,00	4,63	13,00	5,00	16,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	2.1-2.5	151	9,60	3,03	9,00	4,00	20,00	KW=5,72 p=0,221
	2.6-3	155	9,85	2,81	10,00	4,00	20,00	
	3.1-3.5	52	9,19	2,61	8,50	4,00	15,00	
	3.6-4	5	11,00	5,52	10,00	5,00	20,00	
	1-2	64	15,76	2,78	16,00	7,00	25,00	
2.1-2.5	151	15,41	3,26	16,00	5,00	24,00		
2.6-3	155	15,51	2,73	16,00	5,00	22,00		
3.1-3.5	52	15,57	3,08	16,00	9,00	21,00		
3.6-4	5	14,80	5,49	15,00	7,00	22,00		
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	1-2	64	14,42	3,24	14,00	6,00	25,00	KW=5,11 p=0,276
	2.1-2.5	151	13,46	2,78	14,00	6,00	21,00	
	2.6-3	155	13,80	3,10	14,00	5,00	25,00	
	3.1-3.5	52	13,69	3,29	14,00	7,00	22,00	
	3.6-4	5	12,00	4,69	10,00	7,00	17,00	

Tablo 24'den elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin not ortalamasına göre bireylerin ölçek puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere

yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin not ortalamasının girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerine olan bakış açılarına etki etmediği görülmektedir.

Tablo 26. Öğrencilerin Burs Ya da Kredi Alma Durumuna Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	EVET	314	17,66	4,39	17,00	6,00	30,00	P=0,245
	HAYIR	113	17,04	4,57	17,00	6,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	EVET	314	18,70	4,07	19,00	7,00	35,00	P=0,957
	HAYIR	113	18,72	4,07	19,00	9,00	30,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	EVET	314	11,44	3,38	11,00	4,00	20,00	P=0,548
	HAYIR	113	11,13	3,12	11,00	4,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	EVET	314	9,86	2,91	9,50	4,00	20,00	P=0,259
	HAYIR	113	9,51	3,05	9,00	4,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	EVET	314	15,59	2,96	16,00	5,00	25,00	P=0,329
	HAYIR	113	15,29	3,12	16,00	5,00	23,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşılabilirlik	EVET	314	13,83	3,15	14,00	5,00	25,00	P=0,430
	HAYIR	113	13,47	2,80	14,00	5,00	21,00	
Total								

Bireylerin burs ya da kredi alma durumuna göre bireylerin ölçek puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin burs ya da kredi alıp almama durumlarının girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerine olan bakış açılarına etki etmediği görülmektedir.

Tablo 27. Babanın Eğitim Durumuna Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	İLKOKUL	132	18,20	4,71	18,00	6,00	30,00	KW=10,87 p=0,028*
	ORTAOKUL	102	16,96	3,88	16,50	9,00	30,00	
	LİSE	140	16,95	4,41	17,00	6,00	30,00	
	ÜNİVERSİTE	47	18,06	4,75	19,00	6,00	30,00	
	LİSANSÜSTÜ	6	19,83	3,54	19,50	16,00	26,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	İLKOKUL	132	18,53	3,88	19,00	9,00	31,00	KW=3,40 p=0,493
	ORTAOKUL	102	18,39	3,82	18,00	9,00	30,00	
	LİSE	140	18,78	4,55	18,50	7,00	35,00	
	ÜNİVERSİTE	47	19,70	3,75	19,00	11,00	30,00	
	LİSANSÜSTÜ	6	18,33	1,63	18,50	16,00	20,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	İLKOKUL	132	11,84	3,30	11,50	4,00	20,00	KW=5,50 p=0,052
	ORTAOKUL	102	11,14	3,27	11,00	4,00	20,00	
	LİSE	140	10,87	3,29	11,00	4,00	20,00	
	ÜNİVERSİTE	47	11,63	3,23	11,00	4,00	20,00	
	LİSANSÜSTÜ	6	13,50	3,93	11,50	10,00	19,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	İLKOKUL	132	9,65	2,81	9,00	4,00	20,00	KW=4,56 p=0,335
	ORTAOKUL	102	9,42	2,45	9,00	4,00	18,00	
	LİSE	140	9,88	3,32	9,00	4,00	20,00	
	ÜNİVERSİTE	47	10,34	3,14	10,00	5,00	20,00	
	LİSANSÜSTÜ	6	11,33	2,87	12,00	7,00	15,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	İLKOKUL	132	15,93	2,85	16,00	6,00	24,00	KW=4,05 p=0,399
	ORTAOKUL	102	15,43	2,65	16,00	7,00	21,00	
	LİSE	140	15,18	3,30	15,50	5,00	25,00	
	ÜNİVERSİTE	47	15,48	3,31	16,00	7,00	22,00	
	LİSANSÜSTÜ	6	15,50	1,51	15,50	14,00	18,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	İLKOKUL	132	14,32	3,12	14,00	6,00	25,00	KW=6,83 p=0,145
	ORTAOKUL	102	13,35	2,65	14,00	7,00	21,00	
	LİSE	140	13,45	3,19	14,00	5,00	25,00	
	ÜNİVERSİTE	47	13,72	3,26	14,00	8,00	21,00	
	LİSANSÜSTÜ	6	14,16	2,85	14,00	10,00	19,00	

Babının eğitim durumu yönünden bireylerin puanları karşılaştırıldığında 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik

katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunurken 1. faktör (desteklerden beklentiler) yönünden farklılık önemli ($p<0,05$) bulunmuştur. Eğitim düzeyine göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında ilkökul ile ortaokul, ilkökul ile lise, ortaokul ile üniversite, ortaokul ile lisansüstü, lise ile üniversite, eğitimler arasında fark bulunurken diğer gruplar arası farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin desteklerden olan beklentilerini öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının etkilediği görülmektedir. Bu sonuçlara göre babası ilkökul mezunu olan öğrenci babası ortaokul ya da lise mezunu olan öğrenciye göre girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerinden olan beklentilerini daha fazla karşılamakta olduğu, babası üniversite ya da lisansüstü mezunu olan öğrenci babası ortaokul mezunu olan öğrenciye göre girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerinden olan beklentilerini daha fazla karşılamakta olduğu, babası üniversite mezunu olan öğrenci babası lise mezunu olan öğrenciye göre girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerinden olan beklentilerini daha fazla karşılamakta olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 28. Babanın Mesleğine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	MEMUR	68	18,26	4,93	19,00	6,00	30,00	KW=8,36 p=0,137
	İŞÇİ	91	16,82	4,24	16,00	6,00	29,00	
	SERBEST	136	17,33	4,53	17,00	6,00	30,00	
	EMEKLİ	75	18,18	4,32	18,00	10,00	30,00	
	ÇİFTÇİ	45	17,42	4,28	18,00	8,00	30,00	
	İŞSİZ	12	16,25	2,45	15,00	13,00	21,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	MEMUR	68	19,36	4,88	19,00	11,00	31,00	KW=11,25 p=0,051
	İŞÇİ	91	18,15	3,70	18,00	8,00	27,00	
	SERBEST	136	18,63	4,24	19,00	7,00	35,00	
	EMEKLİ	75	19,32	3,63	19,00	11,00	30,00	
	ÇİFTÇİ	45	17,86	3,75	18,00	9,00	26,00	
	İŞSİZ	12	19,33	2,53	20,50	15,00	22,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	MEMUR	68	11,63	3,70	11,00	4,00	20,00	KW=6,12 p=0,294
	İŞÇİ	91	11,60	3,13	11,00	4,00	20,00	
	SERBEST	136	11,09	3,20	11,00	4,00	20,00	
	EMEKLİ	75	11,52	3,12	11,00	7,00	20,00	
	ÇİFTÇİ	45	11,62	3,46	12,00	4,00	20,00	
	İŞSİZ	12	9,00	3,66	9,00	4,00	19,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	MEMUR	68	10,94	3,46	10,00	4,00	20,00	KW=16,56 p=0,005*
	İŞÇİ	91	9,39	2,45	9,00	4,00	16,00	
	SERBEST	136	9,44	2,97	9,00	4,00	20,00	
	EMEKLİ	75	10,17	2,96	10,00	4,00	19,00	
	ÇİFTÇİ	45	9,15	2,43	9,00	5,00	15,00	
	İŞSİZ	12	9,58	3,28	9,00	5,00	18,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	MEMUR	68	14,89	2,91	15,00	6,00	21,00	KW=6,05 p=0,299
	İŞÇİ	91	15,10	3,22	15,00	5,00	21,00	
	SERBEST	136	15,83	3,14	16,00	5,00	25,00	
	EMEKLİ	75	15,58	2,53	16,00	7,00	21,00	
	ÇİFTÇİ	45	16,04	2,93	16,00	9,00	24,00	
	İŞSİZ	12	16,00	2,82	16,00	12,00	20,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	MEMUR	68	13,88	3,46	14,00	5,00	25,00	KW=4,82 p=0,437
	İŞÇİ	91	13,14	2,81	13,00	6,00	20,00	
	SERBEST	136	13,78	3,15	14,00	5,00	25,00	
	EMEKLİ	75	14,01	2,88	14,00	7,00	21,00	
	ÇİFTÇİ	45	14,04	3,24	14,00	8,00	24,00	
	İŞSİZ	12	14,08	1,72	14,50	11,00	16,00	

Baba mesleğine göre bireylerin faktör puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunurken 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı) yönünden önemli ($p<0,05$) bulunmuştur. Baba mesleğine göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında

memurlar ile işçiler, memurlar ile serbest meslek yapanlar, memurlar ile çiftçiler arasında fark bulunurken diğer gruplar arası farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının mesleğinin öğrencilerin girişimciliğin istihdama katkısı olup olmadığı yönündeki düşüncelerini etkilediği görülmektedir. Bu sonuçlara göre babasının mesleği memur olan öğrenciler babasının mesleği işçi, serbest meslek ve çiftçi olanlara göre girişimciliğin istihdama olan katkısının daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 29. Annenin Eğitim Durumunu Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	İLKOKUL	203	18,02	4,56	18,00	6,00	30,00	KW=9,88 p=0,020*
	ORTAOKUL	128	16,71	4,31	16,50	6,00	30,00	
	LİSE	81	17,27	4,32	17,00	6,00	30,00	
	ÜNİVERSİTE	15	18,33	3,82	17,00	14,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	İLKOKUL	203	18,50	3,74	19,00	8,00	28,00	KW=0,82 p=0,819
	ORTAOKUL	128	18,70	4,33	18,00	10,00	31,00	
	LİSE	81	19,11	4,55	18,00	7,00	35,00	
	ÜNİVERSİTE	15	19,33	3,33	19,00	14,00	26,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	İLKOKUL	203	11,74	3,39	11,00	4,00	20,00	KW=10,72 p=0,013*
	ORTAOKUL	128	10,73	3,03	10,00	5,00	20,00	
	LİSE	81	11,19	3,30	11,00	4,00	20,00	
	ÜNİVERSİTE	15	12,40	3,86	12,00	4,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	İLKOKUL	203	9,59	2,68	9,00	4,00	19,00	KW=3,64 p=0,302
	ORTAOKUL	128	9,85	3,28	9,00	4,00	20,00	
	LİSE	81	9,80	2,93	9,00	5,00	20,00	
	ÜNİVERSİTE	15	11,40	3,33	10,00	8,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	İLKOKUL	203	15,61	2,80	16,00	5,00	24,00	KW=2,89 p=0,408
	ORTAOKUL	128	15,18	2,95	15,50	6,00	21,00	
	LİSE	81	15,64	3,62	16,00	5,00	25,00	
	ÜNİVERSİTE	15	16,33	2,38	16,00	11,00	21,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşılabilirlik	İLKOKUL	203	13,97	2,90	14,00	6,00	24,00	KW=5,30 p=0,151
	ORTAOKUL	128	13,30	3,27	13,00	5,00	25,00	
	LİSE	81	13,79	3,18	14,00	5,00	25,00	
	ÜNİVERSİTE	15	14,00	2,69	14,00	9,00	19,00	

Annenin eğitim durumu yönünden bireylerin puanları karşılaştırıldığında 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. Faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunurken 1. faktör (desteklerden beklentiler) yönünden önemli ($p<0,05$) bulunmuştur. Eğitim düzeyine göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında ilkokul ile ortaokul arasında fark önemli ($p<0,05$) bulunurken diğer gruplar arasında fark önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur. Görüldüğü gibi öğrencilerin desteklerden olan beklentilerini öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının etkilediği görülmektedir. Bu sonuçlara göre annesi ilkokul mezunu olan öğrenci annesi ortaokul mezunu olan öğrenciye göre girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerinden olan beklentilerini daha fazla karşılamakta olduğu sonucuna varılmaktadır.

3. Faktöre (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı) göre bireyler karşılaştırıldığında farklılık önemli ($p<0,05$) bulunmuştur. Eğitim düzeyine göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında ilkokul ile ortaokul arasında fark önemli ($p<0,05$) bulunurken diğer gruplar arasında fark önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur. Görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının girişimcilik dersinin kamu ve özel sektör desteklerine yönelik olan bilgilerine etki ettiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre annesi ilkokul mezunu olan öğrenci annesi ortaokul mezunu olan öğrenciye göre girişimcilik dersi sayesinde kamu ve özel sektör destekleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olduklarını düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 30. Annenin Mesleğine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	MEMUR	15	18,13	4,62	18,00	13,00	28,00	KW=5,62 p=0,131
	İŞÇİ	17	15,41	3,29	16,00	10,00	23,00	
	SERBEST	10	18,30	3,83	18,00	13,00	25,00	
	EMEKLİ	5	15,00	2,34	16,00	12,00	17,00	
	EV HANIMI	380	17,58	4,50	18,00	6,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	MEMUR	15	20,40	4,06	19,00	16,00	30,00	KW=2,77 p=0,428
	İŞÇİ	17	18,70	3,80	18,00	14,00	25,00	
	SERBEST	10	20,70	3,33	21,50	15,00	25,00	
	EMEKLİ	5	20,00	3,93	18,00	17,00	26,00	
	EV HANIMI	380	18,57	4,08	19,00	7,00	35,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	MEMUR	15	12,00	2,97	11,00	8,00	18,00	KW=1,04 p=0,790
	İŞÇİ	17	11,29	3,85	10,00	4,00	19,00	
	SERBEST	10	11,40	2,79	10,00	8,00	16,00	
	EMEKLİ	5	10,00	3,24	10,00	5,00	14,00	
	EV HANIMI	380	11,35	3,32	11,00	4,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	MEMUR	15	10,66	2,58	10,00	8,00	17,00	KW=4,86 p=0,187
	İŞÇİ	17	8,94	2,51	9,00	4,00	14,00	
	SERBEST	10	11,10	3,34	10,00	8,00	18,00	
	EMEKLİ	5	10,00	2,54	11,00	6,00	12,00	
	EV HANIMI	380	9,73	2,97	9,00	4,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	MEMUR	15	14,06	3,65	14,00	9,00	20,00	KW=3,46 p=0,325
	İŞÇİ	17	16,00	3,39	17,00	10,00	22,00	
	SERBEST	10	16,70	2,45	16,00	14,00	22,00	
	EMEKLİ	5	16,60	4,39	17,00	12,00	23,00	
	EV HANIMI	380	15,50	2,94	16,00	5,00	25,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşılabilirlik	MEMUR	15	13,73	2,46	14,00	10,00	18,00	KW=0,60 p=0,896
	İŞÇİ	17	13,94	3,23	13,00	10,00	20,00	
	SERBEST	10	13,60	3,65	12,50	9,00	20,00	
	EMEKLİ	5	12,40	3,20	14,00	8,00	15,00	
	EV HANIMI	380	13,75	3,07	14,00	5,00	25,00	

Annenin mesleğine göre bireylerin puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin annelerinin mesleğinin girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerine olan bakış açılarına etki etmediği görülmektedir.

Tablo 31. Öğrencilerin Ailelerinin Gelir Düzeyine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	DÜŞÜK	30	16,80	4,52	16,50	6,00	25,00	KW=2,81 p=0,422
	ORTA	353	17,49	4,48	17,00	6,00	30,00	
	YÜKSEK	38	17,55	3,62	17,00	12,00	26,00	
	ÇOK YÜKSEK	6	21,33	6,02	20,00	15,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	DÜŞÜK	30	18,26	3,80	19,00	10,00	26,00	KW=2,12 p=0,547
	ORTA	353	18,79	4,11	19,00	7,00	35,00	
	YÜKSEK	38	18,00	3,31	18,00	11,00	25,00	
	ÇOK YÜKSEK	6	20,16	6,76	21,00	10,00	28,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	DÜŞÜK	30	12,86	3,64	13,50	6,00	20,00	KW=10,04 p=0,017*
	ORTA	353	11,15	3,20	11,00	4,00	20,00	
	YÜKSEK	38	11,78	3,35	11,00	7,00	20,00	
	ÇOK YÜKSEK	6	13,50	5,54	13,00	5,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	DÜŞÜK	30	9,43	3,42	10,00	4,00	17,00	KW=1,99 p=0,593
	ORTA	353	9,75	2,95	9,00	4,00	20,00	
	YÜKSEK	38	9,89	2,34	10,00	5,00	16,00	
	ÇOK YÜKSEK	6	11,66	4,22	10,50	8,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	DÜŞÜK	30	14,90	2,95	16,00	8,00	20,00	KW=4,19 p=0,246
	ORTA	353	15,63	3,01	16,00	5,00	25,00	
	YÜKSEK	38	14,76	2,67	15,00	7,00	20,00	
	ÇOK YÜKSEK	6	16,50	4,54	16,50	11,00	23,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	DÜŞÜK	30	14,80	3,08	15,00	10,00	22,00	KW=5,18 p=0,159
	ORTA	353	13,73	3,06	14,00	5,00	25,00	
	YÜKSEK	38	13,28	2,83	13,50	8,00	20,00	
	ÇOK YÜKSEK	6	11,83	3,76	12,50	6,00	16,00	

Ailenin gelir düzeyine göre bireylerin puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur. 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), yönünden ise

farklılık önemli ($p < 0,05$) bulunmuştur. Ailenin gelir düzeyine göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında düşük ile orta, düşük ile yüksek arasındaki fark önemli ($p < 0,05$) bulunurken diğer gruplar arasındaki fark önemsiz ($p > 0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyi girişimcilik dersinin kamu ve özel sektör desteklerine yönelik olan bilgilerine etki ettiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre ailesinin gelir durumu düşük olan öğrenci ailesinin gelir durumu orta ve yüksek olan öğrenciye göre girişimcilik dersi sayesinde kamu ve özel sektör destekleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olduklarını düşündükleri sonucuna varılmış olup; bu sonuç ailesinin gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin girişimcilik dersinin kamu ve özel sektör destekleri konusunda bilgilendirdiğini göstermektedir.

Tablo 32. Öğrencilerin Ailelerindeki Girişimci Durumuna Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	EVET	109	17,72	4,30	17,00	6,00	30,00	P=0,618
	HAYIR	318	17,42	4,50	17,00	6,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	EVET	109	18,41	4,27	18,00	9,00	35,00	P=0,279
	HAYIR	318	18,81	4,00	19,00	7,00	31,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	EVET	109	11,81	3,67	11,00	4,00	20,00	P=0,109
	HAYIR	318	11,20	3,17	11,00	4,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	EVET	109	9,88	3,14	10,00	4,00	20,00	P=0,846
	HAYIR	318	9,73	2,89	9,00	4,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	EVET	109	15,45	3,21	16,00	7,00	25,00	P=0,595
	HAYIR	318	15,53	2,93	16,00	5,00	24,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	EVET	109	13,47	3,25	13,00	6,00	25,00	P=0,277
	HAYIR	318	13,83	3,00	14,00	5,00	25,00	

Ailedeki girişimci durumuna göre bireylerin puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama

katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşılabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin ailelerinde girişimci olup olmaması durumunun girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerine olan bakış açılarına etki etmediği görülmektedir.

Tablo 33. Öğrencilerin Kariyer Hedeflerine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	17,18	4,56	17,00	6,00	30,00	KW=5,30 p=0,239
	KAMUDA ÇALIŞMAK	82	17,90	4,58	18,00	6,00	30,00	
	ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	17,80	4,28	18,00	6,00	30,00	
	AKADEMİSYEN OLMAK	47	16,70	4,19	16,00	9,00	30,00	
	DİĞER	29	18,06	4,52	18,00	9,00	26,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	17,16	3,65	17,00	7,00	30,00	KW=41,5 ₃ p=0,001*
	KAMUDA ÇALIŞMAK	82	19,89	4,28	19,00	11,00	35,00	
	ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	19,93	3,72	20,00	9,00	31,00	
	AKADEMİSYEN OLMAK	47	18,29	3,78	18,00	9,00	26,00	
	DİĞER	29	18,93	4,70	19,00	10,00	30,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	11,53	3,53	11,00	4,00	20,00	KW=5,40 p=0,248
	KAMUDA ÇALIŞMAK	82	11,17	3,13	11,00	6,00	20,00	
	ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	11,26	2,90	11,00	5,00	20,00	
	AKADEMİSYEN OLMAK	47	10,65	3,23	10,00	4,00	20,00	
	DİĞER	29	12,55	4,13	12,00	6,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	9,87	3,12	9,00	4,00	20,00	KW=3,34 p=0,501
	KAMUDA ÇALIŞMAK	82	9,37	2,69	9,00	4,00	20,00	
	ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	9,94	2,88	9,50	4,00	20,00	

Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	AKADEMİSYEN OLMAK	47	9,42	2,95	9,00	4,00	20,00	KW=5,78 p=0,151
	DİĞER	29	10,24	3,06	10,00	5,00	19,00	
	KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	15,43	3,05	16,00	5,00	24,00	
	KAMUDA ÇALIŞMAK	82	15,65	3,31	16,00	5,00	25,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	15,95	2,49	16,00	6,00	23,00	KW=8,97 p=0,062
	AKADEMİSYEN OLMAK	47	14,74	3,38	15,00	6,00	22,00	
	DİĞER	29	14,96	3,00	15,00	8,00	21,00	
	KENDİ İŞİMİ KURMAK	149	13,23	2,93	14,00	5,00	24,00	
	KAMUDA ÇALIŞMAK	82	14,35	2,79	14,00	8,00	25,00	
	ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMAK	120	13,87	3,01	14,00	5,00	25,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	AKADEMİSYEN OLMAK	47	13,59	3,60	14,00	6,00	20,00	KW=8,97 p=0,062
	DİĞER	29	14,27	3,50	14,00	8,00	22,00	

Kariyer hedefine göre bireylerin puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur. 2. faktör (destekleri kullanma isteği), yönünden ise farklılık önemli ($p<0,05$) bulunmuştur. Kariyer hedefine göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında kendi işimi kurmak diyenler ile kamuda çalışmak isteyenler, kendi işimi kurmak isteyenler ile özel sektörde çalışmak isteyenler arasındaki fark önemli ($p<0,05$) bulunurken diğer gruplar arasındaki fark önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin kariyer hedeflerinin öğrencilerin destekleri kullanma isteğine etkisi olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre kamuda ve özel sektörde çalışmak isteyen öğrenciler kendi işini kurmak isteyen öğrencilere göre destekleri kullanmayı daha fazla istedikleri görülmektedir.

Bu sonuç bize kariyer hedefinde girişimcilik olmayan öğrencileri kamu ve özel sektör desteklerinin girişimci olma konusunda cesaretlendirdiğini göstermektedir.

Tablo 34. Alınan Eğitimin Kariyer Hedefine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	EVET	347	17,12	4,29	17,00	6,00	30,00	P=0,004*
	HAYIR	80	19,12	4,75	19,00	11,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	EVET	347	18,61	4,07	19,00	7,00	35,00	P=0,403
	HAYIR	80	19,13	4,04	19,00	11,00	30,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	EVET	347	11,11	3,14	11,00	4,00	20,00	P=0,010*
	HAYIR	80	12,42	3,82	12,00	5,00	20,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	EVET	347	9,65	3,02	9,00	4,00	20,00	P=0,028*
	HAYIR	80	10,28	2,57	10,00	4,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	EVET	347	15,53	3,00	16,00	5,00	25,00	P=0,438
	HAYIR	80	15,43	3,02	16,00	9,00	24,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	EVET	347	13,65	3,07	14,00	5,00	25,00	P=0,316
	HAYIR	80	14,12	3,01	14,00	8,00	24,00	

Alınan eğitimin kariyer hedefi ile ilişkisine göre bireylerin puanları karşılaştırıldığında 2. faktör (destekleri kullanma isteği), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunurken 1. faktör (desteklerden beklentiler), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı) yönünden farklılık önemli ($p<0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilişkili olmayan öğrencilerin aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilişkili olanlara göre girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerinden olan beklentilerini daha fazla karşılamakta olduğu, girişimcilik dersi sayesinde kamu ve özel sektör destekleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olduklarını düşündükleri, göre girişimciliğin istihdama olan katkısının daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna varılmaktadır.

Tablo 35. Öğrencilerin Çevre ile İlişkisine Göre Girişimcilere Sağlanan Kamu ve Özel Sektör Destekleri Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Karşılaştırılması

	FAKTÖRLER	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortanca	Minimum	Maksimum	Sonuç
Faktör1:Desteklerden Beklentiler	GİRİŞKEN	246	17,30	4,39	17,00	6,00	30,00	KW=1,34 p=0,719
	ÇEKİNGEN	99	17,89	4,16	18,00	9,00	30,00	
	ÇOK GİRİŞKEN	76	17,50	4,87	17,00	6,00	30,00	
	ÇOK ÇEKİNGEN	6	19,00	5,79	17,50	14,00	30,00	
Faktör2:Destekleri Kullanma İsteği	GİRİŞKEN	246	18,56	3,96	19,00	7,00	35,00	KW=15,38 p=0,002*
	ÇEKİNGEN	99	19,75	4,00	20,00	9,00	31,00	
	ÇOK GİRİŞKEN	76	17,63	4,09	17,00	10,00	30,00	
	ÇOK ÇEKİNGEN	6	20,83	5,34	21,00	14,00	27,00	
Faktör3:Girişimcilik Dersinin Desteklere Yönelik Katkısı	GİRİŞKEN	246	11,32	3,20	11,00	4,00	20,00	KW=1,39 p=0,707
	ÇEKİNGEN	99	11,19	3,19	10,00	4,00	20,00	
	ÇOK GİRİŞKEN	76	11,72	3,83	11,00	4,00	20,00	
	ÇOK ÇEKİNGEN	6	11,16	2,78	11,00	8,00	16,00	
Faktör4:Girişimciliğin İstihdama Katkısı	GİRİŞKEN	246	9,53	2,61	9,00	4,00	20,00	KW=2,46 p=0,481
	ÇEKİNGEN	99	9,76	2,86	9,00	4,00	20,00	
	ÇOK GİRİŞKEN	76	10,47	3,79	10,00	4,00	20,00	
	ÇOK ÇEKİNGEN	6	10,83	4,66	9,00	7,00	20,00	
Faktör5:Desteklerin Girişimci Olma Düşüncesine Etkisi	GİRİŞKEN	246	15,53	3,06	16,00	5,00	25,00	KW=4,90 p=0,179
	ÇEKİNGEN	99	15,89	2,74	16,00	7,00	24,00	
	ÇOK GİRİŞKEN	76	14,86	3,15	15,00	7,00	21,00	
	ÇOK ÇEKİNGEN	6	16,66	1,63	17,00	14,00	19,00	
Faktör6:Desteklere Ulaşabilirlik	GİRİŞKEN	246	13,58	3,02	14,00	5,00	25,00	KW=5,25 p=0,154
	ÇEKİNGEN	99	14,33	2,95	14,00	8,00	25,00	
	ÇOK GİRİŞKEN	76	13,40	3,33	14,00	6,00	21,00	
	ÇOK ÇEKİNGEN	6	14,50	2,50	15,00	11,00	17,00	

Öğrencilerin çevre ile ilişkilerine göre bireylerin puanları karşılaştırıldığında 1. faktör (desteklerden beklentiler), 3. faktör (girişimcilik dersinin desteklere yönelik katkısı), 4. faktör (girişimciliğin istihdama katkısı), 5. faktör (desteklerin girişimci olma düşüncesine etkisi) ve 6. faktör (desteklere ulaşabilirlik) yönünden farklılık önemsiz ($p>0,05$) bulunurken, 2. faktör (destekleri kullanma isteği) yönünden farklılık önemli ($p<0,05$) bulunmuştur. Çevre ile ilişkiye göre puanlar ikişerli karşılaştırıldığında çekingen ile çok çekingen, çok girişken ile çok çekingen arasındaki fark önemli ($p<0,05$) bulunurken diğer gruplar arasındaki fark önemsiz ($p>0,05$) bulunmuştur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin çevre ile olan ilişkilerinin kamu ve özel sektör desteklerini kullanma yönündeki isteklerini etkilediği görülmektedir. Bu sonuçlara göre çok çekingen öğrenciler çekingen ve çok girişken öğrencilere göre destekleri kullanma yönünde daha istekli oldukları sonucuna varılmıştır.

Bu sonuç bize çok çekingen ve çekingen öğrencileri kamu ve özel sektör desteklerinin girişimci olma konusunda cesaretlendirdiğini göstermektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada girişimcilere sağlanan kamu sekt6r6 ve 6zel sekt6r destekleri incelenerek lisans eğitimi s6recinde girişimcilik dersi alan 6đrencilerin s6z konusu bu desteklerden beklentileri, destekleri kullanma istekleri, girişimcilik dersinin destekler hakkında bilgi sahibi olmaya katkısı, girişimciliğin istihdama katkısı hakkındaki d6ř6nceleri, desteklerin girişimci olma d6ř6ncelerine etkisi olup olmadığı ve destekleri ulaşılabilir g6r6p g6rmedikleri ortaya koyulmaya 6alışılmıştır. 6alışmada kullanılmak 6zere anket soruları 502 6đrenciye uygulanmış olup, uygulanan bu anketlerden 427 tanesi sağlıklı olarak elimize ulaşmış ve analizler bu anketlerden elde edilen veriler 6zerinden yapılmıştır.

6alışmadan elde edilen bulgulara g6re;

6đrencilerin desteklerden beklentileri incelendiğinde desteklerin ailesinin eğitim seviyesi d6ř6k olan ve aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmayan 6đrencilerin beklentilerini diğer 6đrencilere g6re daha fazla karşıladığı sonucuna varılmıştır. Bu sonu7lar doğrultusunda ailesinin eğitim seviyesi d6ř6k olan ve aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmayan 6đrencilerin desteklerden olan beklentilerinin diğer 6đrencilere g6re daha az olduğu sonucunu g6stermekte olup, ailenin eğitim seviyesi d6ř6k olan 6đrencileri ve aldığı eğitimin kariyer hedefiyle ilgisi olmayan 6đrencileri kamu ve 6zel sekt6r desteklerinin tatmin edici boyutta olduğu ve desteklerden faydalanabileceklerine inandıkları g6r6lmektedir. Ailesinin eğitim seviyesinin d6ř6k olması 6đrencinin kısmen bilin7siz bir ailede yetişmesine sebep olduğundan dolayı ailesinin eğitim seviyesi d6ř6k olan 6đrenciler ailesinin eğitim seviyesi y6ksek olan 6đrencilere g6re sorgulama y6nlerinin de zayıf olmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple 6nlerine gelen bu fırsatları ailesinin eğitim seviyesi y6ksek olan 6đrencilere g6re daha az sorguladıklarından dolayı bununla orantılı olarak beklentileri de d6ř6kt6r. 6đrencinin aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmaması yapılan ikili g6r6şmeler neticesinde 6đrencinin sadece lisans diplomasına sahip olmak i7in ya da lisans şartı arayan bazı kadrolara başvuruda bulunabilmek i7in 6đrenim g6rd6kleri tespit edilmiştir. Bu durum da aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmayan 6đrencilerin aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olanlara g6re beklentilerinin daha d6ř6k olmasına sebep olmaktadır.

Öğrencilerin destekleri kullanma istekleri incelendiğinde Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencileri, 18-22 yaş grubu öğrenciler, kadın öğrenciler, çekingen öğrenciler ve kariyer hedefinde kamuda ve özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerin destekleri diğer öğrencilere göre daha fazla kullanmak istedikleri sonucuna varılmış olup, bu sonuçlar doğrultusunda Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencileri, 18-22 yaş grubu öğrenciler, kadın öğrenciler, çekingen öğrenciler ve kariyer hedefinde kamuda ve özel sektörde çalışmak olan öğrencileri kamu ve özel desteklerinin girişimci olma konusunda cesaretlendirdiğini göstermektedir. Sosyal ve ekonomik anlamda kendisini ikinci planda görerek kendi işini kurmak konusunda cesaretsiz olan kadınları kamu ve özel sektör destekleri cesaretlendirmekte ve bu durumda erkeklere göre destekleri kullanma isteklerinin daha fazla olmasına sebep olmaktadır. Çekingen bireylerin girişimci ruha sahip olmaları beklenmemektedir. Ancak girişimcilik dersi almaları sayesinde girişimciliğe olan ilgileri artarak kamu ve özel sektör desteklerini kullanma isteklerini olumlu olarak etkilemiştir. İlk bakışta Kariyer hedefinde kamuda ve özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerin destekleri kullanma isteklerinin kariyer hedeflerinde kendi işlerini kurmak isteyenlere göre daha fazla olması beklenen bir sonuç gibi görünmemektedir. Ancak bu sonuç bize kamu ve özel sektör desteklerinin kariyer hedefinde kamuda ve özel sektörde çalışmak isteyen öğrencileri kendi işlerini kurmak konusunda cesaretlendirdiğini göstermektedir.

Öğrencilerin girişimcilik dersinin destekler hakkında bilgi sahibi olmalarına katkısı incelendiğinde, Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencileri, annesi ilkokul mezunu olan, ailesinin gelir seviyesi düşük olan öğrenciler ve aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmayan öğrenciler girişimcilik dersinin destekler konusunda bilgilendirdiğini düşünmektedirler. Bu sonuçlar doğrultusunda Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencileri, annesi ilkokul mezunu olan, ailesinin gelir seviyesi düşük olan öğrenciler ve aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmayan öğrencilerin girişimcilik dersi almadan önce kamu ve özel sektör destekleri hakkında bilgi sahibi olmadıklarını göstermekte olup, girişimcilik dersinin kamu ve özel sektör destekleri konusunda öğrencileri bilgilendirdiği göstermektedir.

Öğrencilerin girişimciliğin istihdama olan katkısı hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, babaları memur olan öğrenciler ve aldığı eğitimin kariyer hedefi ile ilgili olmayan öğrenciler girişimciliğin istihdama katkısı olduğunu düşünmektedirler.

Desteklerin öğrencilerin girişimci olma düşüncelerine etkisi olup olmadığı incelendiğinde, İşletme Bölümü öğrencilerini ve kadın öğrencilerin düşüncelerine etki ettiği görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda kamu ve özel sektör desteklerinin İşletme Bölümü öğrencilerini ve kadın öğrencileri girişimci olmaları konusunda olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Sosyal ve ekonomik anlamda kendisini ikinci planda görerek kendi işini kurmak konusunda cesaretsiz olan kadınları kamu ve özel sektör destekleri cesaretlendirmektedir.

Öğrencilerin destekleri ulaşılabilir görüp görmedikleri incelendiğinde, 18-22 yaş grubu öğrencilerin ve kadın öğrencilerin diğer öğrencilere göre destekleri daha ulaşılabilir gördükleri sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulabilir;

KAYNAKÇA

- Abdullaeva, Feruzahon (2007). Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri ve İş Değerleri: Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Türkiye Karşılaştırılması, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Akbaba Buyruk, Ayşe Nur (2017). Girişimcilikte Yeni Bir Kavram: Melek Yatırım ve Muhasebe İşlemleri, The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS), Sayı:55
- Akdemir, Ali (2015). “Kavramsal Temeller”, (Ali AKDEMİR), Girişimcilik ve İş Kurma, Orion Kitabevi, Ankara.
- Akış, Lokman Mehmet (2017). Girişimcilik Seminerleri ve Türkiye İş Kurumu İçin Öneriler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi.
- Altuntaş, Tarık (2016). Girişimcilik Destek Programlarının Aktif İstihdam Politikası Üzerindeki Etkinliği: Kosgeb Yeni Girişimcilik Programı Örneği ve Tr21 Analizi, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Arslan, Erdal (2010). Kalkınma Ajansları ve Kalkınma Ajanslarının Türkiye Ekonomisine Beklenen Katkıları, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Aygen Filiz ve Şahin Dilek (2007). Risk Sermayesi Finansman Modelinin Kobi’ler Açısından Önemi, 4. KOBİ’ler ve Verimlilik Kongresi, İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Aykan, Ebru (2012). Girişimciliğin Değişen Yüzü: Ekogirişimcilik, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,Sayı:3,Cilt:17.
- Aytaç Ömer ve İlhan Süleyman (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:18
- Aytaç, Ömer (2006). “Girisimcilik:Sosyo-Kültürel Bir Perspektif”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 15: s.141.

- Başar Mehmet, Ürper Yılmaz ve Tosunoğlu Tuğber Burak (2013). Girişimcilik, Editör: ÜRPER, Yılmaz, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3002, Açık öğretim Fakültesi Yayını No: 1955, 1. Baskı.
- Başol, Oğuz (2010). Girişimci Kadın Ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar: Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Bayazıtlı Ercan, Özdemir Fevzi Serkan ve Çolak Ali (2015). Risk Sermayesi Yatırımı ve rüzgâr Enerjisi Sektöründe Örnek Olay İncelemesi, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:8, Sayı:3.
- Bayraktaroğlu, Serkan (2005). Girişimcilik Ders Notları, Sakarya Kitapevi.
- Bayraktaroğlu, Serkan (2008). Girişimcilik, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilginer, Fatma Gül (2017). Küresel Girişimcilik Endeksi Çerçevesinde Türkiye’de Küresel Girişimciliğin Gelişimi: Teorik Bir Bakış Açısı,Uluslar arası Ticaret veEkonomi Araştırmaları Dergisi,Sayı:1(1).
- Bingöl, Gözde (2015). Girişimciliğin Finansmanında Melek Sermaye ve Türkiye Uygulaması, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Birçek, Ayşe (2008). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Liderlik Balamında İncelenmesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Boz, Hüseyin (2007). Etnik Girişimcilik:Almanya’da Faaliyet Gösteren Türk Kökenli Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Bozkurt Çetinkaya Özlem, Kalkan Adnan, Koyuncu Osman ve Alparslan Ali Murat (2012). Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 15.

- Bozkurt Öznur ve Erdurur Kutbettin (2013). "Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma" Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayı 8:2
- Bozkurt, Öznur (2006). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayı 1:2
- Bulut Çağrı, Fiş Ahmet Murat, Aktan Bora ve Yılmaz Senem (2008). Kurumsal Girişimcilik: Kavramsal Yapı Üzerine Bir Tartışma, Corporate Entrepreneurship: A Discussion of Conceptual Structure, Journal of Yasar University, Sayı:3(10),
- Canbaz Mustafa, Çankır Bilal ve Çevik Emre (2013). İşletme Ve Muhasebe Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesinde Bölgesel Farklılık Etkisi, Business And Management Studies: An International Journal, Cilt:1.
- Candan Tatar Güzide ve Yudadoğ Volkan (2017). Türkiye’de Maliye Politikası Aracı Olarak Teşvik Politikaları, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:27.
- Cankorkmaz, Zühal (2011). Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Ajansları ve Bu Ajanslara Yönelik Eleştiriler, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:26, Sayı:1
- Cansız, Emine (2007). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi.
- Cin Hatice ve Yumuk Günay Gülsevrim (2013). Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri İle Duygusal Zekâları Arasındaki İlişki: Edirne Örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayı 8:2.
- Çarıkcı İlker Hüseyin ve Koyuncu Osman (2010). Bireyci-Toplumcu Kültür Ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:3.

- Çelik Adnan, İnce Mehmet ve Bozyiğit Sezen (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Sayı:3.
- Çetin Murat ve Tandıroğlu Ahmet (2014). Üniversite-Sanayi İşbirliği, Girişimcilik ve İnovasyon, USIMP Kayseri.
- Çetinkaya Şahin ve Ateş Çiğdem (2018). Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Ve Bölgesel Gelişmedeki Rolü, Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi, Cilt:2, Sayı:1.
- Çevik, Evrim (2006). Girişimcilerin, Girişimcilik tipleri ile çalışma amaçları arasındaki ilişki, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Çırpan, Hüseyin (2008). Girişimcinin Yol Haritası, MÜSİAD Yönetim Kitaplığı, İstanbul.
- Çoban Metin ve Saban Metin (2006). Türkiye’de Risk Sermayesi Uygulaması ve Sorunları, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 31.
- Çolakoğlu Hale ve Çolakoğlu Tanju (2016). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi İle Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, Cilt:17, Sayı:37.
- Damar, Arif (2015). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sannio Üniversitesi Ve Selçuk Üniversitesi’nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Demirci, Ahmet Emre (2006). İşletmelerin Yenilik Faaliyetlerinde Şirketiçi Girişimciliğin Temel Faktör Olarak İncelenmesi: Türkiye ve Polonya’da Faaliyet Gösteren Büyük Ölçekli Kimya-İlaç Sektörü İşletmelerinde Karşılaştırmalı Durum Değerlendirmesi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Demirel Erkan Turan ve Tikici Mehmet (2004). Kültürün Girişimciliğe Etkileri, Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi, Sayı:2(3).

- Dere, Burcu (2010). Amerika Birleşik Devletlerindeki Türk Girişimciler Ve Özellikleri New York Eyaleti Saha Çalışması, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Doğan, Lokman (2015). Girişimci Üniversite Modelinde Stratejik Yönelim: Karabük Üniversitesi Örneği, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Durukan, Tülin (2006). “Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21.Yüzyılda Girişimciliğin Önemi”, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 1/Sayı 2 s. 25-37
- Efeoğlu, Efe (2014). Çevreci Açıdan Girişim; Eko-Girişimcilik, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:23, Sayı:1.
- Erbatu, Göknıl (2008). Kültürel Boyutları İçerisinde Girişimcilik Eğilimi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ercan Salih ve Gökdeniz İsmail (2009). Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan,BİLİG, Sayı:49.
- Erdem, Ahmet Tuncay (2017). Kurumsal Girişimcilik Üzerine Yapılan Çalışmaların İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi, European Journal of Managerial Research (EUJMR), Cilt:1,Sayı:1.
- Erler, Sevgi (2017). İnovasyon Stratejilerinin İşletmelerin Girişimcilik Uygulamalarına Etkileri: İlaç Sanayinde Fason Üretim Yapan Bir İşletme Örneği, Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ersoy, Hüseyin (2010). Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,Cilt 2,Sayı 1.
- Ganiyusufoğlu, Ali (2018). Geçmişten Günümüze Konya İli Girişimcilik Araştırması, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Geçer, Turgay (2012). Kredi Sistemi Ve Kredi Garanti Programları, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,Sayı:21.
- Göçmen, Selin (2007). İşletmelerde girişimcilik özelliğini destekleyen faktörler: “iç girişimcilik”, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

- Gökerik Mehmet (2013). Şehir Markalaşmasının Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi: Uşak İli Örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Gözek Sadık ve Akbay Cuma (2012). Girişimci Adaylarının Girişimcilik Eğilimleri ve Sorunları, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:9(2).
- Güçlü, Nezahat (2003). Stratejik Yönetim, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:23, Sayı: 2.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı (2018). Bireysel Katılım Sermayesi Sistemi İlerleme Raporu 2018 Dördüncü Çeyrek.
- İlhan, Melek (2016). Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Politikalarında Kalkınma Ajanslarının Rolü Ve İstihdama Etkisi: Zafer Kalkınma Ajansı Örneği, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- İlter Berfu (2008). Girişimcilik Sürecinde Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunların Analizi:Kagider Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- İnce Ali Rıza, Erdem Haluk, Deniz Mehmet ve Bağlar Nilgün (2015). “Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Potansiyel Girişimci Adayları Üzerinden İncelenmesi” The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS), Sayı 41.
- İpekten Berna (2006). Risk Sermayesi Finansman Modeli,Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,Cilt:7,Sayı:1.
- İrmiş Ayşe ve Barutçu Esin (2012). Öğrencilerin Kendilerini Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görmelerini ve İş Kurma Niyetlerini Etkileyen Faktörler: Bir Alan Araştırması, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 2.
- İrmiş Ayşe, Durak İbrahim ve Özdemir Lütfiye (2010). Girişimcilik Kültürü, Ekin Yayınevi.

- İslamoğlu Emel, Namal Mete Kaan ve Köleoğlu Yunus (2014). Bir Aktif İstihdam Politikası Aracı Olarak Girişimcilik Programlarının Etkinliği: “Kosgeb Yeni Girişimcilik Destek Programı”  rneği, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Cilt:5, Sayı:8.
- İşcan Ömer Faruk ve Kaygın Erdoğan (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak  niversite  ğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergis,Cilt:3, Sayı:2.
- İştar, Emel (2013). Alternatif Bir Finansman Modeli Olarak Risk Sermayesi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:12,Sayı:46.
- Kanbur Engin ve  zyer Kubilay (2016). Çalışanların Bireysel Yaratıcılık Düzeylerinin İ Girişimcilik Performanslarına Etkisi, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,Cilt:14 Sayı:2.
- Kantar Ender (2008). Kobi’ler Ve Girişimciler İçin Alternatif Sermaye Ve Fon Kaynakları:Girişim Sermayesi Ve Melek Yatırımcı (Deri Sektöründe Bir Uygulama),Yüksek Lisans Tezi.
- Karabayır Mehmet Emin, Gülşen Ahmet Zafer,  ıfci Sertaç ve Muzaffar Haroon, Melek (2012). Yatırımcıların Yatırım Kararlarında Girişimci Odaklılığın Rolü:Türkiye’deki Melek Yatırımcılar  zerine Bir  alışma, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,Cilt: 67, Sayı: 2.
- Karagöz, Melahat (2009). Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli  rneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Karasioğlu Fehmi ve Duman Haluk (2006). Gelişmekte Olan  lkelerde Girişimcilik Kültürü ve Risk Sermayesi  zerine Bir İnceleme, Uluslararası Girişimcilik Kongresi.
- Kayalar Murat ve  m rbek Nuri (2007). “Girişimci Adaylarının Risk Almaya Yatınlık  zelliğinin Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 21/Sayı 1 s. 185-200

- Keleş Necla Hatice, Özkan Kıral Tuğba, Doğaner Mustafa ve Altunoğlu Ender Ali (2012). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, Sayı: 9.
- Kerse Gökhan, Babadağ Mustafa ve Kerse Yağmur (2017). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Girişimsel Öz-Yetkinliğin Aracı Rolü, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:29.
- Korkmaz, Oya (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 14/Sayı 2 s. 209-226
- Köybaşı, Fatma (2016). Okul Yöneticilerinin Girişimcilik, Öz-Yeterlik ve Örgütsel Bağlılık Algılarının Analizi (Sivas İli Örneği) İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Kuğu, Tayfun Deniz (2004). Finansman Yöntemi Olarak Risk Sermayesi, Yönetim ve Ekonomi, Cilt:11, Say :2.
- Kurnaz Gazi ve Bedük Aykut (2017). Türkiye’de ve Dünyada Melek Yatırımcılık, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt:20, Sayı:1.
- Kutlu, Özlem (2006). Türkiye’de Kadın Girişimciliği, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kuvan, Hakan (2008). Örgün ve Yaygın Eğitimin Girişimciler Üzerindeki Etkileri (Malatyalı Girişimciler Üzerine Bir Uygulama), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (2015). 2016-2020 Stratejik Plan.
- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (2018). Performans Programı.

- Mazgal, Sercan (2013). Girişimciliğin Bir Kariyer Olarak Tercih Edilmesinde Dışsal Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Mevlana Kalkınma Ajansı (2017). Girişimcilik Destekleri Rehberi.
- Mümeyyizoğlu, Lütfi Erhan (1995). Girişimcilik, Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Geliştirilmesi ve Türk Küçük ve Orta Boy İşletmeleri İçin Dış Satıma Yönelik Bir Geliştirme Modeli, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Naktiyok Atılhan ve Bayrak Kök Sabahat (2006). Çevresel Faktörlerin İç Girişimcilik Üzerine Etkileri, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt:13I,Sayı:2.
- Namal Mete Kaan, Koçancı Mustafa ve Aksoy Beyhan (2018). KOSGEB Girişimcilik Programı: Eleştirel Bir Değerlendirme, Akademik Hassasiyetler, Cilt:5, Sayı:9.
- Ölmez, Mehmet (2010). Girişimcilerin Pazarlama İletişimine Bakışları (Girişimcilik Süreci İle Kobi Statüsü Kazandıktan Sonraki Durumun Karşılaştırılması), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Önay, Işıl (2012). Kadınları Girişimci Olmaya Yönelten Faktörler: Gaziantep İli'nde Bir Uygulama, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Öncü Semra, Gacar Anıl, Özdoğan Burak, Ata İzmirli Fatma ve Mollaoğulları Batuhan Fatih (2013). Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Melek Yatırımcı Kavramı Ve Melek Yatırımcının Ekonomi İçerisindeki Değişen Rolü, Procedia V International Congress On Entrepreneurship.
- Öneren, Melahat (2012). Anadolu Bölgesindeki Genç Nüfusun Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayı:2.
- Önkol Gamze ve Küçükkocaoğlu Güray (2016). Türkiye'deki Kredi Garanti Fonu A.ř.'nin Kefalet Hacminin ve İşlerliğinin Arttırılabilmesi İçin Yapılabilecekler, 13. Uluslararası Muhasebe Konferansı.

- Özdemir Aydın, Özgüner Mert ve Alkış Hüseyin (2018). Üniversitelerde Verilen Girişimcilik Eğitimi Girişimci Kişilik Özelliklerini Nasıl Etkiler? Deneysel Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,Sayı:2.
- Özdemir Yasemin ve Mazgal Sercan (2012). Bir Kariyer Tercihi Olarak Girişimcilikte Dışsal Faktörlerin Etkisi: Sakarya Örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayı:7(1).
- Özgüner, Mert (2015). Girişimcilik Tipleri Ve Kişilik Tipleri İlişkisi Üzerine Bir İnceleme, Route Educational and Social Science Journal, Sayı:2(1), 2015
- Özkul, Gökhan (2007). Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri: Ekonomik Teoride Girişimciler, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt.12, Sayı:3.
- Öztürk, Meryem Demet (2016). Türkiye’de Kadın Girişimcilik: Kadınları Girişimciliğe Yönelten Faktörler, Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Patır Sait ve Karahan Mehmet (2010). Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması, İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,Cilt:1, Sayı:2.
- Perktaş, Erkan (2014). Bölgesel Kalkınma Özelinde Girişimciliğin Ekonomik Kalkınma Sürecindeki Rolü, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı: 7.
- Poyraz Erkan ve Tepeli Yusuf (2016). Girişimciliğin Finansmanında Risk Sermayesi Finansman Sisteminin Önemi: Türkiye Uygulamaları, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,Cilt:31, Sayı:1.
- Resmi Gazete (1990). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun,(12.4.1990). Sayı:20498
- Resmi Gazete (2006). Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun,(25.01.2006). Sayı:26074

- Sakaryalı Dinler ve Arzu Meltem (2014). İnovasyon ve Risk Sermayesi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Ssyı:(9:1)
- Salik, Neşe (2015). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi:Kafkas Üniversitesi Örneği, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Seker, Sadi Evren (2016). İş Planı (Business Plan), YBSAnsiklopedi, Cilt:3, Sayı:3.
- Serka Kalkınma Ajansı, (2013). 30 Soruda Kredi Garanti Fonu (KGF) Destekleri,
- Seyrek İbrahim Halil ve Gül Meryem (2017). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,Cilt:15,Sayı:2.
- Sezer, Cemal (2013). Kariyer Olarak Girişimcilik Ve Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin İçerik Analizi İle Belirlenmesi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:2, Sayı:2.
- Sinanoğlu Koç, Elif (2005). Kadın Girişimciler Kavramı ve Serbest Meslek Mensubu Kadın Girişimcilere İlişkin Konya İlinde Uygulamalı Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Sipahi, Ebru (1997). Türkiye’de Girişimcilik ve Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Soysal, Abdullah (2009). Yeni/Yerel Sanayi Odağı Temelinde Girişimcilik Düzeyinin Mekânsal Analizi: Kahramanmaraş İli Örneği, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 34.
- Şahin Erdil Begüm ve Sevimli Yeliz (2013). Aktif İstihdam Politikaları Kapsamında Uygulanan İşgücü Yetiştirme Kursları ve İşkur’un Önemi, Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi Cilt:5, Sayı:1.
- Şekerdil, Reşat (2016). İç Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyal İnovasyon Üzerine Etkisi: İzmir İlinde Özel Banka Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

- Şekerler, Hülya (2006). Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Tan, Fatma Zehra (2015). KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Adayları Üzerine Kastamonu İlinde Bir Araştırma, Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi, Cilt:3, Sayı:3.
- Tanoğlu, Sara (2008). Kişilik Özelliklerinin Girişimci Olma Niyeti Üzerine Etkileri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Tanrıverdi Haluk ve Alkan Makbule (2018). Girişimcilerin, Girişimcilik, İnovasyon Yapma, İnovatif Düşünce ve İnovatif Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi, Journal of Current Researches on Business and Economics, Sayı:8.
- Tanrıverdi Haluk, Bayram Gül Nazik ve Alkan Makbule (2016). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesi, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Sayı:11.
- Taşçı, Nedim Baki (2018). Bölgesel Kalkınmada Girişimcilik Kültürünün Rolü: Tokat İlinde Bir Uygulama, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Timuroğlu Muhammed Kürşat ve Çakır Sezin (2014). Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi İle İlişkisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:16, Sayı:2.
- Titiz, Tınaz (1994). Girişimcilik, İnkılap Yayınevi.
- Tunç Kadir ve Can Melek (2018). Yatırım Modelinin Türkiye’de Ortaya Çıkışı ve Gelişimi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Uçkun, Nurullah (2009). KOBİ’lerin Finansal Sorunlarına Melek Sermaye Çare Olabilir mi? Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:41.
- Uğur, Burcu (2015). Girişimcilik Eğitiminin İlköğretim Programlarına Konulmasına Yönelik Model Önerisi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Uluhan, Reha (2012). Kendi İşini Kurmak İsteyenler İçin Girişimcilik Kılavuzu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.

Uluyol, Osman (2013). Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi:Gölbasi Meslek Yüksekokulu Örneği, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:15.

Üstün, Nazlı (2016). Kredi Garanti Fonu Dünyadaki Örnekler ve KOBİ'lere Sağladığı Destekler, Konya Ticaret Odası,2016

Yazıcı, Mehmet (2010). Kobi Finansmanına Alternatif Destek: Hazine Garantili Kredi Garanti Fonu Kefaleti, Maliye Finans Yazıları, Sayı:88.

Yılmaz Hüseyin ve Görmüş Alparslan Şahin (2012). Stratejik Girişimciliğin, Algılanan Örgütsel Destek Ve Örgütsel Öğrenme Üzerine Etkilerinin Araştırılması: Tekstil Sektöründe Ampirik Bir Çalışma, Journal of Yaşar University, Sayı:26(7).

Yılmaz, Ali Sırrı (2014). Bir Sosyal Değişim Ajanı Olarak Girişimcilik Eğitimi, Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks, Sayı:6

Zengin Yunus ve Deniz Mehmet (2016). Girişimcilik Becerilerinin Firma Rekabetine Etkisinin Elmas Modeli İle İncelenmesi:TRA2 Bölgesindeki İmalat ve Hizmet İşletmelerinde Bir Uygulama, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:56.

Zeren, Halim Emre (2012). Kent Markalaşması Sürecinde İç Girişimcilik Faktörü, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Say:6.

<https://www.lucamalimusavirlik.com/girisimciligin-avantajlari.html> Erişim Tarihi : 11.10.2018

<http://www.muhasabedersleri.com/ekonomi/isci-isveren.html> Erişim Tarihi:15.10.2018

<http://www.girisimimgeleceğim.org> Erişim Tarihi: 22 Mart 2018

<https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/337/vizyon-ve-misyon> Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2018

<https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/6320/teskilat-semasi> Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2018

<https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/335/genel-kurul> Erişim Tarihi: 22 Mart 2019

<https://www.halkbankkobi.com.tr/NewsDetail/TUBITAK---1512-Teknogirisim-Sermayesi-Destegi-Programi--BiGG-/9548> Erişim Tarihi: 17.03.2019)

<http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/1512-surec-2017.pdf> Erişim Tarihi: 10.09.2019

<http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/icerik-1514-girisim-sermayesi-destekleme-programi-gisdep> Erişim Tarihi: 12.09.2018

<http://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/girisimcilik/ulusal-destek-programlari/1601/icerik-destek-kapsami> Erişim Tarihi: 12.09.2019

<https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/aktif-isgucu-programlari/girisimcilik-programi-egitimi/> Erişim Tarihi: 13.12.2018

<http://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/yayinlar/gencgirisimciler2018.pdf> Erişim Tarihi: 14.12.2018

<http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/hakkimizda/tarihce> Erişim Tarihi: 22.01.2019

<http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/hakkimizda/organizasyon-semasi> Erişim Tarihi: 28.01.2019

EKLER

Ek 1. Anket Formu

Sevgili Öğrenciler

Bu anket, girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerinin girişimcilik dersi alan öğrenciler tarafından nasıl algılandığını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anketten elde edilen veriler toplu olarak değerlendirilecek ve sadece çalışmanın amacına uygun olarak kullanılacaktır.

Anketin birinci bölümünde size ait genel bilgiler istenmektedir. Vereceğiniz cevaplardan elde edilecek bilgiler, bilimsel çalışmada kullanılacağından ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur.

Anketin ikinci bölümünde ise, toplam otuz dört (34) tane davranış türü sıralanmıştır. Karşılaştığınız davranış türünü (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinden birine) “X” koyarak işaretleyiniz.

Ankete içtenlikle vereceğiniz cevaplar araştırmanın amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

İlgi ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Alime DEMİR
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

- 1) Bölümünüz .....
- 2) Yaşınız .....
- 3) Cinsiyetiniz a ( ) Kadın b ( ) Erkek
- 4) Genel Not Ortalamanız?
a ( ) 1-2 b ( ) 2.1-2.5 c ( ) 2.6-3 d ( ) 3.1-3.5 e ( ) 3.6-4
- 5) Burs yada kredi kullanıyor musunuz? a ( ) Evet b ( ) Hayır

6) Babanızın eğitim durumu

- a ( ) İlkokul   b ( ) Ortaokul   c ( ) Lise   d ( ) Üniversite
e ( ) Lisansüstü

7) Babanızın mesleği nedir? .....

8) Annenizin eğitim durumu

- a ( ) İlkokul   b ( ) Ortaokul   c ( ) Lise   d ( ) Üniversite
e ( ) Lisansüstü

9) Annenizin mesleği nedir? .....

10) Ailenizin gelir düzeyini nasıl tanımlarsınız ?

- a ( ) Düşük   b ( ) Orta   c ( ) Yüksek   d ( ) Çok Yüksek

11) Ailenizde girişimci ya da girişimciler var mı? a ( ) Evet   b ( ) Hayır

12) Ailenizde girişimci var ise kim/kimlerdir? .....

13) Kariyer Hedefinizde ne var?

- a ( ) Kendi işimi kurmak
b ( ) Kamuda çalışmak
c ( ) Özel sektörde çalışmak
d ( ) Akademisyen olmak
e ( ) Diğer .....

14) Almış olduğunuz eğitim kariyer hedefinizle ilgili mi?

- a ( ) Evet   b ( ) Hayır

15) Çevrenizle ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?

- a ( ) Girişken   b ( ) Çekingen   c ( ) Çok Girişken   d ( ) Çok Çekingen

II. BÖLÜM

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Almış olduğum girişimcilik dersi kendi işimi kurmak için beni cesaretlendiriyor.					
2) Girişimcilere sağlanan kamu desteklerinden haberdarım.					
3) Özel sektörün girişimcilere sağladığı desteklerden (bankalar, melek yatırımcılar, vs.) haberdarım.					
4) Almış olduğum girişimcilik dersi sayesinde kamu ve özel sektör desteklerinden haberdar oldum.					
5) Almış olduğum girişimcilik dersi kamu ve özel sektör destekleri konusunda beni yeterince bilgilendirdi.					
6) Girişimcilik dersi dışında başka (TV, internet, konferans, seminer vs.) kaynaklardan da destekler konusunda bilgileniyorum.					
7) Girişimcilik destekleri hakkındaki bilgilere kolaylıkla ulaşamıyorum.					
8) Desteklerden en az bir tanesine mutlaka başvuracağım.					
9) Girişimcilik dersi almadan önce kendi işimi kurmak hiç aklımda yoktu.					
10) Girişimci olmak için girişimcilik dersi almaya gerek olmadığını düşünüyorum.					
11) Girişimci olmak cazip görünüyor.					
12) Desteklerin benim için hiçbir önemi yoktur.					
13) Genç girişimcilere verilen destekleri takip ediyorum.					
14) Genç girişimcilere verilen destekleri yeterli buluyorum.					
15) Kimseyle paylaşmadığım bir iş fikrim var.					
16) Mezuniyetimin hemen sonrasında girişimcilik desteklerinden faydalanmak için girişimde bulunacağım.					
17) Verilen destekler kurmak istediğim iş için yeterli seviyededir.					
18) Destek başvurularında uygulanan prosedürler çok ağır.					
19) Girişimcilere sağlanan kamu ve özel sektör desteklerini karşıma çıkan bir fırsat olarak görüyorum ve mutlaka değerlendirmem gerektiğini düşünüyorum.					

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
20) Girişimcilere sağlanan desteklerin işsizliği azalttığını düşünüyorum.					
21) Girişimcilere sağlanan destekler yeni iş fikirleri doğmasına yol açıyor.					
22) Girişimcilere sağlanan destekleri yakın çevreme anlatıyor ve tavsiye ediyorum.					
23) Üretimin ayrılmaz bir parçası olan girişimciliğin günümüzde kamu tarafından destekleniyor olmasını çok olumlu buluyorum.					
24) Destekler sayesinde hayallerimin gerçekleşeceğine inanıyorum.					
25) Destekler sayesinde geleceğe yönelik kaygılarım azaldı.					
26) Girişimciliğe karşı olan yargılarımda desteklerin hiçbir etkisi olmadı.					
27) Girişimcilere verilen destekler beni girişimci olmam konusunda olumlu yönde etkiledi.					
28) Girişimcilere verilen destekler sayesinde girişimcilik için önümde hiçbir engel kalmadığına inanıyorum.					
29) Desteklerin başarılı bir girişimci olmak için etkili bir unsur oluşunu düşünmüyorum.					
30) Desteklerden faydalanabilmek için elimden gelen her şeyi yapmaya hazırım.					
31) Desteklerin beklentilerimi karşılayacağına inanıyorum.					
32) Girişimcilik desteklerinden hep aynı kişilerin/firmaların faydalandığını düşünüyorum.					
33) Girişimcilik desteklerini verirken kamu kurumlarının objektif davranmadığını düşünüyorum.					
34) Girişimciliği ancak başka iş bulamazsam düşünürüm.					

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Alime DEMİR
Uyruğu : TC
Doğum Tarihi ve Yeri : 1986 / Sivas
e-posta : alime_1204@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi	2013

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
2009	Ege Üniversitesi	Memur
2010	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Memur
2012	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Bilgisayar işletmeni

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı KPDS ( ) ÜDS ( ) TOEFL ( ) EILTS ( )